

Kinderen

Ina Boudier-Bakker

bron

Ina Boudier-Bakker, *Kinderen*. P.N. van Kampen & zoon, Amsterdam 1905

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/boud007kind01_01/colofon.php

© 2017 dbnl / erven Ina Boudier-Bakker

Vader.

‘Hein....’

‘Ja, ma.’

‘Hein, je moet even naar meneer Elmers gaan en zeggen: compliment van pa, en....’

‘Alweer! Dàt's in lang niet gebeurd!’ viel de jongen uit, toen zich plotseling inhoudend, keek hij een oogenblik zwijgend zijn moeder aan.

‘Zal ik nou maar dadelijk gaan, ma?’

‘Ja, jongen.’

Hein liep naar beneden; groote jongen van veertien jaar. In zijn hoekig gezicht zagen de blauwe oogen in stuursche peinzing voor zich uit.

‘Alweer - alweer - dat was van de week voor de tweede keer....’

In de gang, terwijl hij zijn pet zocht, kwam Jo. Zij was twee jaar jonger.

‘Ga je uit?’

‘Ja, natuurlijk.’

Stil stonden de kinderen even, elkaar aanzien in zwijgend begrijpen.

‘Zèg, 't was zóó erg deze keer,’ zei 't meisje zacht. ‘Jij was nog niet thuis, hij vloekte tegen ma, en hij wou niet naar bed, ma huilde!’

‘Lammeling!’ gromde de jongen, zijn vuisten ballend in zijn zakken, ‘nou, wat zòu dat? waarom kijk je zoo? mag ik dat soms niet zeggen omdat 't pa is....?’

‘Zou dat nou....?’

‘Wat?’

‘Nee niets,’ aarzelde ze, haar zacht gezichtje kleurend.

‘Jawèl! Zeg nou op. Wàt?’ drong de jongen driftig, norsch bijna, en onderwijl dacht hij:

‘Wat lijkt ze op ma, nèt ma's gezicht, zoo zacht....’

‘Of dat dan nou altijd zóó erg blijven zou....’

‘Wèet ik niet.’

Driftig schokte hij zijn schouders op; ‘nou dag’ zei hij kort, toen sloeg de voordeur dicht.

In de gang stond het meisje even stil, dan met kleine, voorzichtige stapjes liep ze naar de trap, en aarzelend, bang, luisterde ze.

Ze hoorde niets.

Voorovergebogen, haar eene hand steunend op de leuning, stond ze een poos zoo.

Plotseling galmde de bel.

Even keek ze in schrik om, toen liep ze naar de voordeur, deed open.

‘O, gelukkig jij!’ zei ze.

‘t Was Gerrit.

‘Wát gelukkig?’ vroeg hij, ‘wie dacht je dan nou?’

‘Die jongen van Elmers; ik dacht, dat Hein hem misgelopen was. Hein is uit, zeg, naar Elmers om....’

Gerrit knikte in bedaard begripen en float.

Hij leek op Hein, maar kinderlijker nog, waar Hein's gezicht den laatsten tijd het kinderlijke verloren had, al iets ouds kon hebben in zijn oogen, om zijn mond, iets van man al, van véél weten en begripen.

‘Waarom zit jij hier nou?’ zei hij, ineens

kriegel omdat Jo daar op die trap zat. Hij wou 't altijd gezellig om zich heen hebben, en nou kon hij al begrijpen, hoe 't vanavond zijn zou: Hein uit, ma die boven bleef, en Jo die hier zoo idioot op die trap zat. Net, of dat wat hielp.

‘Ga mee vóór zitten!’ drong hij, plotseling oplevend bij de gedachte daar leuk vóór te zitten uitkijken, instinctmatig in onbewust egoïsme altijd zoekend te gaan waar 't hèm niet hinderde, de ellende van 't huis.

Als pa dronken was, dan ging Hein er meestal bij, en dan maakte hij zich woedend, en dan was hij de heele volgende dag niet te genieten, dan wou hij n i k s Waarom ging hij er dan bij? H i j bleef weg, tot 't uitgeraasd had, was immers véel beter....

En blij, zich dadelijk vindend in het leùke: daar voor 't raam te zitten alleen bij 't licht van de lantaarn, liep hij naar voren.

Jo, aarzelend, luisterde nog, toen opeens wipte ze vlug, zacht de trap op, tikte voorzichtig aan de slaapkamerdeur.

De moeder deed open.

‘Wou je wat, Jo?’

‘Ma, hoe is - is....?’ hakkelde ze, en onderwijl keek ze schuw tersluiks in de kamer.

‘Pa slaapt,’ zei ma, en een oogenblik leunde ze moe tegen den deurpost, met haar vingers door Jo's haar strijkend.

‘Zitten jullie beneden?’

‘Ja, komt u ook straks?’

‘Even, dàg.’

Ma, met een knikje nog, ging weer naar binnen.

Stil liep Jo naar beneden en ging bij Gerrit vóór zitten.

Buiten liep Hein vlug de grachten af; het woei hard, een koude regen sloeg in zijn gezicht. Zijn handen in zijn zakken, zijn hoofd tusschen zijn schouders getrokken, dacht hij over hetzelfde nog:

‘Voor de tweede maal, de twéede maal deze week, goddank niet bij dezelfde....’

Op den hoek van de straat schelde hij aan.

‘Kan ik meneer even spreken?’

De meid knikte.

‘O, ga maar zoolang in het kamertje hier; zal ik meneer roepen.’

Alleen in het kamertje, waar een gasvlammetje brandde in den hoek, keek hij rond, dwaalde hij van de groote tafel, waar veel boeken verstrooid lagen naar het kleine tafeltje bij de ramen, vol met kranten en brochures.

‘Nèt de wachtkamer van een dokter,’ dacht hij, en meteen weer hechtten zich zijn gedachten op dat punt, waarmee hij den laatsten tijd altijd bezig was, wat hij héél zeker nu voor zichzelf wist: ‘dat hij dokter wou worden, dokter en niks anders, dokter zijn en altijd weer nieuwe dingen probeeren die een ander nog niet kòn, om de menschen beter te maken.... ja.... In zoo'n gasthuis, ook met zoo'n witte operatie-jas aan, net als die broer van de Wilde.... Ma vond 't wel goed, hij had er laatst eens over gesproken, toen Ma en hij samen alleen zaten 's avonds. Ma en hij zoo samen.... dàn kon je wel over die dingen praten, ook wel over Pa - maar daar kwam je toch nooit verder mee - kon je wel laten....’

Zonder te zien wát hij voor zich had sloeg hij een voor een de bladen om van een brochure, zàg hij de letters, de woorden, zonder dat de beteekenis tot hem doordrong.... Toen plotseling schrikte hij op door een stap, hard klinkend in de marmeren gang, en tegelijk zàg hij, làs hij bewúst nog juist even wat vóór hem lag. ‘Genezing van drankzuchtigen.... velen, hersteld van hun rampzalige kwaal....’

Hij vergat 't meteen weer, doordat de deur openging, en een oogenblik keek hij gejaagd, zonder iets te zeggen, meneer Elmers aan.

‘Wel, o kerel ben jij het? Wat had je te vertellen?’

‘Meneer, compliment van pa, en 't spijt pa, maar hij is ziek en kan van avond Toon niet bij zich hebben om les te geven.’

Gaandeweg onder den leugen werd hij rood, altijd bang zich in iets te verspreken, en òm dien angst zagen zijn oogen hard stuurs.

‘Jongens! Zeker kou gevat met dat gemeene weer, hè?’

‘Ja, meneer.’

‘Je papa heeft er nog al eens meèr last van, hè? maar 't is gelukkig altijd gauw weer over.’

‘Ja, meneer, 't is reumatiek.

‘Zoo, ligt hij te bed?’

‘Ja, meneer.’

‘Hoe oud ben je nou?’

‘Veertien, net al Toon.’

‘Ja, nou, je moet maar maken dat je heelemaal op je vader gaat lijken, nèt zoo'n knappe bol als hij. Toon zegt altijd, ze hebben op 't gymnasium 't liefst van jouw vader les. Jongen, hij weet zoo veel! Hij kan je zeker altijd een boel met je werk op streek helpen.

‘Ja,’ zei de jongen kort, stug zijn hel-blauwe oogen òp naar 't flakkerend gasvlammetje.

‘Nou, doe me groeten, hoor! Zal Toon spijten. En vooràl beterschap. Adieu!’

‘Dank u, dag meneer.’

Op straat liep hij hard, nòg in diepe nà-ergernis over dien angst, dien hij altijd had, als hij ze voorliegen moest.... liep hij hard, onbewust strijdend om over zijn stille schaamte heen te komen....

‘Dát lamme boodschappen doen, die boodschappen! Als h i j dronken thuis lag, te moeten wauwelen over reumatiek, en dan zàg je 'm in je verbeelding, en ma, die huilde.... Den laatsten tijd begon hij te denken, als hij zoo bij de menschen aankwam, dat ze gingen begrijpen, dat ze 't eigenlijk wel snaptèn wàt 't was, en maar goedig deden of ze zijn leugens slikten.... Och nee maar, ze gelóófdèn 't wel, die stomme menschen, die hem zoo bèst en zoo knàp vonden, en zoo aardig. Goddank, zei ma altijd, als we dàt maar gedaan krijgen, dat niemand 't merkt.... Op school, daar zeien ze: ‘Jouw pa, dàt's een lollige baas.’ Ze moesten weten, alles bedierf hij voor hen. Als ze vriendjes thuis hadden, dan zaten ze toch maar in doodsangst, maar dàn hield hij zich wel goed, dàt kon hij. Dat wàs 't net, voor vrèemden! maar voor ma, en voor hen kwam 't er niet op aan. Maar daar was ma juist zoo blij om, ja, dàt was dan ook nog maar één geluk.

‘Wat zei Jo ook weer? “Of dat altijd zoo blijven

zou.” Gek, hij had er nooit aan gedacht, dat 't misschien nog eens over zou gaan, hij kon 't zich niet anders meer denken dan zooals nou.... als ze groot waren, o, ja, als hij nou dokter was, dan.... hé, wat was er ook weer?.... iets, waar hij aan gedacht had; hij had iets gehoord - of gelezen - gelezen? ja, waar was dat nou? o wacht es, daar bij Elmers, toen kwam hij binnen, maar het was.... genezing van drankzuchtigen.... toen kon hij niet verder lezen. Genezing, dus zie je, dan, zou je zeggen, kòn het toch beter worden, als je maar wist hoè. Hij zou dat boekje wel eens stilletjes willen koopen, om eens te weten.... zeker niks geven! Maar als je dat dee, dan kreeg je hier de grootste spektakels, je kòn 't ook niet beletten.... nee, dat ging niet. Stilhouden was toch 't éénige.’

't Eenige.

Langzamer liep hij, zijn gedachten star, en toen plotseling schoot weer dat woord genezing in hem op. Hij zag 't weer, zooals 't hem op dat oogenblik uit de andere woorden was in

't oog gesprongen, zooals 't zich in zijn gedachten had vastgehaakt, onbewust toen nog.

‘Genezen, genezen, dat dee je iemand, die ziek was, dàar praatte je van genezen, van kwaal. Als pa dan eigenlijk z i e k was.... Als 't een ziekte was, zooals tering, of wat die Roberts had, hersenverweeking, zeien ze, dàn hoefde je niet zoo 't land aan 'm te hebben.

Hadt je 't land aan Roberts? dacht je toch niet aan. Waarom dan hier wel. Jawel maar, hièr had een ànder zooveel narigheid door. Ma en zij, maar voor pà bleef 't dan toch eigenlijk hetzelfde, die was dan z i e k , die kon 't dan niet helpen.

Ja, was dèt nou waàr?’

Hij stond stil voor de stoep van zijn huis, en keek naar boven in de donkere lucht, met oogen, waarin dezen laatsten tijd het denken was rijp geworden. Oogen van mènsch al, die wèet en verder wil.

‘Was dat waar, dat pa 't niet helpen kon, dat hij alles zoo akelig maakte in huis? Als hij het wèl helpen kon, dan was 't gemèen, gemèen,

min, zoals hij het ook altijd gevonden had. Maar dat andere, zou dat w a a r kunnen zijn?’

Besluiteloos bleef hij dralen op de stoep, alsof hij niet kòn binnengaan éér hij het wist.

Hij schrikte op, doordat Gerrit van binnen tikte tegen het raam, en ongeduldig wenkte. Toen ging hij langzaam, onwillig het huis in.

In de kamer was het donker, alleen de lantaarn voor de stoep wierp licht op de gezichten van Jo en Gerrit, vlak voor 't raam.

‘Waar stond jij naar te kijken?’ riep Gerrit.

‘Nergens naar,’ brak Hein norsch af, toen, zijn oogen zich wennend aan het duister, zag hij ma in den stoel bij het raam. Stil ging hij naast haar zitten op de breede vensterbank.

‘En?’ vroeg ze fluisterend.

‘Ja, ma, ik heb 't gezegd.’

‘Geloofde hij....?’ vorschte ze angstig.

Opeens nu weer, om dien angst in haar stil, moe gezicht, vergat Hein dat nieuwe, dat hij op straat had loopen uitdenken, ‘dat zoo goed was....’

‘Of ie! Natuùrlijk liep hij erin, glàd!’ lachte

hij ruw, 'hij laat ze d'r immers allemaal inloopen....'

'Hein, je praat tegenwoordig zoo ruw over pa, 't is toch pà!'

De jongen zweeg; tranen sprongen in zijn oogen, terwijl hij zenuwachtig-strak tuurde naar de golfjes in de gracht, waarop 't lantaarnlicht flikkerde. De moeder stond op.

'Blijf jullie nog een beetje hier? Ik ga maar naar boven; kom jullie dan straks thee halen?'

'Ja, nog even, ma, 't is hier zoo leuk.'

Gerrit leunde genietend met zijn elbogen op de vensterbank.

'Eénig leuk zitten zoo. Kijk, daar hadt je dien vent weer van alle avonden....'

Stil ging de moeder weg; in intuïtief begrijpen van groote zachtheid onder zijn ruwheid, dieper dan bij Jo en Gerrit, streek ze liefkoozend in 't voorbijgaan over Heins gezicht.

Hij deed niets terug, bleef maar zitten kijken; nog lang voelde hij haar zachte aanraking na.

'Zeg,' zei Jo, 'Gerrit heeft net tegen ma

gezegd, dat hij later zee-officier wil worden. Vindt jij dat leuk?’

‘Och....’

‘Zou je willen?’

‘Nee, ik niet. Dokter ik.’

‘Dokter?’

Gerrit schoof makkelijker in 't hoekje van 't raam.

‘k Zou je lèkker danken! Een baántje hoor! Altijd 's nachts je bed uit; dokter, wat heb je dàar nou aan!’

Jo keek peinzend strak.

‘Maar zee-officier, dan ben je nooit thuis, dan moet je zoo ver weg.’

‘Noù! Ik vind 't leuk om d'r uit te zijn! Waarom jij dokter?’

‘Zoo maar.’

Weer kwam in Heins gedachten terug dat nieuwe, vreemde, maar dat zoo heerlijk zou zijn als 't waàr was.

‘Als pa 't niet helpen kon - o, als hij dat maar zeker wist, dan zou hij liever voor 'm kunnen zijn, dat wist hij noù. Als hij dokter

was, dàn zoù hij het weten, want een dokter wist al die dingen. Zou ma 't weten?’

Als een nieuwe schok van gedachten vloog dit nu door zijn hoofd. Ma? Ma was àltijd geduldig en zacht, en die kon niet hebben, dat je er nijdig om werd. Als ma 't zéker wist, dan zouden ze 't sàmen weten. Ma en hij....’

Roerloos, zijn zenuwen tot het uiterste gespannen, dacht hij er zich in. ‘Als 't waàr was, als er maar iets was, dat 't waar kon maken....’

En zacht nu, dacht hij opeens over wat verleden week gebeurd was.

Toon Wessels was er, en die zei:

‘Heb ik u gisterenavond kunnen zien, meneer, u leek er zoo op, maar ik geloof toch niet, dat u 't was, want u liep zoo raar.’

En toen keek pa eerst Toon aan en toen hèm, vóór hij zei: ‘Nee, dat kan niet, ik ben niet uitgeweest.’ En dat aankijken, dat had hij niet kunnen vergeten, dat was zóó'n beroerd gezicht: pa die bang was, dat 't uit zou komen, en nou hèm aankeek, net als om te vragen,

of hij 'm wou helpen 'r wat op te verzinnen, als Toon nog méér vroeg. Dat moest hij niet weer doen, dat was véél erger dan dat ie vloekte, dàn kon je nijdig worden, maar nou was 't net of je voelde, dat je tòch van hem hield, dat je medelijden had, je wist zelf eigenlijk niet wat dat voor een wee gevoel was....

Hij luisterde op naar de stemmen van Jo en Gerrit.

‘Zeg Jo, weet je wie ik gezien heb? Die dikke vent, hoe heet ie?’

‘Zwaart?’

‘Ja, die. Hij kende me nog, vroeg naar pa en ma....’

Jo knikte.

‘Weet je nog, die keer, toen ik jarig was, hoe oud was ik toen, vijf geloof ik, toen kwam die ook, en toen zijn we met z'n allen naar de illuminatie gaan kijken.’

‘Ja jonges! ik wou, dat er nou nòg es zoo wat gebeurde! Weet jij nog, Hein?’

Hein wist 't best.... hij dacht, dat pa toen nog niet zoo was, en hoe hij Jo op z'n schou-

der gezet had, dat ze zou kunnen zien, en Gerrit en hij hingen elk aan een arm....

‘Ma bleef met tante Tine thuis,’ zei hij alleen.

‘Nou maar, weet je nog wel, dat we zoo moe werden....?’

‘Ja,’ knikte Hein weer.

Gerrit, genietend in de herinnering haalde alles op:

‘Om beurten nam pa mij en jou op z'n andere schouder.... hè, wat hadden we toèn toch een pret! De heele tijd pa met 'n kind op ieder schouder; pa is sterk hoor!’

‘Of ie,’ zei Jo.... ‘en toen gingen we óók nog taartjes eten - weet je nog?’

‘Jà! In de Galerij! We kwamen pas over twaalven thuis.’

‘Echt leuk hè?’

‘Noù alsjeblieft!’

‘D'r z i j n nu nooit meer zulke leuke dingen....’

‘Nee....’

Hein zat doodstil, zijn voorhoofd tegen de

de ruit gedrukt. Nu stond hij plotseling op, liep naar de deur.

‘Waar ga je heen?’ riep Gerrit.

‘Na bed. Ik heb hoofdpijn, nàcht!’ zei hij kort, snel de deur achter zich dichttrekkend.

Vlug zacht rende hij de trappen op, stil voorbij de huiskamer waar ma zat.... ‘nee, niet naar ma nou,’ héélemaal naar boven, naar zijn eigen kamertje.

In het kleine, pikdonkere kamertje liep hij tastend, tot hij de sprei voelde van zijn bed; en plotseling liet hij zich erop neervallen, snikte hij 't uit, zijn gezicht in 't kussen, - schreide hij hartstochtelijk-wanhopig:

‘Om hèm - omdat ie vroeger zoo ànders was.... en nòu....’

Tot ma eindelijk boven kwam, toen Jo en Gerrit al sliepen, en nog laat bij hem zat....

En zij er zacht samen over praatten....

Voor 't eerst.

Vader bracht hem.

Met snelle kleine pasjes, naast de groote stappen van vader, nòg zich inkortend voor hem, trippelde hij voort; klein, fijn jongetje van vijf, met teer gezichtje, waarin de groote lichtblauwe oogen iets bang-verwachtend uitzagen.

‘Het was alles zoo raar nou...’

Met zijn knuistje stevig in vaders hand, voelde hij zich tegelijk schuw en trotsch: nou ging h i j ook naar school, nòu was ie groot, net als Zus en Bob.

‘Hoe vindt Jip 't nou om naar school te gaan?’

‘Prettig!’ zei hij dapper, maar met dat schuwe èrger in zijn oogen.

‘Zooals een groote jongen bij al die andere kindertjes!’

‘Ja-a, ik kan 't huisje al teekenen van Bob z'n boek, de róók, die ken ik mooi, dan veeg ik erover met me vinger en dan wordt 't rook....’

‘Hier zal je ook wel mogen teekenen.’

‘De heële ochtend?’ weifelde hij.

‘Nee, wel wat anders ook....’

‘Maar wat dàn?’ - angstig voor dat groote onbekende, buiten zijn wereldje tot-nog-toe, dat was geweest: vader, moeder en Bob en Zus en de twee poezen en de tuin....

‘Zijn we d'r nou al gàuw?’

Vaster klemde hij vaders vingers.

‘Kijk, dáár, naast dat witte huis, waar al die kinderen in gaan, zie je? dáár.’

‘Oh!’

Ernstig keek hij ernaar. ‘Het was niet zoo héél anders dan een ander huis, maar er waren zóóveel kinderen....’

‘Zoo Jip, nou gaan we erin.’

Jip keek onderzoekend om zich heen, terwijl hij voortliep aan vaders hand, tusschen al de vreemde kinderen door.

‘D'r was zoo'n lange gang, en aan de kanten hingen ze allemaal hun goed op.’

Vader liep met hem door naar 't eind van de gang, waar een juffrouw stond.

‘Juffrouw, hier breng ik u nu mijn ventje,’ zei vader.

De juffrouw knikte en lachte tegen hem, toen duwde een kind hard tegen hem aan, en achteruitwijkend raakte hij los van vader, die met de juffrouw praatte, stond hij opeens alleen midden tusschen de vreemde kinderen.

Verlegen, zijn muts nog op, stond hij ze aan te kijken.

Twee raakten er aan 't kibbelen, twee kleine jongens als hij.

‘Jij hangt op mijn knop!’

‘Niewaar!’

‘Ga je d'r af!’

‘Nee.’

Jip vergat alles. Geheel verdiept in den strijd om den knop, stond hij de twee jongens aan te kijken, zijn mond half open, klaar om mee te schreeuwen, zijn handen in zijn zakken.

‘Wie 't winnen zou....’

‘Dáár dan.’

De eerste jongen smeed het goed van den ander van z i j n knop af, de muts in de paraplubak.

Doldriftig begon de ander op hem los te beuken.

De juffrouw kwam tusschen beiden; met een kleur van opwinding keek Jip eindelijk weer naar vader.

‘t Was z i j n knop,’ legde hij uit, heelemaal erin, ‘en die andere hing erop, en dat mag niet.’

De juffrouw lachte.

‘Hij zal hier wel gauw thuis zijn, ga nou maar eens mee naar binnen. Hoe heet je, Joost hè?’

‘Ja,’ weifelde hij, opkijkend naar vader, ‘thuis heette hij altijd Jip.’

‘We noemen hem thuis Jip,’ zei vader, ‘maar hij hèèt Joost.’

Met de juffrouw mee liep hij nu naar de klas; telkens keek hij eventjes om, of vader nog achter hem liep.

De juffrouw bleef voor de klas met hem staan en keek rond. Overal zaten de kinderen al, pakten hun tassen uit, of babbelden met die voor en achter hen zaten.

‘Nou mag jij een plaatsje uitkiezen, waar je zitten wil,’ zei de juffrouw.

Jip keek de rijen langs, toen opeens liep hij naar de hoekplaats, vlak naast de deur, klom daar in de bank.

‘Dat vindt hij veilig,’ lachte de juffrouw.

Jip hoorde het niet. Heel stil zat hij nu, en voelde, hoe al de kinderen naar hem keken; verlegen keek hij alleen maar naar vader.

Opeens ging hard een bel.

Verwonderd keek Jip om zich heen.

‘Nu werden ineens alle kinderen stil...’

‘De bel is gegaan,’ waarschuwde de juffrouw een na-prater.

‘Als de bel gaat, dan mag je niet meer praten,’ overlegde Jip, ‘maar thuis mag je wèl altijd praten, op school mag je niet alles.’

Hij keek vader weer aan, die knikte. Fijntjes glimlachte Jips rood mondje éven trillend terug.

‘Wie kan er nu eens een mooi figuurtje op zijn lei teekenen?’

‘Ik!’

Beschoemd schilde Jips stemmetje door de stille klas.

Toen werd hij vuurrood. Hij was de éénige, die wat zei. Om hem heen zaten al de kinderen met hun vingers in de hoogte, en allemaal keken ze 'm aan.

‘Joost, dat wist jij nog niet, maar als je iets wil zeggen, moet je altijd eerst je vinger opsteken, net als de andere kinderen. Nooit roepen zoo.’

Verschrikt stak Jip zijn dun vingertje mee op.

‘Krijg dan je leien en begin maar.’

Net als de jongen naast hem kreeg Jip zijn lei met ruitjes, en de koker met mooie punten, die moeder geslepen had.

‘Mooier dan van de jongen naast 'm.’

Toen zei vader:

‘Nou Jip, nou ga ik weg, zal je een flinke jongen zijn? om half twaalf kom ik je weer halen.’

Jip knikte.

‘Dag vader.’

Even zag hij naar de juffrouw, of hij zijn vinger nu weèr had moeten opsteken, en toen

keek hij vader na, die de gang door liep; een héél eind nog kon hij hem zien....

Voorover gebogen, over zijn lei, keek hij, zoo l ng mogelijk, staarde hij met 'n gr ot verlangen in zijn oogen....

‘Nou was vader weg....’

Met een zucht ging hij weer rechtop zitten; om hem heen zaten al de kinderen hard te teekenen.

‘Ik ga ook een mooi figuurtje teekenen,’ dacht Jip. Met zijn fijnste punt begon hij.

‘Eerst vier ruitjes, en dan daartusschen een kruisje, en in alle vier de ruitjes een kruisje, en nou daarnaast.... wat nou....?’

Besluiteloos zat hij even stil, keek naar de lei van den jongen naast hem.

‘Nie afkijken,’ zei de jongen, zijn lei rechtop tegen zich aantrekkend. Jip kreeg een kleur en keek voor zich.

‘Ik ga een paard teekenen,’ dacht hij opeens, ‘een paard, dat's mooi.... m'n eigen paard....’

Een heele tijd nu teekende hij door; eerst den kop met stekelig opstaande manen, dan een

heel lang lijf, vier stokke-pooten en een lange pluimstaart.

‘Dat's Kris,’ dacht hij voldaan. ‘Nou de poezen. Eerst de ouwe, die is dik.... en die is zwart.... en nou de jonge poes, die heeft strepen in zijn velletje, en een witte neus en een wit slabbetje....’

‘Wit? hoe krijg je nou w i t ? je lei is zwart, en 't grift is ook niet wit....’

‘Hoe maak je w i t ? ’ vroeg hij opeens aan den jongen naast hem.

De jongen haalde zijn schouders op, begon hem uit te lachen.

Jip keek verlegen op zijn lei, toen, moedvattend, stak hij zijn vinger zoo hoog mogelijk op.

‘Wat is er, Joost?’

‘Hoe maak je w i t ? ’ schilde Jips hoog stemmetje.

‘Wàt vraag je?’

‘Hoe maak je w i t aan een poes?’ herhaalde hij, rood wordend omdat alle kinderen nu opkeken en zich uitrekten om naar hem te kijken.

Maar Jip, terwijl hij àl meer verlegen werd, hield hardnekkig zijn vinger op.

Om hem heen gniffelden de kinderen, hingen voorover in de bank, om op zijn lei te kunnen zien.

‘Ik kom bij je.’

De juffrouw kwam. Om hem zwegen de kinderen nu, luisterden benieuwd.

‘O maar, Joost! dat zijn geen figuurtjes.’

Weifelend dwaalde zijn vochtig vingertje uit zijn mond over zijn lei.

‘t Is Kris!’ zei hij heel hoog, ‘en dàt zijn de poezen. Dàt is de moeder en dàt is de jonge poes!

‘Maar ik weet niet, hoe 'k zijn wit slabbetje moet maken.’

De juffrouw lachte.

‘Hij is snoezig,’ dacht ze, ‘zoo'n echt lief klein kindje zóó van huis...’

Ze liep naar 't bord en kwam met 'n wit krijtje terug.

‘Kijk dan eens, dan zal ik de poes een wit slabbetje maken.’

Rood van ingespannen opletten boog hij voorover op zijn lei, zijn adem inhoudend, bang om te vlakken, volgde hij streepje voor streepje.

‘Nog 'n witte neus ook,’ fluisterde hij.

‘Zóó dan, is 't nou zoo goed?’

Jip keek er lang aandachtig naar; eindelijk, met een diepen zucht, knikte hij; en toen lachte hij plotseling helder-verheugd op tegen de juffrouw als tegen een kameraad, ‘dat ze 't zoo goed wist, hoe z i j n poes was.’

‘Maar Joost, nu moet je es gòed kijken, dàt zijn geen figuurtjes, kijk zùlke bedoel ik.... zie je wel?’

Jip keek verstrooid naar de lei, die de juffrouw hem vóórhield, waar èchte figuurtjes op stonden; onverschillig, nog in de verrukking om zijn poezen, knikte hij om er maar af te wezen, keek toen dadelijk weer op zijn eigen lei.

‘Zoo kinderen, berg nu je leien, dan gaan we spelen.’

‘Waar gaan we spelen?’ vroeg Jip aan Jan Evers naast hem.

‘In de tuin; heb jij knikkers?’

‘Twee,’ zei Jip trotsch, in zijn zak voelend.

‘Ik zeven,’ blufte de ander.

‘Thuis wel,’ zei Jip, ‘een heele zak, zoo 'n zak...’

‘Laat's kijke, jouwe...’

‘Jip, argeloos, hield zijn hand met één knikker op.

‘Hier,’ zei de jongen, hem afgrissend, ‘dat's goed voor straks.’

Jip zat verbluft, een schrik om zijn verloren knikker in zijn oogen. Toen raapte hij al zijn moed tegen den grooten, dikken jongen bijeen.

‘Geef 'm me terug,’ zei hij, rukkend aan Jan's hand, om die open te krijgen.

Achter hem stak 'n meisje haar vinger op.

‘Wat is 't, Lientje?’

‘Hij heeft dat nieuwe jongetje zijn knikker afgenomen.’

De juffrouw gaf geen antwoord, liep naar 't andere eind van de klas, waar er twee begonnen te vechten.

In Jip streed de begeerte zijn knikker terug te hebben, met zijn weifeling wàt hij doen zou.... ‘Vader zei, je moest nooit klikken, je moest

er liever om vechten, anders was je geen flinke jongen....’

‘Zie dà je 'm krijgt,’ sarde Jan Evers, den knikker aan den anderen kant omhoog houdend.

Op Jip's wangen kwam een scherp geteekend rood kleurtje van drift.

Toen plotseling boog Lientje zich voorover, griste Jan onverwacht den knikker af.

‘Ik zal 'm voor je bewaren,’ zei ze bazig tegen Jip.

Jip vond 't maar zóó.

‘Nee, geef hier,’ zei hij boos, ondankbaar.

‘Straks, bij de deur.’

De juffrouw kwam eraan.

Jip berustte; klagen tegen de juffrouw wòu hij niet. Straks zou hij wel maken, dat hij 'm kreeg.

‘Gaat twee aan twee naar de deur.’

Jip en zijn vijand stonden nu samen voor de deur. Nu werd alles weer vreemd. In de klas was hij nu al bijna thuis, maar het angstigvreemde kwam weer over hem, nu hij mèt de andere kinderen de trap afliep, de benedengang door, naar den tuin.

Maar hier, in dien mooien tuin, vergat Jip zijn grieven en het nare.

Verrukt keek hij rond, waar al een paar kinderen dadelijk krijgertje deden; een eind verder gingen er zes in een wijden kring staan en gooiden over en weer elkaar een bal toe. Wie miste moest uit den kring....

Twee groote meisjes, van acht jaar al, namen hem tusschen zich in.

‘Hoe heet je?’

‘Jip,’ zei hij onrustig, ongeduldig.

Hij wou liever meeballen.

‘Jip? Wordt je Jip genoemd? Maar je hèet anders, hè?’

‘Joost, net als vader,’ zei hij zich loswringend, en meteen slipte hij tusschen hen door, rënde naar de zes jongens, die aan 't ballen waren.

‘Ik ga ook ballen,’ zei hij rood van plezier en verwachting. De eene jongen, met den bal nog in zijn hand, keek om.

‘Kom 'r maar tusschen,’ zei hij, ‘hier kan je wel staan, maar goed vangen, hoor!’

‘Och, met zulke kleine kinderen kan je niks

doen!’ riep een ander, ‘hij is nét op school gekomen.’

Jip's gezicht betrok.

‘Kom vooruit, zanik niet,’ zei de jongen, die hem in den kring getrokken had en Daan heette; en meteen gooide hij den bal over.

Over en weer vloog de bal, ze hadden 'm nog allemaal gevangen; Jip wist nu, dat die heele lange jongen naast Daan Miel heette, en dat kleine, bleeke jongetje, dat aldoor stond te dansen van de pret, Ru Verwey. Dan was er nog Willem, die had er juist plezier in om den bal zóó hoog te gooien, dat je altijd bang was hem niet te vangen; daar werd dan Henk, die hem vangen moest, altijd nijdig om....

‘Gooi nou niet zoo hoog!’

‘Ik dòe niet hoog....’

‘Wèl! was dàt nou niet hoog?’ riep Henk boos tegen de anderen. Maar die luisterden niet, letten alleen op hun eigen bal.

‘Daàr! pas op!’ riep Daan, maar Henk miste, de bal vloog ver weg.

Allemaal lachten ze, maar Henk was boos. Hij wou niet eens meer kijken, ging naar den anderen kant van den tuin.

Weer gooiden ze nu, maar bij de laatste ronde vloog de bal over Willems hoofd heen, en den volgenden keer miste de jongen, van wien Jip niet wist, hoe hij heette; die twee moesten nu ook uit den kring.

Nu was nog over Jip en Daan, Ru Verwey en Miel.

Bezweet, vuurrood, voor niets oogen hebbend dan voor den bal, speelde Jip.

‘Nog nooit had hij zóó heerlijk gespeeld, met zóóveel jongens!’

Geregeld ging de bal rond, tot ook Miel er uit viel, en toen ook Ru.

Nu speelden alleen nog Daan en Jip.

Langzamerhand kwamen de andere jongens er weer bij staan kijken, benieuwd, ‘omdat 't nu was tusschen die twee, tusschen Daan en dat kleine, nieuwe ventje.’

‘Eén twee, één twee,’ telden ze, en Jip zelf telde hijgend mee; doordringend hoog

klonk zijn stemmetje door alle andere heen.

Maar ze werden overmoedig, gooiden héél hoog den bal, en plotseling kwam hij recht neer op Jips hoofd, sprong weer weg, eer Jip beseft had hem te grijpen.

‘Ik - ik!’ riep Daan triomfantelijk.

‘Ja, Daan het gewonnen!’

Jip knikte alleen maar, uiterst voldaan, zonder eenige jaloezie; nog in de opwinding van het spel stond hij stilletjes nà te genieten, te moe om dadelijk wat anders te willen beginnen.

Toen was opeens de stem van de juffrouw:

‘Kom kinderen, twee aan twee in de rij gaan staan en dan naar binnen!’

Jip keek rond naar den dikken jongen; hij vond zichzelf nu hier al heelemaal thuis, en hem een eindje verder ziende staan, liep hij naar hem toe, pakte hem bij zijn hand en begon 'm mee te trekken.

‘Laat los! Wat moèt je!’ zei de jongen, zich losrukkend, ‘k zal zelf wel gaan....’

Een eindje van elkaar af, vijandig, liepen ze tusschen de andere rijen in weer naar boven.

‘Wat gaan we nou doen?’ vroeg Jip aan Lientje.

‘De juffrouw gaat vertellen.’

‘En dan?’

‘Dan gaan we naar huis, dan is 't tijd.’

Naar huis....

Voor 't eerst weer dacht hij eraan; ‘nou zou ie weer naar huis gaan, vader zou 'm halen.’

En zóó heerlijk was opeens nu die gedachte aan huis, aan vader, aan àl 't bekende, dat hij heel stil bleef zitten, zonder meer iets te zeggen en dàar maar aan dacht, zóó dat hij heelemaal vergat te luisteren, en niet eens merkte, dat 't vertellen al een poosje begonnen was.

Toen waren er plotseling woorden, die zijn aandacht trokken en hem deden luisteren:

Maar Hein, die zat er maar stil bij, toen Johan en Piet zoo bluften op alles, wat zij gedaan hadden. En hij dacht: wat zijn zij toch dapper...

‘Ja,’ knikte Jip verheugd. Hij wàs er; ‘dat was 't verhaaltje, dat moeder laatst verteld had, van Hein en van Johan en van Piet die....’

‘Ik heb nooit zoo iets gedaan. Dat zou ik ook nooit durven, met leeuwen en tijgers vechten!’

Jip knikte weer!

‘Maar Hein was juist wèl dapper,’ zei hij halffluid, heelemaal in het verhaal.

Maar de andere twee, toen Hein zoo niets zei, riepen: ‘Kom Heintje, vertel jij nou óók eens wat! Wat heb jij nou al zoo gedaan?’ - ‘Ik? niets,’ zei Hein, ‘ik ben geen held....’

Jip hield 't niet meer uit.

‘Maar hij....’ begon hij heel hard; toen bedacht hij zich, stak zoo hoog mogelijk zijn vinger op.

‘Wat is er? wou je wat vragen?’

‘Hij was wèl dapper,’ barstte Jip uit.... en bang 't niet àf te krijgen, brabbelde hij achter elkaar: ‘toen de anderen bang waren, toen 't kraakte, toen ging h i j kijken, alleen, en toen was 't alleen maar een poes op de trap....’

‘O maar als je 't verhaaltje kent, moet je toch stil luisteren, want de anderen kennen 't nog niet.’

‘Moeder heeft 't verteld,’ zei hij nog heel zacht, neergeslagen door de terechtwijzing. Maar dadelijk luisterde hij weer, was er weer in,

zat hij heel rechtop, in den trots van 't alléén te kennen....'

Maar, terwijl ze daar om 't hardst bluffen op hun moed.... daar kraakt wat op de trap....

't Was een poes,' zei Jip, zich weer vergetend, 't niet binnen kunnende houden....

Opeens daar ging weer die groote bel.

De juffrouw stond op.

'Vanmiddag vertel ik verder. Ga maar twee aan twee naar de deur.'

Jip stònd er al. Om hem heen praatten de kinderen druk onder elkaar over 't verhaaltje, maar hij dàcht er niet meer aan.... hij wachtte ongeduldig dat de deur zou opengaan. Waarom wàs die nou niet open? het heele eerste uur was ie wel open geweest....

De deur ging open.

Ongeduldig duwde Jip de kinderen opzij, om eruit te komen, en met dat groòt verlangen in zijn oogen keek hij de lange gang af, of vader er al was.

Nee, hij zag hem niet....

Nu mochten ze doorlopen.

Jip slipte tusschen twee door; dàar hing z i j n goed, met één hand duwde hij zijn muts op zijn hoofd, en toen, zonder te luisteren naar de juffrouw, die hem terug riep, holde hij de gang door naar de voordeur.

Dàar was vader! Hij zàg 'm al, en dòor een andere klas kinderen, die juist uit een deur de gang instormde, duwde en stompte hij zich heen, tot hij bij vader was.

‘Zoo Jip, ben je daar al? Je bent haast 't eerst.’

Jip knikte, met zijn hand diep in vaders hand; nù keek hij om naar de andere kinderen, naar de juffrouw, triomfantelijk blij, zich weer heel veilig voelend, zoo van hen af, weèr bij 't oude bekende....

‘Wel Jip, hoe wàs 't?’ vroeg vader, toen ze op straat liepen.

‘Goèd!’ zei hij, tòch trotsch dat hij er geweest was, en dat hij 't er zoo goed had afgebracht.

‘En ik heb Kris geteekend, en de poezen, en toen hebben we in de tuin gebald, met zéven

jongens, en ik heb 't op één na gewonnen. En die eene jongen, die had me knikker weggenomen....'

'Toen heb je toch zeker met hem erom gevochten, hè?'

'Nee,' weifelde Jip stil, 'want 'n meisje heeft 'm me teruggegeven, en toen hoefde 't niet meer....' en haastig van dit geval afstappend, 't verhaaltje, dat de juffrouw vertelde, dat kon ik....'

'Ja?'

'Ja,' straalde hij, 'dat had moeder verteld, van die jongens, die bang waren.... en toen....'

'Hadt j i j dat zoo goed onthouden? Mocht j i j 't toen verder vertellen?'

Jip schudde zijn hoofd; hij wist 't nu beter dan vader.

'Nee,' zei hij wijs, 'dan moet je tòch luisteren tot 't uit is....'

'O zoo. Maar Jip, vertel me eens, toen je 'n plaatsje mocht uitkiezen, waarom ging je toen daàr, vlak naast de deur zitten?'

Jips handje kroop dieper in vaders hand, alsof het niet diep genoeg kòn.

En zacht, zijn gezicht verlegen omdraaiend, zei hij:

‘Omdat ik jou dàar nog 't langst zien kon....’

Stil liepen ze toen samen verder.

Speeluur.

Uit de open deur der armenschool kwamen in geregelde orde de kinderen; schel de witte boezelaars en lichte katoenen blouses in de straffe zon der straat, die een oogenblik te voren verlaten en doodsch lag in de middaghitte van den zomer-stadsdag.

Eén oogenblik nog liepen zij strak twee aan twee in de rij, staken dan over, dwars door het plantsoen, naar het grasveld; maar daar stoven plotseling de voorste rijen uit elkaar, dan elke rij daarachter, die pas op 't veld aankwam; weghollend, zich verspreidend wijd over het land, dat nu één gewemel van kleuren was, opeens, van zwijgend stil liggen in zonnehitte, één joelend gedraaf van kinderen werd, die hard-blijde kreten opjuichten in de lucht, heen

en weer rennend zonder doel, alléén rennend om het vrij-zijn daar, uit de koele donkere ordeschool, in de vroolijke zon buiten.

Achter het veld stonden vaal-bestoven de hooge boomen van het stads-plantsoen, met bladen, slap neerhangend van de hitte; het plantsoen, dat daar druilig kwijnde met zijn groene, vervelooze latjesbanken, waar de zwarte stof, opgeschoffeld door 't draaien der spelende kinderen, bleef hangen; plek van onfrissche rust, waar voorbijdruischte het verwijderd straatrumoer van den groote-stads-zomermiddag.

De juffrouw was verder het veld opgekomen. En om haar heen drong òp een groep kinderen, elkaar wegduwend, op hun teenen staand om elkaar te overschreeuwen.

‘Juffrouw, magge we doen: in Holland staat een huis?’

De juffrouw, rood vermoeid haar gezicht van nog heel jong meisje, keek even rond zonder te antwoorden; keek onderzoekend het veld rond, òver de hoofden der kinderen, die warm-bewe-

gelijk zich voor elkaar verdrongen, òpdrongen dichter om haar heen....

Aan den anderen hoek van het veld waren enkel jongens aan 't bokspringen, dolwild, over elkaar vallend, en weer opstaand, uitgelaten in hun vrijheid. Een groepje meisjes speelde bedaard schooltje, met soms éven schuw omzien naar de èchte juffrouw.

‘Juffrouw, mågge we nou doen: in Holland staat een huis? Hè juffrouw! in Holland staat een huis! Hè ja juffrouw! Ik óók juffrouw?....’

De juffrouw telde.... ‘Ja dat's goed; jij ook Wim? Kom dan maar hier in de kring. Hans jij? Mientje.... toe jongen, trap niet zoo op mijn voeten, je zal d'r wel kòmen! Hier jij. Zoo, en nou niet te wild, hoor jongens, 't is veel te warm.... Heb ik jou niet gezegd, dat je niet mee mocht spelen? Ga maar gauw uit de kring! Zoo, begin nou maar.’

‘Doe u ook mee?’

Herman en Wies pakten elk een hand van de juffrouw, begonnen haar mee te trekken in den rondegang, maar de juffrouw, moe-verhit

onder 'die gloeiende warmte met al die kinderen,' maakte langzaam haar handen los uit de kleverig-vuile kinderhanden, die kalm zich klemden om haar vingers.

'Vandaag es niet, jongens!'

'Ik laat u tòch niet los; doe u nou mée!'

De juffrouw lachte, bukte zich over het jongetje heen, en spelend deed ze, of ze haar handen niet los kon krijgen.

'Nou, laat je me niet los? Pas op, anders neem ik je heelemaal mee!'

Maar hij was niet bang, gewoon door haar aangehaald te worden om zijn rooie wangen en aardige blauwe oogen; met zijn stevige kleine jongenshanden omklemde hij haar vingers, dat het 'r bijna pijn deed, en trok uit al zijn macht....

Maar zij wou niet veel met 'm stoeien vandaag; inééns maakte ze lachend haar twee handen met geweld los, en aaide 'm even over zijn wang.

'Mag ik in de kring?' pleitte hij dadelijk.

'Ga j i j dan maar in de kring.'

Even keek hij haar na, toen ze wegliep, half-

teleurgesteld lachend, toen stond hij parmantig stil midden in den kring, terwijl de andere kinderen langzaam om hem heen draaiden, zingend:

‘In Hòlland staat een hùis....’

Apart stond een kind, klein, spichtig bleek ding, met een groote scheur in d'r boezelaar, die ze langzaam verder peuterde.

De juffrouw riep haar.

‘Waarom doet Mietje niet mee?’

Het kind schudde nee, harder trekkend aan de scheur.

‘Waarom niet? Wou je niet meedoen?’

‘Nee.’

‘Wat wou je dan wèl?’

- ‘Schooltje,’ zei 't kind na een poos zwijgen, met éven verlangend-wrevel opkijken.

‘Waarom doe je daar dan niet mee?’

‘Ze wille niet, da'k meedoe.’

‘Kom, doe dan maar mee: in Holland staat 'n huis; dat's éven prettig! Ga maar gauw in de kring.’

Het kind, half onwillig, half overtuigd, liet zich duwen in den kring tusschen Willem en Wiesje.

De juffrouw keek nog even toe; toen, met een zucht, ging ze zitten op een stuk boomstam, nog net in de schaduw van 't plantsoen.

Op 'n afstandje van de bokspringers, waar zijn hart naar toe trok, stond de jongen die niet mee mocht spelen, en keek toe, met zijn hak het gras in een halven cirkel afschoffelend.

In den kring, op gang nu, liepen de kinderen, zingend schel-valsch:

‘In Hòlland-staàt-een hùis

In Hòlland-staàt-een hùis.

I-hin Hòlland - staàt - een hùis - ja jà....’ met vallenden dreun op de sterke lettergreep....

De eerste onderwijzeres kwam langzaam aan over het veld, ging naast de andere zitten.

‘Warm hè?’

‘Nou!’ zei 't meisje, die geen zin had om te praten, en maar stil zat.

‘Ze mochten nou warempel wel vrij geve.... 't is geen doen in je klas....’

‘t Was bij mij 80 vanmiddag....’

‘Bij m i j 84; 'k heb de zon op de vier ramen.... bij jou is 't nog koel!’

‘t Is maar wat je k o e l noemt!.... en je kan niet spuien met die hitte, geeft niks, 't is een lucht!’

De andere knikte, met gelijkmatige goedmoedigheid van humeur, niet ondervindend veel invloed van buitenaf.... ‘Zóó erg is 't bij mij niet....’

‘Ik word er wee van!’ zei het meisje, overdrijvend, in plotselinge prikkelbaarheid om dat ‘niet erg vinden.’

De andere merkte 't niet, praatte onverschillig-klagend door: ‘Je weet niet wat je doen moet, zoo'n heele dag met die kinderen, en ze voelen d'r zelf nog 't minst van, kijk nou es dat dansen! Een mènsch zou bezwijken.’

Het meisje, nòg geprikkeld, stond op....

‘Ze maken zich veel te warm!’ en in d'r handen klappend:

‘Niet zoo wild, jongens! Kalm rondlopen!’

Even kalm nu, liepen de kinderen, met langzaam drenzig zingen:

‘En die boèr-die nèemt-een vrouw....’

Zoekend rondkijkend, stond het jongetje in den kring; langzamer nu, schuin voorttrekkend elkaar, draaiden de kinderen rond in gespannen verwachting wie hij zou kiezen; en de meisjes, verlàngend, deden hun best:

‘Mij! Zeg mij! Toe mij, neem mij!’

Maar hij, koppig nee-schuddend, blééf zoeken, liet ze telkens weer voorbij hem draaien, besluiteloos.

‘Kom nou! Kies nou!’

Toen, gedreven door 't geschreeuw der anderen, liep hij opeens in den kring, trok er 'n meisje aan d'r schort uit.

‘Altijd Arentje!’ zeurden de meisjes spijtig; ‘ze kieze àltijd Arentje 't eerst!’

Arentje, bleek stil kind, onverschillig onder de eer, stond kalm zwijgend nu naast Herman in den kring, terwijl de andere kinderen plotseling wild afdansten de rest van 't couplet, elkaar meesleurend in de rondte.

‘En die boèr-die neèmt-een vròuw-ja jà,

Van je sìngela-sìngela-hòp sa sa....’

De jongen, die niet mee mocht spelen, zat

op den grond, met z'n rug naar de juffrouwen, en probeerde te knikkeren in zijn ééntje, wat niet ging om het gras.

En half liggend, steunend op zijn elleboog, begon hij bij plukjes 't gras uit te trekken van een plekje....

Op den boomstam praatten de juffrouwen kalm loom, met kleine tusschenpoozen telkens.

‘Heb je gisteren nog plezier gehad op je pic-nic?’

‘Oh ja! 't Was dol, en zulk goddelijk weer.... Die Maandag dan weer nà zoo'n Zondag, hè?’

‘Ja! Waar zijn jullie naar toe geweest?’

‘Bussum en Valkeveen.’

‘Leuk hè?’

‘Ja.’

Het meisje zweeg, soesde prettig door over bijzonderheidjes van gisteren, die ze zweeg tegen de andere, met wie ze niet intiem was, alleen maar mee praatte over school....

‘Als die huizen d'r niet waren, kon je je bèst verbeelden, dat je buiten was, hè?’ zei de oudste.

‘Bèst,’ antwoordde ze, niet omdat ze 't óók vond, maar om niet te hoeven tegenspreken in haar prettig gesoes....

Beiden zwegen een poos, doezelig suf langzamerhand onder de stijgende middaghitte, die gloeiend blaakte over 't veld, onder het lijzig dreunen der kinderstemmen in de stille lucht....

‘Wat heeft hij gedaan?’ wijzend op den jongen, die stil zat nu, verveeld door 't gras uittrekken, de knickers in zijn hand, en verlangend keek naar 't bokspringen der anderen....

‘'n Ander gegooid in de gang, 'k zal 'm maar weer laten meedoen. Willem!’

Willem schrikte op; zijn knickers in zijn zak moffelend, slenterde hij langzaam-verlegen aan.

‘Zal je niet weer de kinderen gooien?’

‘Nee,’ schudde de jongen grif.

‘Denk erom, anders laat 'k je in een heele week niet meespelen; zal je 't gòed onthouen?’

Met ongeduldig verlangen keek de jongen éven snel schuin naar de bokspringers, toen knikte hij weer van ja.

‘Ga dan maar meedoen.’

Mèt draaide de jongen zich om, draafde weg....

In den kring loom-drensend zongen de kinderen, elkaar voorttrekkend in den sleur van den dreun, maar vòortzingend zonder veel animo....

Het was nu een dubbele kring; binnen draaiden rond Herman, Arentje, Henk, Jo, Jan, vlugger, vroolijker draaiend dan de buitenkring, die langzaam versufte, verveeld onder 't nog niet gekozen zijn.

‘En die mèid - die nèemt - een knècht....’

Soms zongen ze verkeerde woorden, waren er slechts een paar die meezongen, de rest maar meeknoeiend, te warm om erbij te denken of zich te willen inspannen. Sommigen lieten hun armen slap hangen, lusteloos-moe onder 't spelletje, dat te lang duurde....

En valsch-vermoeid broddelden òp de kinderstemmen het lijzig gedreun van 't wijsje.

Jan moest nu kiezen; tenger, bleek ventje met slimme lichtblauwe oogen, die rustig-slugger rondzagen, zochten...

Opeens liep hij naar den kring, trok er Suus uit. Hij koos altijd bij alle spelletjes Suus, groot, ragebollig kind, grooter en forscher dan hij, die bij 'm op de trap woonde, drie hoog achter, hij drie hoog vóór.

De andere jongens kozen altijd Arentje 't eerst, met een zonderlinge voorkeur voor 't niet aantrekkelijke, stugge, stil-bleeke kind, die nooit naar 'n jongen omkeek. Dàn, als Arentje niet meer te kiezen was, de anderen:

Rika, mooi kindje, bijdehand, dat de jongens afsnauwde en aanhaalde tegelijk, dól om gekozen te worden door de jongens, bedorven door de juffrouwen en de meesters, waar ze allemaal om vroeg met haar frisch gezichtje en mooie, gauw teleurgesteld-kijkende oogen; Annetje, zwak, héél gevoelig kindje, dat alléén altijd bij de juffrouw kroop om vertroeteld te worden; Jo, groote, wilde meid, waar de jongens mee stoeiden als met 'n jongen, die altijd begon, en stérker, tegen ze opgewassen, van zich àf sloeg, als ze haar hardhandig aanpakten; om haar korte blonde haren, die

stoppelig stijf als een bezem overeind stonden, liet ze zich onverstoort goedgehumeurd door de juffrouw 'ragebol' noemen, rondkijkend met grenzenloos naïef-brutale schelblauwe oogen.

Dan waren er nog Betje, en Leen, en Koosje, gewone kinderen, zonder iets bijzonders, maar die zich al 'meisje' gingen voelen, met nette schortjes en gekleurde haarlintjes.

En Sientje, heel klein en schuw, maar die wèl gekozen werd, zóó maar, omdat ze óók niets tégen haar hadden.

Jan nam altijd Suus; en dáárom bleef Suus nooit over, want de andere jongens hielden niets van Suus; en zij, haveloos naast zijn net-ventje-zijn, grooter dan hij, domineerde hem, uitgeslagen, sluw in de praktijk tegenover zijn braaf, snugger leeren in de klas.

Maar er waren een paar meisjes, die werden nooit gekozen uit vrijen wil, zonder éénig optreden ondergaande in de groote massa. Dan koos de juffrouw, als zij meedeed, juist d i e kinderen 't eerst, liet de anderen eens staan.

Maar de jongens, teleurgesteld-wrevelig, begrepen het, en ze deden 't een volgenden keer tòch niet weer, en de kinderen zèlf voelden het, dat 't toch anders was dan wanneer de jongens zelf kozen.

En stiller, schuw door 't beseffen van hun minderheid, hun niet gewild-zijn, trokken zij bij elkaar, deden meest apart 'n spelletje.

Nu speelden ze schooltje; en nù wel bijdehand, hier onder elkaar, kibbelden ze vinnig met schelle kijfstemmetjes, hier verhalend hun verlegen-niet-durven in de klas. De bijdehandste, die de juffrouw was, bedrilde:

‘Wil je nou rècht zitte! nee, toè nou, zit nou goed, wìl je 't nou wel eres gauw doen!’

‘Och kind, bè je mal, ik doe niks voor jou.’

‘Pas op, hoor! ik zà je wel krijge...’

Maar de anderen lieten zich niet bedrillen, waren balddadig van ongehoorzaam-durven-zijn.

‘Kom nou, nou mot je meedoen. Hoeveel is zes min, nee, wacht, vijf, nee, vijf keer twee?’

‘Ze wéét 't nie-eens, de juffrouw weet 't zèllef niet!’ schaterden de kinderen juichend.

Het kind, dat voor juffrouw speelde, keek om, zich geneerend, 't mal vindend voor de echte juffrouw.

En de kinderen schaterden jouwend: 'De juffrouw weet 't zelf nie-eens!!'

'Kàn je gebeuren,' zei het meisje tegen de andere, die proestte, en samen smoesden ze even, lachend om de kinderen.

Het schooltje speelde weer door, zachter pratend nu, verlegen onder 't gevoel, dat er op hun spelen gelet werd.

Hier en daar speelden de kinderen niet meer. De jongens hadden opgehouden met bokspringen; een had een tor gevonden, die ze bekeken, met grassprietjes duwden, neergehurkt op den grond, hun hoofden verhit-rood nog van het springen; een paar lagen languit op hun rug in 't gras, de pet over hun gezicht getrokken.

En knorrig om de warmte, door alles verveeld, begonnen een paar te vechten.

De juffrouw riep ze....

'Hij trapt op me hand!'

'Nietes!'

‘Hij trapte d'r op! kijk maar...’

‘Hoe kon hij nu op je hand trappen?’

‘Ik lag op de grond, en toe liep h i j d'r, en toe trapte ie op me hand...’

‘Ik zag 'm nie-eens!’

‘Kom! 't zal wel zoo erg niet zijn, hè Dirk? is 't niet al over?’

Half vergeten zijn verdriet, half wrevelig nog, lachte de jongen even, toen draafde hij weg, de ander hem na....

In den kring zongen de kinderen niet meer; ze liepen, elkaar voorttrekkend, soms een aanloop nemend en balddadig de voorsten opduwend, dat die haast op den grond vielen; dan begonnen een paar, prikkelbaar om de warmte, moe, te huilen, omdat ze zich eventjes pijn deden, anderen driftig-hard van zich af stompnd....

Uit den kring kwam Mietje met opgestoken vinger naar de juffrouw.

‘Wat is 'r, Mietje?’

‘Ze kieze mijn nooit!’ hilde 't kind.

‘Kom, vandaag es een ander, morgen jou weer...’

‘Nee,’ schudde ze; 't gezichtje van zwak kind, vaal bezweet door te veel hollen in warmte, groezelig onder de tranen.

‘Jawel zeker! daar moet je niet om huilen! kom dan maar zoolang bij mij zitten hier; kijk me es an!’

Maar 't kind, leunend tegen den schoot van de juffrouw, schudde nee, blééf kijken naar de kinderen in den kring, zachtjes snikkend; 't stille schreien van teer, verdrukt kind, onbewust zich uitschreiend met groote, trage tranen haar gekwetst vrouwelijk gevoeltje van te worden voorbij gezien.

‘Niemand die háár koos....’

‘t Is tijd!’ zei de juffrouw opstaand; en in haar handen klappend:

‘Kom jongens, 't is tijd!’

Een paar kwamen dadelijk aanloopen, langzamerhand meer en meer, bij groepjes elkaar opduwend.

Onnoodig dicht opeengedrongen, wriemelend en vechtend om in de rij te komen, krioelden de kinderen onrustig dooreen, lastig-kribbig, zich beklagend.

‘t Is zoo warm!’

‘Hij duwt me zoo!’

‘Ze staat zoo dicht òp me!’

‘Au! Juffrouw! h i j stompt me aldoor!’

‘Niewaar! Ik wor' zoo gegooïd...’

‘Ik heb zoo'n dorst! Juffrouw mag 'k drinke?’

De juffrouw gaf geen antwoord, stond geduldig, afwachtend.

‘Netjes in de rij! Twee aan twee, ieder naast z'n eigen buurman.’

Een paar stonden verkeerd, drongen door de rijen heen naar hun plaats; de anderen opmerkzaam geworden door 't vragen van 't eene kind om water, begonnen tegelijk te zeuren:

‘Juffrouw, ik heb zoo'n dorst!’

‘Juffrouw màg 'k water?’

‘Ik juffrouw?’

‘Ik heb niet gedronke toe 'k thuis was, de kraan liep niet....’

‘Bij ons òòk niet....’

Kriegel, omdat ze nu allemaal dorst voelden, voet-schoffelden de kinderen, elkaar duwend uit de rij, òpdringend vóór- en achteruit.

Over 't veld kwamen nog een paar aanlopen.

De juffrouw, onverschillig-geduldig, te loom om te knorren, negeerend 't watergezeur, praatte zonder verheffing van stem:

‘Jij hoort daar niet! Hier Dirk. Willem niet duwen. Suus naast Sientje. Mietje hier.’

Ze nam 't kind bij de hand, duwde het zacht op haar plaats; en 't kind stond stil, onverschillig-droef-starend, met tranende zwakke oogen in vaal-groezelig gezichtje, naar de ruggen der kinderen voor haar:

‘Spele wàs niks prettig, èn 't was ook zoo heet; as je op school zat hoèfde je niet gekoze te worde, was je net as de andere....’

Stil in de rij nu stonden de kinderen, een paar de vingers opgestoken, volhardend in hun vragen om water, strak de juffrouw aanziend, die berustend de rijen langs keek, in afwachting, tot ze goed stonden; en onderwijl telde ze, of ze er allemaal wel waren....

Middenin vergistte ze zich, was ze eruit, door 't gevraag van een kind....

‘Voor mijn part, bleef 'k nèt zoo lief binnen!’ zei ze met éven-uitbarstende ergernis òm de warmte, òm 't gedoe.... En begon weer over te tellen.

Toen:

‘Vooruit kinderen. Een twee, een twee.’

Geregeld twee aan twee, langzaam stappend, liepen de kinderen terug naar de school.

Wraak.

Om twee uur stond Stans al voor de ramen te wachten, of Aleida over de brug aankwam.

‘Als ze nou maar niet laat kwam. Als ze er nou maar was vóór de Krent...’

Ongeduldig op haar nagels bijtend, hangend over de breede vensterbank, het rond blank gezichtje tegen de ruiten, keek ze uit....

‘Oh! daar wàs ze!’

Ze vloog naar de voordeur, stond al op de stoep, wenkend tegen Aleida, die met vlugge pasjes de brug afliep, dan in vroolijk verlangen naar de pret, die ze zouden hebben, de stoep opsprong.

‘Dà-àg!’

‘Dà-àg! Zeg, hoor es, ik was zoo bang, dat je làt zou komen.... de Krent komt óók...’

‘Jakkies! Waarom?’

Teleurstelling schaduwde over het blij, smal gezichtje.

‘t Moet van ma. Suf hè?’

‘Noù!’

Langzaam, Stans een arm om Aleida's hals, liepen ze de gang door naar de speelkamer.

Hier stonden de poppenkamers, waar ze altijd mee speelden, waarvoor ze tassen vol speelgoed bij elkaar meebrachten.

‘Wat spelen we nou met de Krent?’

‘Gewoòn.’

‘t Is zoo'n vervelend kind!’

‘Nou ja, ze moet maar meedoen, wat w ij doen....’

Ze waren al vriendinnetjes van heel klein kind af en altijd bleven ze onafscheidelijk. Stans, mooi groot kind, vol grappige invallen, met iets verlegens onder haar vrolijkheid, - en Aleida, kleiner, met teer, smal gezichtje, waarin koddig wijs en eerlijk de groote grijsgroene oogen stonden; nuchter-practisch in haar kinderleven. Aleida ging dadelijk naar de poppenkamer,

meteen geheel verdiept in de beschouwing ervan. Haar gezichtje ernstig-aandachtig neergebogen, verzetten voorzichtig haar dunne vingertjes hier en daar een meubeltje.

Stans keek oplettend toe.

‘Wat doe je met 't vogelkooitje?’

‘Ergens anders zetten.... staat zoo gèk zoo midden op tafel! Dat is noòit! bij niemand!’

‘Wacht, dan zet ik 't hier.’

‘Och kind! op de kachel? Dan krijg je een gebraden kanarie.’

‘Hè! de kachel is kouð!’

‘Maar 't verbeeldt toch, dat-ie brandt, kijk maar, d'r zit rood van binnen in.’

‘Za' we 't dan aan de zolder hangen?’

‘O ja, dàt 's echt! dat 's bij ons in de tuinkamer ook.’

Met 't vogelkooitje prutsten ze graag. 't Was zoo echt; d'r zat een geel vogeltje in.

Maar 't mooiste in de poppenkamer was het penduletje.

Stans had het verleden jaar Sint-Niklaas gekregen, een wit suikeren penduletje.

‘Nèt wit marmer - nèt als de groote pendule vóór!’ vonden ze.

‘t Was suiker, je kon 't opeten. Als ze suiker paascheieren kregen, deden ze zóó: ze sneden ze voorzichtig door, schraapten ze van weerszijden af, en plakten ze dan weer op elkaar.

Maar ze dàchten er niet aan om het penduletje af te schrapen! Ze bewaarden het zorgvuldig, als een kostbaar bezit, een heel jaar door.

‘t Was zoo prachtig, ze zouden d'r nooit weer zoo een krijgen.

Eéns was de nieuwsgierigheid, hòe 't toch wel smaken zou, hun te machtig geworden.

‘Misschien is 't wel lekker.’

‘Ja maar dan is 't stuk, dan hebben we 't niet meer.’

‘Laten we alleen maar es effetjes likken aan de achterkant...’

Ze likten, een voor een, veegden 't gauw met hun boezelaar weer droog. 't Smaakte naàr. Gemeene witte suiker, vuil door 't telkens aanpakken, 't liggen in een stoffige doos.

‘Jakkie, wat 'n smaak!’

‘Nou, 't is ook niet om op te eten.’

En tevreden zetten ze het weer op zijn oude plaats, op het poppenkastje.

‘k Geloof, dat ze daar schelt,’ zei Aleida luisterend.

Stans vloog naar de deur, keek even om den kier.

‘Ja, ze is 't,’ fluisterde ze.

Aleida liep weg van de poppenkamer, wipte in de vensterbank, zat daar nu, met bengelende grijze kousen-beentjes te wachten.

Stans deed de deur open, kwam halverwege in de gang.

‘Dag Roos.’

‘Dà-àg.’

‘Kom hier. We zijn hier.’

Rosa Donger kwam binnen, stond even stil te kijken, in 't verlegen gevoel, dat die twee het niet prettig vonden dat ze kwam. Lang kind van negen, een jaar ouder dan Stans en Aleida, met kleine zwarte ronde oogjes in 't bolbleek gezichtje, waarom de anderen haar ‘Krent’ noemden.

‘Dàg-àg,’ zei ze nog eens, met even snel wantrouwend kijken van de een naar de ander. Aleida, haar handen gesteund op de vensterbank, haar voeten telkens hoog opwippend, knikte er koeltjes tusschen door.

‘Dag Roos.’

Er was een stilte. Roos stond nog midden in de kamer, en frommelde aan de strikjes van haar jurk; onderwijl zag ze aandachtig rond.

‘Dat was nou die poppenkamer, waar ze 't altijd zoo over hadden! Nou, 't wàs ook wat! Niks groòt, en ze hadden nie-eens een kookkacheltje...’

Langzaam liep ze naar de poppenkamer, bekeek het kacheltje.

‘Kan die branden?’

‘Nee,’ zei Stans onwillig.

Roos, met éven-spottend neergetrokken mondje, keek in het kacheltje.

‘Oh! d'r zit een rood papiertje van binnen geplakt; dåt moet zeker verbeelden dat ie brandt.’

Aleida stàk 't.

‘Natuùrlijk! Hoe kàn die nou branden! dat

kan immers nooit! Dat hóort ook heelemaal niet.'

Even was er stilte.

'La' we nou gaan spelen,' zei Stans.

'Wàt gaan we dan spelen?'

'Nou, met de kamer - dan doen we dat één de mevrouw is, en dat er visite komt....'

'Dat er visite komt?'

Stans zweeg verlegen, voelend dat Roos haar uitlachte, onbehagelijk gehinderd door dat vreemde kind, dat zoo niks van hun spelletjes wist....

'Wat flauw!' spotte Roos. - 'Net een spelletje voor kleine kinderen.

Aleida trappelde driftig met haar schoenhakjes tegen het houten beschot.

Wàt is er flauw? Verbeel jij je nou maar niet, dat j i j zoo groot bent!'

'Ik ben tòch een jaar ouwer dan jullie.'

'Dat's erg genoeg! Je hadt al lang in de vierde moeten zitten - jij bent niet eens overgegaan - dom hoor!'

'Nietwaar! dat is omdat ik mazelen gehad heb.'

‘Nou, ik heb óók wel wàt erg mazelen gehad.’

‘Och kind! j i j mazelen? Heb je dan in bed gelegen?’

‘Nee.... maar....’

‘Hè-è-è! dan heb je ook geen mazelen gehàd - je weet niet eens wat 't is....’

Aleida zweeg boos overbluft.

Roos scharrelde weer in de poppenkamer; de andere twee keken wantrouwend naar haar behendige, alles betastende vlugge vingertjes.

.... ‘Wat is dat?’

‘Kan je toch wel zien, dat 's de pendule: pas op....’

‘Waarom oppassen?’

‘Hij is van suiker,’ bekende Stans angstig.

Roos zag hoe bang ze er voor was, hield het penduletje expres lang in haar hand, vóór ze 't weer neerzette.

‘Nou, gaan we niet spelen?’ vroeg ze toen met een soort leedvermaak, wèl voelend, dat die twee, al waren ze nòg zoo vinnig tegen haar, tóch eigenlijk verlegen voor haar waren.

‘Goed - ja, la' we dan beginnen!’ riep Stans. - ‘Wil j i j de meid zijn, Roos?’

‘Nee, i k wil de mevrouw zijn, i k zit in de kamer...’

Ze deed plagend of ze in de kleine poppenkamer wou springen.

‘Goed dan - Roos de mevrouw - en jij de meid? Wat moet ik dan nou zijn? Anders zijn we altijd mevrouw en meid....’

‘Ik ben lèkker de mevrouw!’ riep Roos dansend.

Aleida keek haar aan met iets grappig slims in haar smal gezichtje.

‘Dan zijn Stans en ik allebei meiden - tweè meiden, dat 's nòg leuker!’

‘O jà!’ juichte Stans.

Roos voelde, dat ze haar beet hadden. Nou was z i j wel de mevrouw, maar die waren met d'r tweeën....

‘Nee, jij bent 't kind,’ zei ze bazig tegen Stans.

‘ Dank je lèkker! jòw kind! Ik wil jòw kind niet wezen!’

‘Jawèl, je mòet.’

‘Nee, nee, hoor! ik wil óók meid wezen’

‘Nou, goed dan - dan moeten jullie weggaan en dan moeten jullie kòmmen als ik schel....’

‘Ja, kòm, wij gaan weg.’

Stans en Aleida holden weg, de gang in. Achter de deur smoesden ze samen, lachend van pret.

‘De Krent mevrouw!’

‘Als ze schelt, zèg, dan kommen we niet.’

‘Jawèl, wèl kommen, maar dan doen we alles verkeerd.’

‘Nee, éérst héélemaal niet gaan, net doen of we 't niet hooren, en dan later alles verkeerd doen.’

‘Zàl ze woedend zijn!’

‘We doen heelemaal niet wat ze zegt.’

‘Ja-ja!’

Ze wachtten, knus-lachend samen in de gang.

Eindelijk zei Stans:

‘Ik hoor niks. Wat zou ze doen?’

‘Duw de deur es een kiertje open.... sst, kan jij 'r zien? Wat doet ze?’

‘Niets, ze kijkt, geloof ik; - ze staat voor de poppenkamer.’

‘Waarom schel je niet?’ riep Stans opeens hard in de kamer.

Roos schrikte rechtop.

‘Jullie mågge niet kommen vóór ik schel!’ riep ze driftig.

‘t Duurt zoo làng!’ pruttelde Stans. Samen trokken ze weer af.

‘Niks prettig met háár d'r bij!’

‘Nee, ze speelt zoo vervelend.’

Stil nu wachtten ze weer.

Daar schelde Roos.

De twee stootten elkaar aan, proestten met hun boezelaar voor hun mond, bleven stil staan.

‘Kom jullie nou?’ riep Roos.

Ze lachten nog meer - bleven weg.

Woedend rinkinkelde de bel een poos achter elkaar.

‘Kòmmen!!’ gilde Roos.

Mal van haast kwamen ze aanhollen.

‘Hé! hebt u gescheld, mevrouw? hé, niets van gehoord!’

‘Luie meiden! Pas op, hoor, ik zal je wel krijgen. Hier, jij moet de kamer gaan doen...’

‘De kàmer doen? Nee, mevrouw, dat doe ik niet, als er visite komt...’

‘D'r komt geen visite.’

‘Jawèl mevrouw, d'r komt àltijd om dezen tijd visite, u weet heelemaal niet hoe 't hóórt,’ betoogde Aleida wijs-grimassend.

Stans schaterde.

‘Hier, jij moet een boodschap gaan doen en gauw, hoor! Vooruit nou - hè nee, nou moet je dòn wat ik zeg, ik ben de mevrouw; - als jij de meid bent, moet je ook spelen als een meid en niet zeggen, ik doe 't niet.... je moet een boodschap doen....’

‘Wat v'r boodschap?’

‘Een ons rijst.’

‘Een ons rijst?? O nee, mevrouw! dat 's véél te vèr loopen, heelemaal naar de kruidenier...’

‘Je moèt!’ riep Roos half huilend.

‘Nee, nee, we doen 't niet, we doèn 't niet!!’ zongen ze allebei wild door de kamer dansend.

‘Ik laat jullie door een agent halen!!’ gilde Roos.

‘O-o-o! een agent! We zijn zoo bàng! we gaan gaùw weg - dàg mevrouw!!’

Gierend stoven de twee de kamer uit, de deur dichtslaand. Roos hoorde ze weghollen in de gang.

In de kamer, waar 't nu ineens vreemd-stil was, stond Roos een poos verbluft alleen.

‘t Was niks prettig om hier op visite te gaan, 't waren nàre kinderen, ze plaàgden 'r aldoor - ze ging véél liever naar Mientje Polen, die had een kookkacheltje, kon je wàt lekker koken; dit waren zulke flaùwe kinderen.’

Ze luisterde scherp, of ze ook terugkwamen.

‘Ze waren weggelopen - ze zou ze wel krijgen! wacht maar es - wat zou zij nou es doen...?’

Nog even draalde ze bij de deur, toen opeens liep ze snel terug naar de poppenkamer, de zwarte oogjes met begeerige glinstering zoekend naar kattedwaad.

‘Wàt zou ze nou es doen.... met die

kachel? 't rooie papiertje d'r uit halen.... of dat vogeltje? - wat 'n gek ding! nee dat zat zoo vast.... daar hadt je dat suiker en penduletje - hoe zou dat smaken? - lekker zeker - stukkie afbijten - nee dat zagen ze dadelijk - wacht es, afschrapen van achteren, en dan gewoon weer neerzetten - zagen ze nie-eens.'

Met even-snel wantrouwend omzien naar de deur wroetten driftig de klauwige vingertjes in haar zak, haalden een zakmesje uit.

En het lijfje voorovergebogen, rood van inspanning het bol gezichtje, schraapte ze hard met het stompe mesje, tot er een heel hoopje schraapsel lag.

't Penduletje was nu niet meer dan een velletje.

Schichtig omglurend, stak ze snel tusschen duim en vinger de suiker in haar mond.

'Jakkie, wat leelijk! Bah, nèt verfl! - kijk wat was dat ding nou gek, zoo dun - gewoon weer neerzetten - zouden ze 't nie-eens zien - zouden ze ineens morgen of zoo denken: wat is dat dun geworden....'

Zich verknuffelend in stille pret, probeerde ze het dunne velletje weer rechtop te zetten, maar 't wou niet meer staan, viel telkens om; eindelijk legde ze het maar neer op het kastje.

‘Zoo - wat nou?’

Zoekend keek ze om in de stille, leege kamer, en dadelijk was haar plezier weer weg.

‘Wat was 't raar stil - waar zouen ze zijn? ze hoorde niks - hè vervelend - wat 'n gróót huis - zulke groote kamers - en die gang! Net om in te verdwalen. - Als ze nou es niet terugkwamen, Leida en Stans - en ze kon ze niet meer vinden....’

Angstig, plotseling beklemd nu ze niets meer wist te doen, door dat héél alleen zijn in die vreemde groote kamer, waar je niks hóórde ook, holde ze opeens naar de deur, trok die met een ruk open, starend met bange oogen....

Stans en Leida, vlàk achter de deur, schaterden.

‘Dacht je, dat we weg waren?’

‘We zijn expres heel hard weggelopen en toen op onze teenen terug.’

Roos, over haar angst heen, werd woedend.

‘Ik zal 't tegen mijn ma zeggen, hoor, dat jullie zoo gemeen doen - dat jullie aldoor maar weglopen.’

‘Je hebt ons zèlf weggejaagd.’

‘Nièwaar!’

‘Waarom ben je ons dan niet dadelijk achterna geloopt? We hebben hier al de heele tijd gestaan.’

Roos, in den hoek bij de deur tegen den muur hangend, innerlijk blij dat ze er waren, mokte dóór, uit koppigheid, met een boos gezicht.

‘Laten we nu maar wat anders gaan doen,’ zei Aleida eindelijk verveeld. ‘Met dat kind erbij was 't tòch niet prettig.’

‘Verstoppen!’ riep Stans.... ‘Wie is 'm?’

‘Aftellen.’

‘Nee, i k wil 'm niet zijn, i k ga me verstoppen met Leida, dan bèn jij 'm,’ baasde Roos bijkomend, bang om wéér alleen te blijven.

‘Goed,’ gaven de andere twee toe.

‘Ik zal tot honderd tellen.’

‘Nee, tot tweehonderd, en je ooren toe.’

‘Me oogen ook?’

‘Nee dat hoeft niet, maar je moet hier in de kamer blijven tot je uitgeteld bent.’

Stans stopte haar vingers in haar ooren, begon al te tellen.

Haastig trok Aleida Roos mee.

‘Ik weet een mooi plaatsje, in de gangkast,’ fluisterde ze.

Op hun teenen renden ze weg.

‘Hier.’ Aleida duwde Roos in de groote, donkere kleerenkast, trok de deur vanbinnen dicht.

‘Doe je 'm op slot?’ fluisterde Roos angstig in dat pikdonker, Leida bij haar boezelaar vastklemmend, ‘als je 'm nou es niet meer kan openkrijgen?’

‘Jawèl, kijk maar.’ Ze liet even een kiertje licht doorschemeren.... trok toen weer dicht.

‘De kindermeid bij ons heeft laatst zoo'n èng verhaaltje verteld,’ fluisterde Roos, ‘van een jongetje, dat ging zich ook es verstoppen, want ie wou niet na school, en toen kwam die bij ongeluk achter een geheime deur en daar kon die toen niet meer uit.’

‘Nooit weer?’ schrikte Aleida, gespannen luisterend naar Roos' fluisteren.

‘Neè, en ie schreeuwde al, maar ze konden 'm niet hooren.’

‘Waaròm niet??!’

‘Omdat 't een geheime kast was, en niemand kon 'm vinden.

‘En z'n pa en z'n ma dan?’

‘Nou, die ook niet.’

‘Konden d i e 'm óók niet vinden? maar waar bleef ie dan toen??’

‘Nou, toen wel honderd jaar later, toen - toen vonden ze z'n geraamte.’

‘Geraàmte??!’

‘Ja, niks als de beentjes met z'n kleeren nog an - z'n muts had ie nog op....’

Aleida beefde. Angstig, met wijd-open bange oogen voor dat donker, dat óók wel es een geheime kast kon wezen, duwde ze zenuwachtig de deur een wijder kiertje open; en rillend tegen elkaar gedrongen, stonden de kinderen, vlàk voor de deurreet, waar de veilige lichte gang was....

‘Had ie z'n muts nog op?’ fluisterde Aleida, ‘hoe kàn dat?’ - in doodsbanne nieuwsgierigheid voor deze bijzonderheid.

‘Wéét ik niet,’ zei Roos, kriegel-kort, om dat àldoor vragen van Leida naar het verhaal, dat haarzelf hoe langer hoe ‘ènger’ maakte.

‘Ssst,’ duwde Aleida, plotseling weer in 't spel, haar achteruit, ‘ik hoor d'r.’

‘Ze ròept.’

Duidelijk hoorden ze Stans roepen.

‘Leid! Leid! toe kom eruit, kom hier!’

‘Doe dicht,’ zei Roos.

Stil wachtten ze.

‘Leid! Toè nou!’

Leida, verwonderd, luisterde scherper. ‘Stans riep nèt of ze huilde!’

‘Lei-eid!! niet meer verstoppen, je moet hièr kòmmen!’

‘Hè, flauw kind, omdat ze ons niet vinden kan, roept ze.’

Maar Leida sprong opeens de kast uit, de gang in.

Stans vloog haar tegemoet.

‘Me penduletje!’ snikte ze.

‘Wat? Wat is het?’ vroeg Aleida verschrikt.

‘t Is stuk!’ huilde Stans. ‘Zij heeft 't afge-

schraapt - 't brak in tweeën, toen ik 't wou neerzetten - kijk....'

Zwijgend, neergeslagen, keek Aleida naar 't overblijfsel van 't penduletje dat-nèt-marmer-was - en nou was 't maar een dun velletje - ze waren er altijd zoo voorzichtig mee geweest - expres, een heel jaar lang... en dat vreemde kind, die nàre Krent had 't afgeschraapt en opgegeten....

't Smaakte wèl èrg leelijk,' zei Aleida - 'ze heeft er niks an gehad.'

Stans gaf geen antwoord, snikte stil door.

Roos, iets vermoedend, hun driftig gepraat hoorend, kwam uit de kast, half benauwd, half brutaal.

'Jij hebt 't penduletje afgeschraapt, valsch kind!' riep Stans woedend.

Roos werd rood.

'Niewaar!'

'Wèl waar, toen je alleen in de kamer was!'

't Zoù ook wat! zoo'n suiker ding - ik heb zoovéél van die dingen - die eet ik allemaal op - die z i j n om op te eten....'

Stans keerde zich om, met groote tranen huilend om haar verlies.

‘Dat mooie penduletje, dat nou niet meer op 'r kastje zou staan....’

Langzaam, snikkend, liep ze de gang door, terug naar de kamer. Aleida liep haar na, sloeg troostend den arm om haar hals.

‘Huil nou maar niet, zèg! ik heb nog een koperen - dan nemen we dat altijd maar als we spelen, en misschien kan je d'r nog wel een krijgen met Sint-Niklaas.’

‘t Zal tòch niet zoo mooi zijn als d i t,’ snikte Stans.

‘Nee, dit is zoo beeldig.’

‘Ik spéél niet meer met 'r - ik zal 't aan ma vertellen.’

‘Ik ook niet - we zeggen niks meer tegen d'r.’

Roos, verlegen met zichzelf, slenterde ook de kamer in.

‘Wat kom je hier doen?’ vroeg Aleida scherp.

Roos antwoordde niet. Hen tartend aankijkend stond ze, haar rechtervoet heen en weer schurend over 't gladde zeil.

Gearmd gingen Stans en Leida voor 't raam staan, met den rug naar haar toe.

Roos stond zich verlaten te vervelen. Ze wou maar dat 't tijd was om naar huis te gaan... Nee, om vijf uur werd ze pas gehaald - en nou was 't vier....'

Opeens schrikten in de stille kamer de drie kinderen op.

In de gang riep luid een stem: 'Stans!!'

'Je wordt geroepen!' zei Aleida.

Stans, met behuild gezicht, ging. Ze liep Roos, zonder haar aan te zien, vlak voorbij, zóó dat deze den kouden, gladden boezelaar van Stans langs haar hand voelde...

Roos dacht: 'Nu zou Stans 't aan 'r ma vertellen - die zou zien, dat ze gehuild had - en nou kreeg z i j zeker een standje van mevrouw!'

Angstig luisterend keek ze aldoor naar de deur. Ze had wel willen weglopen als ze maar dørst. Gauw, verstolen blikte ze even naar Aleida, als om hulp.... Maar die stond uit 't raam te kijken.... Wat tikte die klok hard!...

'Zou Stans 'r ma èrg boos zijn? - wat zou

ze zeggen - van 't penduletje? - was dat nou zoo erg, - suiker at je toch altijd op. - Kon ze maar weglopen - zouden ze 't aan ma vertellen - nou maar, zou zij lekker zeggen, hoe gemeen zij hadden gedaan, om aldoor weg te loopen; - wat bleef ze lang wèg - zou ze wel een èrg standje krijgen.... o, daar kwam Stans.... en mevrouw?....'

Roos, luisterend, kreeg een naar gevoel in haar maag van angst, net als wanneer op school de juffrouw zoo ineens boos naar je toekwam, als je zat te lachen of zoo....

De deur ging open.

't Was Stans alleen.

Roos, van plezier, dat mevrouw er niet bij was, wou wel dadelijk iets zeggen tegen Stans, maar die liep haar weer voorbij naar Leida toe. Fluisterend smoesden ze samen.

'Wat zei je ma?'

'Ma dacht dat we ons bezeerd hadden, omdat ik huilde.'

'En van 't penduletje?'

'Ma zegt, dat we niet zoo naàr maggen zijn

tegen de Krent, omdat ze bij mij op visite is....'

'Ze heeft 't toch expres stùk gemaakt!'

'Ja, maar ma zegt, we moeten weer met 'r gaan spelen.'

'Wat moe' we dan doen?'

'Weet ik niet, weet jij wat?'

Zwijgend, hun gezichten naast elkaar tegen 't raam gedrukt, leunend met hun ellebogen op de vensterbank, stonden ze te bedenken.

'Ik wéét wel wat,' zei Stans eindelijk, 'd'r gaat 'r een boven op de trap zitten voor 't raampje - je wéét wel - en dan laten we haar in de gang lopen.... zij weet niet dat achter die deur de trap is, en dat je door 't raampje in de gang kan kijken....'

'En dan ineens water op 'r hoofd gooien, net als Hein laatst dee, bij Piet?'

'Nee, niet met water, dat mocht immers niet meer van ma.'

'O nee - dat's waar - kennen we niet wat anders nemen, dat óók regen verbeeldt?'

'Erwten?'

'Dat 's hægel!!'

Samen proestten ze, stikkend van pret om 't plan.

‘Hèb je erwten?’

‘Ik zal wel zoeken in de provisiekast.’

‘Dan ga i k er vast zitten, dan moet j i j maar tegen haàr zeggen, wat ze doen moet.’

Stans en Aleida keerden zich om.

‘Doe je weer mee?’ vroeg Stans.

‘Jà!’ knikte Roos, gretig-blij naar voren komend.

Maar meteen zag ze best, dat die twee lachten; ‘net of ze haàr voor de mal hielden - ze hadden zeker weer wat met mekaar - nou, ze zou d'r tòch niet inlopen....’

‘Dan ga i k maar vast.’

Stans, verbeten lachend, vloog weg. Roos keek haar na, wantrouwend boos.

‘Waar gaat zij heen? Wat ga we doen?’

‘Nou - j i j bent weer mevrouw en dan loop je te wandelen in de gang - en dan kom ik je tegen.’

‘En dan? Dat's toch geen spèl?!’

‘Jawel, ga maar mee.’

Roos, onwillig, langzaam, met slepende voetjes over het marmer van de gang, drentelde Aleida na, die vlug vooruittrippelde, ongeduldig omkijkend naar Roos.

Voor de gesloten trapdeur, waarboven een raampje in de gang uitkwam, bleef Aleida staan.

‘Waar is Stans?’ wantrouwde Roos.

‘O - ook hier. Nou kom i k je straks tegen.’

‘En dan?’

‘Dat zal je wel zien.’

Roos keek boos-ongeloovig.

‘Ze deè 't niet, hoor! wat dachten ze wel, zoo'n gèk spel - dat wàs geen spel, dat was niks.... Maar dan lieten ze d'r weer alleen - nee, dan maar wel meedoen....’

‘Verbeeldt 't op straat?’ vroeg ze.

‘Ja.’

‘Blijf jij hier ook?’

‘Ja, natuurlijk.’

Roos, half gerustgesteld, begon aan 't eind van de gang te wandelen, rondkijkend, parmantig draaiend, haar kort rokje ophoudend als 'n sleep. Een eindje vóór de trapdeur kwam Leida

haar tegen; in haar smal gezichtje glansden de groote oogen koddig van nauw verborgen, ongeduldige pret.

‘Dag mevrouw!’

‘Dag mevrouw, hoe maakt u 't?’

‘Goed. Maar ziet u, ik loop een beetje hard, want 't mocht es gaan regenen.’

‘Regenen?’

‘Ja, de lucht is zoo zwart, ik loop gauw door...’

Leida tripte plotseling vlug, dicht langs den muur, onder 't raampje door. - Roos, onzeker aarzelend, ergens kwaad vrezend, liep langzaam, keek aldoor slim oplettend naar de deur.

‘Zie je wel, ze wouen d'r weer wat doen - nou stond Stans zeker achter die deur en die zou d'r ineens uitspringen als zij d'r aankwam - om d'r aan 't schrikken te maken - zou ze es lekker juist heelemaal niet schrikken.... Àù! Àù!!’

Roos schreëuwde.

Harde dingen tikkelden op en om haar hoofd, rolden langs haar af over de gang.

Aleida, met één sprong, slipte de trapdeur binnen, 't Hagelt!' riep ze nog even schaterend door een kier, toen smakte ze de deur dicht.

Verbijsterd stond Roos een oogenblik stil.

'Waar kwam 't vandaan - hoe kòn dat van boven?....'

Met haar twee handen beschuttend op haar hoofd, haar schouders opgetrokken, haar oogen angstig, half-dichtgeknepen, probeerde ze òp te kijken.

Meteen, met vólle handen nu, smeten de twee van boven de harde erwten op haar neer.

'Aù!! gemeène kinderen!!' gilte Roos, opzijspringend, maar tegelijk kwam de tweede laag.

Gebukt, nog altijd de handen op haar hoofd, holde Roos weg - huilend....

Languit, boven tegen de trap, lagen de twee te kruipen van 't lachen....

De oudste.

Terwijl hij las, hoorde Bert al hun gepraat.

‘Zullen we gaùw voortmaken, hè Jet?’

‘Ja, juffrouw. Ga jij maar vast je aankleeden, Riek.’

‘Hè dòl! Mooi weer om te gaan wandelen.’

‘Gaan we naar 't Park?’

‘Goed. We hebben een lange middag.’

Bert, krom over zijn boek, zei niets. Hij voelde nu, dat de juffrouw achter hem kwam staan, haar hand op de leuning van zijn stoel.

‘Ga j i j óók met ons mee, Bert?’

‘Nee,’ zei hij bijna onverstaanbaar, kortaf, uitermate kriegel om haar steeds opzettelijk-vriendelijken toon tegen hem, waar h i j altijd snauwde.

‘Waar ga j i j dan heen?’ vroeg Jet.

‘Weet ik nog niet,’ zei hij, neerkijkend in zijn boek.

‘t Ging hun niet an, nou ze d'r heelemaal niet aan dachten, dat vandaag voor een jaar moeder gestorven was - ging niemand meer an als hèm.... vader niet en hùn niet.... Gingen ze nou maar weg, dat ze niet langer tegen 'm kletsten - vooral dat mènsch, dat altijd maar op moes d'r plaats zat, dee of z i j hier hoorde....’

‘Nou Bert - dan gaan we.’

Hij zag even op, knikte tegen de zusjes - naar de juffrouw keek hij opzettelijk niet.

Stil luisterend nu, over zijn boek heen, hoorde hij ze de trap afgaan, de gang door - daar sloeg de voordeur. ‘Weg - gelukkig! o dat mensch, daar hij zoo 't land aan had! voor z i j kwam, vlak na moeders dood, waren Riek en hij veel meer samen. Nou zaten de meisjes altijd allebei bij de juffrouw, die dee handwerkjes met ze en zoo - en ze hielden van 'r - h i j niet - toen dat mensch kwam, leek 't nog véél erger, dat moes dood was....’

Onder zijn schijnbaar stugge onverschilligheid, daar hij nooit van zijn moeder meer sprak, zelfs niet antwoordde als iemand thuis haar noemde, bewaarde hij in zijn ziel, als een kostbaren schat, iedere herinnering aan haar tot in de kleinste bijzonderheden, het ongenaakbaar diep verbergend voor anderen. En het geheele jaar na haar dood had hij schijnbaar gewoon doorgeleefd zijn leven van ietwat stuurschen, toch bij zijn vrienden beminden schooljongen; maar inwendig nooit zich openbarend in iets, - behalve in zijn haat tegen de juffrouw, die glimlachend vriendelijk, alsof 't zoo hóórde, háár plaats had ingenomen - martelde hem voortdurend het gemis van zijn moeder, die zijn afgod was geweest, die hij aangehangen had met hartstochtelijke vereering.

En naast de vrees, zijn leed te zien aangeraakt door anderen, zich altijd terugtrekkend in zwijgen, zoodra iemand het aanroerde, was even sterk het kwellend verlangen met iemand er over te kunnen spreken, - wat geworden was een wreed verfijnd lijden, dat niemand ook zelfs

maar vermoedde. Naar opa en oma Revers, de ouders van zijn moeder, ging hij dikwijls, uit een onbegrepen instinct, dat d i e het meest met hem zouden voelen, dat d i e haar even erg misten als hij. Maar de oude mensen, geknakt in hun eigen smart, hadden hem lief, waren zacht en vriendelijk voor hem, maar zàgen niet zijn hongerig hunkeren naar begrijpen, zich uiten kunnen tegen hen. En hij eindigde altijd met maar weer weg te gaan, onvoldaan - omdat daàr toch ook niets was....

Den sterfdag had hij lang vooruit gezien.... en zich tegelijk hiermee als iets natuurlijks voorgesteld, iets dat niet anders kòn:

Vader zou met hen drieën naar het kerkhof gaan, - en dan zouden ze bloemen leggen op moes haar graf - en h i j had er al maanden stilletjes voor opgespaard, h i j zou zijn bloemen zelf willen betalen - dat zou ie dan tegen vader zeggen.

Hij dacht hieraan weken te voren als aan een droef-plechtige gebeurtenis, en hij had een vaag, onduidelijk begrip dat hij daar dan, op

het kerkhof, iets heerlijks zou ondervinden, iets alsof moeder daàr weer bij hem was....

Het heele jaar door was in hem het verlangen geweest naar het graf te gaan. Maar hij kòn niet vragen aan iemand, mèt hem er heen te gaan; altijd in zijn verlegen kwetsbaarheid ervoor terugschrikkende hoe de ander hem dan misschien verwonderd zou aankijken - of wat vragen....

Maar nù - nù ging vader natuurlijk!

Iederen dag der laatste week had hij gewacht tot vader er over beginnen zou; als ze maar even alleen waren, dacht hij: 'nu zal vader 't zeggen,' met een zenuwachtige klopping in zijn borst - en telkens kroop verlamme teleurstelling in hem op, omdat er dan iets heel anders kwam.

En hij wàchtte, langzamerhand in een stijgenden angst, 'dàt vader niets zou zeggen', wat hij onbewust voelde als een vernederende smart om haàr....

En toen, gisteravond, zei vader opeens: 'Ik ga straks uit de stad, naar Rotterdam, - ik kom Maandag pas thuis.'

Bert had toen niets gezegd. Gloeiend heet was hij geworden van schrik, - maar hij geloofde het niet, - hij wàchtte nog verbijsterd, dat vader meteen zou zeggen: ‘och nee, ik vergis me, ik ga natuurlijk niet uit de stad morgen....’

Maar vader zei niets.

Met starre oogen zat Bert van terzij naar hem te kijken, naar zijn onbewogen kalm gezicht, zooals hij stil bezig was zijn krant te lezen. Bert zag alles van hem heel nauwkeurig op dit oogenblik: zijn bruine wang, het zwarte, gladde haar, de zwarte snor, en den dikken nek puiënd over den hoogen, glanzend witten halsboord - en moeders ring aan zijn hand, waarmee ie de krant vasthield - en zijn zwarte vest met witte spikkeltjes.... en terwijl trok het met een wee, verwarrend gevoel door zijn hoofd: ‘Hij ging uit de stad - uit de stad - en n i e t naar moes.... En moes ging altijd naar het graf van oom Joost op zijn sterfdag om bloemen te brengen - en alle menschen deden dat - en nou moes daar lag, gingen ze niet eens naar haàr.’

Hij hoorde de juffrouw zeggen:

‘Zoo'n Zondag is ook wel aardig om uit de stad te gaan.’

Vader gaf geen antwoord.

Maar in Bert vlamde haat op, tegen dat vreemde mensch, die 't misschien wel w i s t van morgen en nou meteen zàg, dat vader niet naar moeder ging, - haat tegen zijn vader, dat andere menschen nu zàgen, dat ie niet om moes dacht. En hij leed niet omdat zijn vader zoo deed, maar alleen om zijn moeder, in een jaloersche smart, dat ze haàr vergaten...

En er doorheen had hij tòch nog gehoopt, gehoopt....

Tot vader vertrokken was - en toen moèst hij 't wel gelooven. Hij was de kamer uitgelopen, verbijsterd, nog altijd met dat weeë gevoel in zijn hoofd, en boven, alleen op zijn kamertje, trachtte hij het uit te tobben.

‘Zoù vader 't nou heusch vergeten hebben - of wou ie alleen maar niet naar 't graf - maar waaròm niet? - als ie maar w i s t, waarom dat allemaal zóó gebeurde....’

En er overheen, besliste hij:

‘Dan zou hij toch gaan - zou hij alleen zijn bloemen gaan brengen - dan zouden 'r tòch bloemen zijn.’

Vanmorgen was hij wakker geworden met 't vaag besef van verdriet - en opeens weer had hij het geweten: ‘Naar, Zondag! Vader uit de stad.... en - o ja, hij moest alléén naar 't kerkhof....’

Aan niets anders meer had hij toen gedacht.

De bloemenwinkels waren dicht, maar hij wist wel, aan den Oosterweg, daar was een bloemisterij - daar was hij wel met moes geweest, als ze naar 't graf van oom Joost gingen, - die was open op Zondag, - zou ie dan voor zijn een-gulden-twintig bloemen kopen. Wat een beetje nou maar; inplaats dat er óók waren van vader en de zusjes, alleen maar dat beetje van hèm.... en ie had nog wel gedacht dat vader 't zoo goed zou vinden als hij vertelde, hoe ie er expres voor had opgespaard - voor die bloemen,... 't kon vader niks schelen!

Voor zijn gesloten, innerlijk uiterst verlegen,

kwetsbare natuur was dit alléén-gaan naar het kerkhof iets héél ergs - waar hij zich dapper tegen verzette, maar vooruit al onder leed.

Toch dàcht hij er ook niet aan thuis te blijven, in het langzaam weer sterker wordend, opwindend verlangen naar dat 'iets', dat hij daàr op moes' graf zou hebben - iets prettigs....

Nu ging hij maar.

Zacht, alsof hij bang was dat iemand hem zou tegenhouden, liep hij de gang door, trok de voordeur dicht. Op de stoep voelde hij even nog of hij 't geld wel hàd.

Buiten, in de straat, druk van Zondags-menschen, liep hij snel; zijn magere jongensfiguur gebogen tegen den harden wind in. 'Als ie nou maar niet de juffrouw met de zusjes tegenkwam, of iemand anders.'

Harder dan zijn lijden onder dit eenzaam gaan, was zijn stugge trots: 'dat 't niemand anging - niemand, die ermee noodig had'; altijd vrezend, dat iemand het punt zou aanroeren, dat hèm nooit losliet.

Even voorbij den hoek van den Oosterweg zag hij de bloemisterij.

Daar moest ie in.

Hij liep 't smalle laantje van de bloemisterij in, bij zichzelf overlegend wat hij vragen zou. Met een kleur van verlegen agitatie keek hij rond, of er niemand was.... tot hij uitkwam in een soort tuin, waarachter de glazen broeibakken van de eigenlijke kweekerij schitterendwit lagen in de zon.

Hier zag hij een man, op zijn knieën bezig met het opbinden van een struik.

De man merkte hem niet.

Schuchter liep Bert tot vlak achter hem - zei toen zacht tegen den neergebogen mannekop:

‘Hebt u ook witte bloemen?’

De man keek om, terwijl hij op zijn knieën bleef liggen - knikte langzaam.

‘Alleen witte.... gele is dat ook goed?’

Bert, verward, hoorde niet eens goed wat hij zei, kon er ook niet over denken op dit oogenblik.

‘Ja,’ stootte hij uit.

Traag stond de man op, ging door een nauw

paadje naar een plaatsje, waar afgesneden rozen in potten water stonden.

Stil liep Bert hem na.

‘Ik heb nog mooie rozen voor tien cent 't stuk - de tijd gaat voorbij - kijk.’

Hij nam de fijne gele rozen tusschen zijn zwartige aardvingers - hield ze Bert voor.

‘Is 't soms voor een graf?’ vroeg hij terloops, reikend naar een pot met fijne witte rozen op de achterste rij.

Een snelle brandende kleur gloeide even over Berts gezicht.

‘Ja,’ zei hij kort.

Maar de man lette niet op hem, had hem niet eens aangezien. Onverschillig-rustig voegde hij de rozen samen.

‘Voor hoeveel wou u 'r hebben?’

‘Voor één-gulden-twintig,’ zei Bert, eventjes fier. Hij dacht nu geheel niet aan de bittere teleurstelling om het opgespaarde geld, dat hij niet eens aan vader had kunnen laten zien, - op dit oogenblik had hij alleen een prettig-trotsch gevoel tegenover dien man, dat hij maar niet om zoo'n beetje kwam.

‘Die vent had natuurlijk gedacht, zoo'n jongen alleen zal wel niet om veel bijzonders kommen.’

En plotseling, door die gedachten heen, kwam ook 'n beetje blijdschap, ‘dat 't zoo mooi werd’.

De man hield de bouquet op.

‘Kijk es, wat zegt u daàrvan?’

Bert knikte; zwijgend legde hij snel het geld in de hand van den man, meteen voorzichtig de bloemen aanvattend - en groette.

Op den weg, pàs uit de bloemisterij, was er een soort opgewondenheid in hem: de verlichting nu die bloemen gekocht te hebben, èn dat ze zoo mooi waren. Sneller, bijna met iets gelukkigs in zich, liep hij voort, verlàngend er te zijn; en in die hèm zoo vreemde opgewondenheid zag hij niet duidelijk vooruit dat bezoek aan het graf, voegde hij zich gedwee, zonder doordenken, weer in de vage illusie, dat 't daar heël heerlijk zou zijn.

Het woei hier harder op den open weg tusschen de weilanden - en voorbij den tol kwam hij meer menschen tegen; hij voelde dat ze naar hem keken, van hem naar de bloe-

men, en dat ze begrepen waar hij heen ging.

Al harder liep hij, strak voor zich neerziend naar den grond, de bouquet in het wapperend vloeï, recht naar beneden tegen zich aan, zooveel mogelijk beschermd voor den wind.

En langzamerhand doofde het pijnlijk-verlegen gevoel van zoo alleen hier te loopen zijn opwinding, krampte wrokkend verwijt in zijn keel, tegen zijn vader - tegen allemaal thuis: 'Als vader meegegaan was, dan had ie hier niet zoo alleen geloopt - zouden al die menschen niet zoo akelig kijken naar 'm....'

Hij zag nu het kerkhof voor hem, hoog boven den weg, met glooiende grashelling en veel boomen.

Bert zag niet op, toen hij het bruggetje overliep - het bonsde dreunend in zijn borst en even stond hij stil in martelende vrees iemand daar te ontmoeten.

'Als er nou maar niemand was die hem kende, en die bij hem kwam staan of zoo; als ie er nou maar heel alleen was.

Maar zijn verlangen om 'er te zijn' dreef hem weer voort.

‘Naar moes....’

Beverig, in een geheimzinnig, half vreesachtig verlangen, alsof hij nu werkelijk iets van moes zien zou, liep hij de smalle paadjes. Alsof er nu iets gebeuren ging - iets, hij wist zelf niet wat - maar dat iets, wat hem de geheele week had voorgezweefd, in zijn kinderverbeelding als een vaag-plechtig visioen - en al van verre keek hij met groote oogen naar den hoek, waar hij den grafsteen wist - alsof hij half verwachtte iets te zien - verlangend en toch angstig. Snel, terwijl zijn voeten telkens uitgleden op het glooiende smalle paadje, liep hij achter de dichte aanplanting om, die het graf aan eene zij omsloot....

‘Hier was het.’

Bert bukte zich, zenuwachtig, gejaagd, met bevende vingers het vloei van den bouquet scheurend; met nauw bedwongen haast legde hij de bloemen neer op den steen.

Toen stond hij dadelijk weer recht, éven schuwsnel rondziend, vóór hij opnieuw keek naar 't graf.

En onmiddellijk was in hem het verlam-

mend wee gevoel van teleurstelling - 'dat er niets gebeurde'. Hij wist ook nu nog niet, wàt hij gedacht had, hij wist alleen, dat hij iets gehóópt had - en dat 't nu niets was - 'niets van moes - hij had ook niet 't gevoel of hij nu hier bij haar stond - 't gaf niets....'

Strak keek hij naar de namen op den steen: Dorothea Maria - en inwendig streed hij wanhopig, wilde hij niet opgeven zijn overtuiging, dat hij hier iets van haar zou vinden, iets van troost, iets heerlijks, iets van vroeger! en rampzalig, in oppersten lijdensangst, merkte hij, dat hij zich opeens haar gezicht niet meer kon voorstellen, nu hij hier stond. Anders wèl - áltijd - en nou - nou kòn hij haar niet zien - hoe harder ie probeerde haar gezicht te zien, hoe minder 't ging - en 't was óók net, of hij nou ineens niet meer zoo erg om 'r gaf....

Naast hem schuifelden voeten over het zand. Verschrikt, met een zenuwschok door zijn geheele lichaam, keek hij op.

Twee dames met een meisje gingen langs

hem, keken medelijdend aandachtig naar hem, en naar den steen met de bloemen - en toen weèr naar hem.

Hij hoorde het meisje iets zeggen van: ‘dee die jongen daar...’

Toen kwam het verlatenheids-gevoel van straks op den weg heviger terug, - de bittere kwetsing, om wat hij scherp-snel gezien had in de oogen der twee vrouwen: medelijden dat ie daar zoo alleen stond.

Hij hier alleen met zijn èrg verdriet tusschen allemaal groote menschen, die verwonderd naar hem keken, - en heviger, maar tòch verlichtend brak nu opeens weer door de oude smart, - en met harde, droge snikken in zijn keel prevelde hij heesch aldoor dat ééne woord, en telkens weer, en opnieuw:

‘Moes - moes - moes - moes - moes -’

Het was zoo stil om hem heen, dat hij zelf plotseling zijn snikken rauw en hard hoorde opklinken, en hij schrikte van zijn eigen schorre stem.

‘Daar kwam weer iemand an....’

Hij stond doodstil, keek hardnekkig den ande-

ren kant uit, met geweld zijn snikken smorend, tot eindelijk de stappen wegstierven.

Toen keek hij weer naar den steen.

‘Nou had ie bloemen gebracht - maar dat gaf niks. - 't Bleef toch even erg - moes was ie kwijt - moes kwam nooit terug.’

Hij dacht nu weer aan den dag toen moeder gestorven was. ‘Oma Revers had hèm alleen meegenomen naar boven, en toen had ze hem voor 't bed gebracht - en ze was naast hem blijven staan met haar arm om zijn hals - en moes had daar zoo akelig stil en bleek gelegen - hij had zich niet durven verroeren, had maar aldoor naar moes' gezicht moeten kijken, tot ie op 't laatst niets meer zag van 't huilen.... En oma hield hem maar stijf vast en snikte aldoor maar - en toen kwam opa ook boven en die streek stil met z'n hand over moes' gezicht - en hij hoorde opa heel stil zeggen: ‘Marietje’ dat zei-d-ie altijd tegen moes, net of moes nog klein was - en toen zag ie dat opa ook hilde.... Tusschen opa en oma in was ie naar beneden gegaan.

Maar later, toen moes wèg was - toèn was 't nog veèl naàrder geworden. 't Vreeselijkste was, dat ze d'r nooit meer zat, als ie thuis kwam uit school - bij 't raam, of 's zomers in den tuin - dan keek ze op, als ie binnenkwam, en dan vertelde ie haar alles, dan zaten ze zoo gezellig samen, - was vader of 'n ander thuis maar dood gegaan en had ie moes maar gehouen - dat zou niet zoo erg geweest zijn. Nou was alles even naar, thuis - met die juffrouw - ze moest tegen hèm niet lief doen, hoor! hij zou d'r 'n mep in d'r gezicht geven - nèt of ze dacht, dat ze even goed was als moes - dat hij tevreden was, als zij hem aanhaalde - en dat kòn nou nooit meer anders worden....'

En in zijn tobvende, ernstige kinderziel die, hunkerend naar véél liefde om hem heen, nergens troost kon vinden, kwam een bitter, hard verzet, nu hij voor 't eerst begrijpend ondervond, de groote levenswet m o e t e n .

Zijn moeder moèten missen - moèten leven in dat nare thuis - niets was er aan te doen; 't kon nooit anders worden ook.

Onbewust bukte hij zich, verschikte onhandig iets aan de bloemen op den steen, met een siddering in zijn ontdaan, bleek jongensgezicht - in een behoefte nog iets te willen doen....

‘Dan moest ie maar weggaan - want 't gaf toch niks meer - maar zij had nou tenminste zijn bloemen - die zou ze dan toch zien....’

Hulpeloos keek hij eerst naar den steen, en toen naar boven in de grauwe herfstlucht - haar zoekend in onbewust kinderlijk geloof.

‘Dáár was ze nou, daar boven ergens....’

Dit zeker vertrouwen, dat toch nooit voedsel kreeg, kon niet in hem geschokt worden.

Onwrikbaar vast w i s t hij dat - ‘moes zag je altijd - den heelen dag - alles wat je dee.’

Slap liep hij weg, van den steen, even bij den hoek keek hij nog om, met een snellen, laatsten blik, - en langzamer dan toen hij kwam, ging hij over het leege kerkhof, waar de wind loeide en de dorre blaadjes ritselden over de zerken - het bruggetje weer over - den weg op.

Hier was 't nu leeg; somber laag dreven de

regenwolken over de verre groene weilanden - de wind gierde met bulderende stooten over de vlakte - Bert huiverde, rillend stak hij zijn handen in zijn zakken, liep gebogen tegen den storm in.

En terwijl hij worstelde tegen den wind in, gedurende den langen eentonigen weg, kwam langzamerhand een dof, drukkend gevoel in zijn hoofd; hij kon nu niet goed meer denken over alles - over al 't nare - hij liep maar door in een zware, moedeloze versuffing. Alleen schrijnde pijnlijker in hem het gevoel van eenzaamheid.

Waar zou ie nou naar toe gaan? Nee, niet naar huis, moest ie bij dat mensch zitten - en 't was op straat ook zoo akelig.... maar waar moest ie dan naar toe? Plotseling zag hij als een toevlucht:

Opa en oma Revers.

't Was voor 't eerst vandaag dat hij aan hen dacht, maar opeens nu, in onbewust zoeken naar veilige, goede huiselijkheid, dreëf het hem naar hen toe....

Zacht schelde Bert aan, liep stil de gang door - altijd beschroomd, zich klein en vreemd voelend in dat ouderwetsche, groote huis, waar zoo niets meer was dat aan kinderen deed denken, waar alles er uitzag en alles gebeurde naar het stille leven van oude menschen.

Schuchter draalde hij voor de tuinkamerdeur, tot de meid haar voor hem opendeed.
'Meneer en mevrouw zijn binnen, jongeheer.'

Aarzelend ging Bert binnen, in de donkere tuinkamer, waar opa en oma Revers ieder aan een kant van de tafel zaten. Zijn stokdoove grootvader achter de krant, die hij hoog voor zijn gezicht hield, om 't late herfstlicht te vangen, dat schemerig uit den tuin binnenviel. De grootmoeder in den leunstoel, verloren zwijgend, de fijne witte handen rustend in den schoot.

Langzaam wendde zij naar Bert haar stroef gezicht van oude vrouw, met de groote grauwe smartoogen.

Bert stond midden in de kamer, erger verlegen dan anders, - zijn hooge jongensstem sloeg over, toen hij hard riep, om zijn grootvader:

‘Dàg opa! Dàg oma.’

‘Zoo jongen - ben jij daar?’

Zijn grootvader sloeg de krant neer, keek over zijn bril naar hem.

‘Dag kind.’

En dit alles was zóó gewoon, zóó als altijd, wanneer hij hier kwam, dat Bert ook in plotseling kil-gewoonte doen, eerst naar den ouden man liep, onwetend nòg eens zei: ‘Dag opa’ en dan naar zijn grootmoeder.

‘Heb je gewandeld, Bert?’

‘Ja, oma.’

‘Waar ben je heen geweest?’

Even wilde hij 't vertellen - toen zag hij, dat oma hem niet aankeek, - net of ze niet meer aan hem dacht - maar aan iets anders....

‘In 't Park,’ zei hij.

‘Zijn de zusjes ook uit?’

‘Ja oma, met de juffrouw.’

Wreeder groefde zich de smarttrek om den ouden mond.

De jongen zag het niet; hij zat stil voor zich uit te kijken.

Hij voelde alleen in kille teleurstelling:

‘Hier was ook niets.... hij wist nu niet eens meer, wat hij eigenlijk allemaal bij opa en oma verwacht had....’

Hij had ook niet meer kunnen huilen nu.

Plotseling verlucht, omdat hij een reden zag om op te kunnen staan, ging hij naar 't raam.

‘Hè oma, hebt u een ander vogeltje? - een sijs?’

De doove oude grootvader wees met bevende hand.

‘Aardig vogeltje, hè, Bert?’ goedigde zijn stem, met vriendelijke zacht-blauwe oogen over zijn bril heen naar het kleinkind.

Bert riep zoo hard mogelijk:

‘Ja, aardig, opa!’

En meteen dacht hij: ‘opa en oma zouden er natuurlijk om denken - maar ze zeien niks en h i j dorst er niet over beginnen, en 't was ook zoo naàr om 't zoo hard te moeten schreeuwen.... als oma 'r maar es iets van zei...’

En 't bleef heel stil; in de rustige kamer, waar

dichter schemering viel, zaten de twee oude mensen, roerloos in smartdenken. In de breede vensterbank, tusschen hen in, het kind, hongerend naar hun meevoelen, - dat er wàs, maar waar hij tòch niets aan had.

En voor 't eerst na zijn moeders dood, hier in de groote stilte, werd de begeerte er over te spreken Bert te sterk, barstte het verlangen in hem uit. 'Van moes te hooren - te praten met opa en oma over d'r...'

'Oma!' zei hij hard, met droge keel.

Ze keek snel op, getroffen door iets in zijn stem, zoekend in zijn gezicht wat zij meende, hóópte gehoord te hebben.

'Wat is 't, Bert?'

'Nee oma.... ik.... ik wou.... oma, dat boek - van laatst.... heb u dat nog?' hikkelde hij uit - tòch niet kunnende.

Teleurstelling viel over haar gezicht - ze wees achter zich met stil, koel gebaar.

'Daar staat het.'

Maar Bert verroerde zich niet. Hij had zich omgekeerd, stond naar buiten te kijken in den

tuin. Snikken krampten in zijn keel om den zwaren strijd met zichzelf, die altijd terugkeerde: willen praten erover, en toch niet te kunnen.

En in bitter hartstochtelijk verwijt weende het in zijn kinderziel:

‘Waàrom zeggen zij dan ook niet es wat van d'r?’

Achter hem, waar hij stond, scherp zijn magere jongensfiguur tegen het vane licht van den stervenden herfstdag, zagen de oude menschen naar hem, droèf-gelukkig toch, dat het oudste kleinkind - de jòngen - uit z'n eigen altijd bij hen kwam - hij ging op 'r lijken, op hun Marietje, dezelfde oogen en mond - zoo'n jongen verveelde zich bij hèn, ouwe menschen - en toch kwam ie - tròk het. - Zou ie nou nog weten, dat 't vandaag zijn moeders sterfdag was...? een jaàr al.... och nee - kinderen vergaten zoo gauw - je kòn 't zoo'n jongen niet kwalijk nemen - je kon 't niet verwachten....

De grootvader stond op - ging de kamer uit. - Bert hoorde hem gaan met langzaam onzekeren tred.

Nu waren oma en hij samen.

‘Zou ie nou wat zeggen - wat zou oma doen? - als ze 'm nou nèt es aankeek, dan zou ie wel wat durven zeggen - nee, zoo raar om ineens om te kijken - wat zat oma vreeselijk stil - je hoorde niks....’

Plots kwam uit de stille kamer de bevende stem der oude vrouw: ‘Bertje, weet je wel, dat 't vandaag een jaar is, dat moes gestorven is?’

Een schok ging door Bert, nu oma 't zoo ineens zei.

Eindelijk zei hij: ‘Ja oma.’

‘Hadt je d'r aan gedacht?’

Hij knikte stom, dorst haar niet aan te zien, bang dat hij weer zou gaan huilen, - en heviger schroeide het verlangen in hem te vertellen, te klagen van dat kerkhof - hij daar alléén.

Hij zei niets.

Hij hoorde oma opstaan, voelde, hoe ze vlàk achter hem kwam - zacht haar arm om zijn hals legde.

Hij keek niet op, verroerde niet. Stijf-strak, met heete oogen keek hij vóór zich naar een bolletje in de ruit.

‘We hadden zoo graàg naar 't graf gegaan, opa en ik, om bloemen neer te leggen, - maar nu konden we geen van beiden, omdat we niet goed zijn; - misschien van de week, op een zachten dag....’

Ze wachtte even, toen eindelijk vroèg ze het, snel-zacht:

‘Is papa er geweest?’

‘Nee,’ schudde Bert.

Ze bewoog niet, stond roerloos-rechtop achter hem, - maar langzamerhand voelde hij haar hand gaan trillen op zijn hals - hoe langer hoe erger trillen.

Toen, opeens, keerde Bert zich om, drong woest zijn gezicht tegen haar schouder, zoodat zij achteruit wankelde, uitschreiend eindelijk zijn klacht:

‘Ik - ben 'r - alleen - geweest, - ik heb bloemen....’

Ze sloeg snel haar bevende armen om hem heen, trok hem tegen haar borst, haar sidderende hand streelend zijn haar.

‘Arm kind - lieve - jongen - Bertje - w i j h è?’

En terwijl ze niets verder vroeg - niets meer zei van dat op-'t-kerkhof-geweest-zijn, voelde Bert wel, dat ze begreep hoe erg het voor hem geweest was, dat ze hem daarom zoo vasthield.

En hij voelde ook:

‘Oma had nèt zoo'n verdriet als hij.... en opa dan zeker ook wel....’

En stil maar dóórschreiend, bleef hij zoo tegen oma aanliggen, net of ie nog een klein kind was - en oma's hand voelde hij aldoor zoo heel zacht over zijn haar gaan - en hij hilde wèl, maar 't was tòch iets prettigs....

De deur piepte; Bert ging rechtop staan en probeerde zijn schreien in te houden - en toen zag hij verwonderd, dat oma n i e t hilde, alleen èrg oud leek....

In de gang was 't gas aangestoken, en in het open lichtvak van de deur stond opa.

Bert veegde met zijn handen de tranen weg, die nog telkens kwamen, dat opa 't niet zien zou, dat ie hilde. Maar opa liep langzaam de kamer in - keek van oma naar hèm, met zijn zachte, goedige, bedroefde gezicht, terwijl

oma stil langs hem ging, haar hand even drukkend op zijn arm.

Toen oma weer in haar stoel zat, vroeg ze:

‘Wil je hier blijven eten, Bert?’

Bert zei dàdelijk gretig:

‘Alsjeblièft oma,’ wèl voelend, dat 't hier toch 't beste voor hem was, tusschen de twee oude mensen, die hem liefhadden - en moes.

En oma, over de tafel leunend, riep heel hard tegen opa:

‘Bertje blijft eten bij ons.’

Opa knikte vriendelijk lachend tegen Bert - en trok hem toen naar zich toe - en streelde aldoor zacht zijn vingers, die bruin en stevig lagen in zijn fijne, bleeke hand van ouden man....

Meisje.

In een stillen hoek van de gang stond ze zich uit te kleeden, met langzame, droomerige bewegingen, niet lettend op wat ze deed, groot H.B. S.-kind van zestien, k i n d nog in haar half-lange rokken, boven de sterke beenen in rijglaarzen, in den onverschilligen zwaai, waarmee ze haar boeken op den grond gooide, om er zoolang àf te wezen, - bijna v r o u w al in den veerkrachtigen, frisch-gezonden bouw van haar lichaam, iets van vreemd-rustig wéten in de licht-grijze oogen onder tè zware wenkbrauwen.

Nu haar mantel en hoed hingen, keek ze even snel rond - nee, geen juffrouw.... toen, met langzame beweging, haalde ze tusschen haar blouse een klein gouden medaillonnetje uit, aan

een zwart koordje, alleen een gouden hartje met een blauw steentje in 't midden.

Met dezelfde bedachtzaam teedere beweging hief ze het gouden hartje hooger in haar hand, bekeek het lang, met even een fijn blosje op haar matbleeke wang.

‘Wat schattig - beeldig, gewoon! - dat had ze nou van Karel - leuk om zoo iets te hebben - dat je dragen kon van 'm - net eigenlijk of je nou al gewoon geëngageerd was - hè zoo dol, toen ie 'r dat gisteren onverwachts gaf....

Charlotte Verhage!’

Geschrikt keek ze op; het hartje geklemd in haar hand, zag ze even versuft, met moeite zich terugdenkend in schoól, de juffrouw aan.

‘Had Loos iets gezegd tegen 'r, dat ze niet gehoord had? of moest 't nog beginnen? Wat zou er nou weer kommen...?’

Onbehagelijk, zich gegeneerd làng voelend, met onbeholpen doende armen en beenen, stond ze stil voor de juffrouw, waar ze bijna een hoofd boven uitstak. Onderwijl dwaalden haar oogen naar

Jetje Wiggels. ‘Wat 'n beeldig crème zijden dasje - moest zij ook hebben - ze had ze zien liggen bij Staalman - zou leuk staan bij d'r groene pakje.....’

‘Begrijp je, waarom ik je wou spreken?’

Licht geïrriteerd trokken Lots oogen terug naar de juffrouw - toen om dat strakke, booze gezicht, schudde ze verlegen van neen.

‘Ik wil je maar eens waarschuwen, dat al wil je mij niet zien, je daarmee toch niet beletten kunt, dat ik jou wèl zie. Begrijp je me?’

Op de wangen van het kind steeg een geagiteerd kleurtje; in haar oogen een vage onrust. Veilig moffelde ze het gouden hartje diep terug tusschen haar blouse.

‘Dan zal ik je helpen, als je geheugen tekort schiet. Gistermiddag op de Prinsengracht....’

Een diep-roode blos donkerde over Lots heele gezicht; ze voelde het gloeien om haar oogen, prikken in haar hals, onder haar haren....

‘Gisteren op de Prinsengracht - dat was toen ze met Karel liep, toen ie haar dat hartje

gaf - zou ze dat ook gezien hebben van dat hartje...?’

‘Weten jouw ouders wat je uitvoert na schooltijd?’

Lot zweeg koppig; dóór haar verlegenheid heen was diep in haar oogen een uitdagende triomf, toen ze strak de juffrouw aankeek, wat de andere vrouw scherp-snel voelde.

‘Wéten jouw ouders, dat jij na vieren grachtjes omloopt met jongens?’

‘Dat doe ik niet.’

‘En gisteren dan? en dinsdag - en maandag? Je moet niet denken, dat ik 't gisteren voor 't eerst zag....’

Lot zweeg; even trok een nerveus lachje om haar mond, trilden haar neusvleugels; op haar rug verfrommelde ze de banden van haar boezelaar.

‘Je ziet dus, dat 't niets helpt, of je al zegt, dat 't niet waar is, ik ken jouw afspraakjes met jongeheeren.’

Schijnbaar onverschillig schokte het kind de schouders op; inwendig steeg ziedende drift in haar om het tergend uitvragen.

‘Je mama weet er natuurlijk niets van - die zou wel blij zijn met zoo'n dochter.’

‘Ma wéét, dat ik 'm ken, ma kent 'm heel goed,’ zei ze hoog.

‘Zoo. En dat je na schooltijd met 'm wandelt.’

Ze keek even langs de juffrouw heen; zei niets.

‘Nu enfin, i k heb je gewaarschuwd, ik zou me maar eens bedenken vóór iedereen je een jongensgek noemt. Andere mama's zullen er wel voor oppassen om hun dochters met jou te laten omgaan. Wees daar zeker van! Ga nu maar naar je klas.’

Lot keek haar aan, dezelfde stugge, wreede triomf lichtte even in haar oogen, - toen draaide ze langzaam op haar hakken om, liep naar haar klas.

De gang doorlopend, àl denkend aan wat juffrouw Loos gezegd had, wrokte het heviger in haar op.

‘Kòn d'r wat schelen van die Loos, wat diè zei - en of andere kinderen niet meer met 'r òm mochten gaan! Over twee jaar was ze tòch met Karel geëngageerd - kon die heële school

opvliegen. Gemeèn van Loos om te praten van jongensgek, dee ze alléén maar om 'r te plàgen. Ze had natuurlijk bèst gezien, dat ze altijd met dezelfde liep. Jongensgek, om dat tegen haàr te zeggen! Och, dat ouwe mensch, die tanige Loos begréép 'r niks van, daar had natuurlijk nooit een jongen naar omgekeken. - Lèkker, zoo'n lùm mensch.... ze zou d'r later een engagementskaart sturen, expres om 'r te treiteren, en d'r tegenkomen met Karel, en dan d'r ankijken, of ze 't wel zàg....'

Ze had nog een kleur, toen ze alweer op haar plaats zat, een agitatie in de schittering van haar oogen, die haar flatterde. Zwijgend kreeg ze haar boeken voor het eerste uur.

Ella naast haar, keek haar aan.

'Wat had Loos met je?'

'Niets,' schouderophaalde ze.

'Standje?'

'Ja.'

'Waarover?'

'Nergens om.'

Zwijgend zat ze weer, terwijl de bel ging, de

leerares in de Hollandsche taal schriften teruggaf, fouten besprak.

Lot luisterde niet. Haar oogen vèr starend, dàcht ze:

‘Jongensgek - nièwaar - dat was heèl wat anders - dat was als je dan met de een en dan met de ander liep; - dat had zij nooit gedaan. - Karel, die kende ze al zoo lang - in Bussum speelden ze altijd zoo leuk samen 's zomers - dól, zulke wilde spelletjes, dát wist ma ook bèst! Ma zat 'r bij! En nou mocht je nie-eens meer met mekaar loopen, dat was niet netjes. Nou, 't kon d'r niks schelen, 't kon 'r alléén maar schelen wat Karel van 'r vond - ze gingen later toch trouwen samen - ze waren gewóón geëngageerd - alleen omdat ze nou te jòng waren, was 't verkeerd - en over twee jaar, dan was 't ineens goed. Dat was toch onzin - waaròm mocht je niet van een jòngen houen? Al die kinderen met 'r vriendinnen! Zij liep duizendmaal liever met Karel, hoor! zoo knus met z'n tweetjes - de hééle andere boel kon d'r niks schelen.... of Hoekstra d'r naliep -

en toen Van Linden zoo aardig tegen d'r was op 't bal van de j'ongens-H.B.S..... dat was wel erg leùk, maar 't kon d'r niet echt schelen. - Die gemeene Loos - om zoo te spionneeren - maar ze liet 't tòch niet - Karel kwam d'r straks om vier uur weer tegemoet - verbeel-je dat ze zei: ik loop niet meer met je, want juffrouw Loos heeft 't me verboden - verbeeld je de idioterie, dat je daar wat om geven zou, wat 'n schooljuffrouw zei, als je van iemand houdt.... als 't nou nog pa was - of ma....'

‘Charlot! alsjeblieft!’

Ze schrikte op, greep haar schrift, bladerde gedachteloos haar taalwerk door, verstrooid de fouten naziend.

‘Was dat eerste naamval? waarom? och nee, maar niet vragen, wat kon 't 'r ook eigenlijk schelen....’ haar vinger halverwege opgestoken, zakte weer neer.

‘Dit was wel een prettig uur, je hoefde heelemaal niet op te letten als je niet wou - kon zoo leuk zitten denken over alles - wat konden haàr de fouten schelen van die andere....’

moest je van leëren - nou ja....' soesde ze door....

't Tweede uur handwerken - dat was prettig. Zoo'n vervelend net zoompje op den draad - hoefde je ook niets te zeggen. Gelukkig geen nieuwe stop uitleggen vandaag - dan moèst je wel luisteren - och, maar dat was toch ook geen naar werk - naaien was heelemaal niet naar - handwerken kòn ze goed, ze kreeg ook altijd een mooi cijfer van juffrouw Van Dam - stoppen, vond ma, dee ze keurig....'

Stil tevreden zoomde ze, in een van haar placide buien, blij als ze maar niets hoefde te zeggen - vooral vandaag, nu ze nog in zoo'n leuke stemming was om dat hartje. - 'Zou ze 't aan ma laten zien? - als ze nou maar wist, of ma 't misschien niet goed zou vinden. - Toos wèl, die wist van haar en Karel. - Wies wist 't, geloòfde ze, óók wel, maar die had 't altijd zoo druk met 't huishouden en d'r kinderen, - 't was wel gezellig een getrouwde zuster te hebben, - en die Wies was zoo niks veranderd, nèt als toen ze nog thuis was....

Leuk, hoor, zoals Wies 't nou had.... altijd knus in je eigen huishouden, zij altijd op die school hier.... schoòl, nou ja! dat moèst nu eenmaal - hoe konden sommige dat toch prettig vinden! goddank, over twee jaar was ze d'r af.... en dan trouwde je; of tenminste - je was geëngageerd - al die kinderen met hun praten over studeeren, examens gaan doen! jàsses! 't was erg degelijk, maar zij bedankte d'r voor - zij wou trouwen.... dòl, met 'n schat van 'n man in een leuk huis samen.... afschuwelijk gewoon om niet te trouwen - verbeeld je nou ma en tante Klaar; had ma 't toch oneindig prettiger met pa en Toos en haar en Wies. - Wies was een-en-twintig toen ze trouwde - nee twee-en-twintig - tante Klaar altijd alleen van de eene les naar de andere - als je niet trouwde gáf niemand ècht veel om je - tante Klaar, daar hielden d'r leerlingen veel van, dat vond ze leuk - nou ja, toch maar vreemde kinderen allemaal - wat hàdt je daar nou an! Die Wies had toch zulke dotten van kinderen, die Wim was gewoon 'n schat....

Leuk, Karel en zij later getrouwd - hoe zou Karel d'r dan uitzien...? waren ze nou maar vast geëngageerd.... kijk, 't zoompje werd heusch netjes.

Nee, vreeselijk om niet te trouwen! zooals nou hier juffrouw Van Dam - echt lief mensch - snoezig fijn mooi gezichtje had ze - stumper, ze hād 'r niks an met die bochel - hē, je zou die bochel wel zóó van 'r af willen halen en plakken op de rug van een mensch, dat je naar vindt - Loos bij voorbeeld - die gūnde ze een bochel!....'

'Opbergen meisjes, 't is tijd,' zei juffrouw Van Dam.

Lot stond op, ging even naar haar toe met haar werk, feitelijk om een vriendelijkheidje te zeggen tegen die oudere vrouw, die zij een stakker vond - een om medelijden mee te hebben - zachter opwelling, die ze op school maar zelden had, waar niemand haar liefde had kunnen wekken. Maar voor juffrouw Loos had ze, dóór haar gedwongen gehoorzaamheid heen, door den gewoon-kinderlijken angst voor lessen

en standjes heèn - een stille vijandige minachting, onbarmhartig in haar eigen frissche jeugd.

Lot besefte vaag toch wel de groote leegte in dat leven, maar zonder medegevoel, als een schimp feitelijk. Met juffrouw Van Dam had ze medelijden - ook alleen medelijden in meerdere-zich-voelen - omdat die zoo'n lief gezichtje had, - àl haar vrouw-zijn zich nog maar bepalend, alles terug-brengend nog tot zichzelf, waar wèl de liefde sterk-frisch uitbotte, maar nog niet had kùnnen rijpen tot zacht begrijpend-meevoelen voor anderen, in den onbegrensd egoïsten levensovergang van kind tot vrouw....

De trap aflopend, naar de klas terug, naast Bets, schoot haar opeens met een schok van schrik te binnen de volgende les, haar opjagend uit haar kalm gesoes.

‘O heer! geschiedenis bij Loos - ik ken die vorstenhuizen niet!’ zei ze, hard loopend naar haar plaats, tegen Bets achter haar.

‘Hé, bèn je d'r nog? - ik heb je de heele middag niet gehoord, - wat heb je 'n kleur!’

‘Ik stik. Zeg, zeg-me-voor!’

‘Ja, als ik 't weet.’

‘Ken jij ze?’

‘Ja, ik heb ze goed geleerd; ik heb in geen twee keer een beurt gehad - ik moèt er een krijgen nou.’

‘Ik ook - weet je iets van -?’

‘Hou je mond,’ stompte Ella naast haar - ‘daar is ze.’

Lot draaide recht, zat stil met kloppend hart. Ze keek opzettelijk juffrouw Loos aan, om te weten of ze haàr aanzag.

‘Nee - ze zocht in d'r boekje, wie een beurt moest hebben....’

‘Ellendig om nou bij dat mensch haar les niet te kennen, kon ze je zoo gemeen dwars zitten.’

Even over haar schouder heen, zei ze nog vlug tegen Bets:

‘Zeg me voor, hoor.’

‘Ik moèt een beurt hebben,’ vlak daarop tegen Ella, - ‘je zal 't zièn - ik ken 'r niks van....’

‘Ik duik al een beetje weg,’ zei Ella, ‘misschien vergeet ze me dan.’

‘Dat helpt mij vandaag niet.’

‘Bertha Jansen.’

Lot zuchtte verlicht.

‘De Hollandsche vorstenhuizen.’

‘Jasses - ze begint met de vorstenhuizen.’

‘Gisteravond had ze maar doòr viool gespeeld tot ze naar bed moest - ze was er zoo heerlijk in, - toen had ze vanmorgen willen leeren, en toen had ze zich verslapen - en tusschen twaalf en één ging niet omdat oom Ben met Jaap bij hen koffiedronk....

Wat kòn die Berth 't goed - hoe 's 't mogelijk....’

‘Betsy Bos verder - 't Henegouwsche huis.’

Lot luisterde in angst.

‘Ook al zoo prachtig. Zij kon 'r niks van - wat kwam 'r na het Henegouwsche.... 't Oostenrijksche huis? nee, niewaar - d'r was er een tusschen - hoe heette dat nou - Hollandsch, Henegouwsch.... Wat komt er na 't Henegouwsche?’ fluisterde ze tegen Ella.

‘'t Beiersche.’

‘t Beiersche - o ja - wie waren daar in - hoe begon 't?’

De juffrouw zocht in haar boekje.

‘Jongejuffrouw Verhage.’

Lot schokte rechtop.

‘Waarom zei ze zoo onuitstaanbaar j o n g e j u f f r o u w ? Dat was 'n hatelijkheid - nou kon ze 't heelemaal niet....’

‘t Beiersche huis.’

Radeloos trok ze achterom aan Bets haar schort, dat 't kraakte.

‘Au!’ zei Bets mal-hard.

Lot kreeg een zenuwachtigen lach om dat ‘au’ - Als priemen waren de booze oogen van de juffrouw op haar.

‘Als ze nou Bets maar niet hoorde.’ Toen, met een beweging van haar hoofd, voor Bets bestemd, begon ze, zéker niets verder te weten:

‘t Beiersche Huis....’

‘Welke jaartallen?’

‘Jaartallen.... die wist ze heelemaàl niet - zou ze maar raden - nee, ze dorst niet....’

Haar handen achter aan haar schortbanden

frommelend, gebaar van verlegenheid, zat Lot.... zwijgend.

Achter haar weggedoken, zei Bets haar behoedzaam vóór, maar Lot verstond niet.

‘Nu, als je de jaartallen in 't geheel niet weet, noem dan maar de vorsten op....’

Lot, wanhopig, leunde zoo ver mogelijk achterover met haar hoofd om Bets te verstaan.

De juffrouw zàg het.

‘Oh! Kom maar liever hier voorde klas, op die gediensstige geesten ben ik niets gesteld.’

Aarzelend, langzaam stond Lot op, liep de klas door.

Hier, voor die volle klas, Loos nijdig-klein naast haar, en al die kinderen, die haar aanstaarden, tot ze eindelijk wat zou zeggen, kroop driftige wrevel in Lot op, deed ze, zenuwachtig, niet eens meer haar best zich iets te herinneren, zei ze het eerste wat haar inviel, óm er maar af te wezen....

‘Jacoba van Beieren.’

‘Oh! begin je daar mee?’

Lot zweeg.

‘Nu, ga maar verder.’

Vooran giechelden een paar meisjes.

‘Willem.... Willem IV....’

‘Is dät Beiersche Huis?’

‘Willem VI,’ verbeterde Lot radend.

‘Kwam die nà Jacoba? Ik heb altijd gehoord, dat Willem VI de vader was van Jacoba,’ zei de juffrouw verpletterend.

Lot zweeg.

‘Ze wist 't ook niet - ze hield haar mond maar - ze had nou tòch een nul - ze kon niets meer bedenken ook - ze hād 't toch vroeger wel gekend - die ellendige toon van dat mensch ook - maakte altijd dat ze niets meer wist....’

De juffrouw keek haar koud strak aan.

‘Dät komt er nu van, dat heb ik wel vooruit geweten. Als we ons hoofd vol hebben van andere dingen, is er voor leeren geen tijd meer. Gisteren, toen kon je wel wandelingetjes doen....’

Een paar meisjes, die 't wisten van Lot, fluisterlachten.

Lot zàg het; een vuurroode kleur steeg op in haar bleek gezichtje - ze kon die lamme kinderen wel ràmmlen - wat làchten ze nou?’

‘Een jongensgek en leeren - dat gaat nooit samen, dat zie je...’

Woedend keerde Lot zich om; getergd tot het uiterste, gewond in haar teerste punt, stond het kind stampvoetend, de vuisten gebald, in blinde drift voor de juffrouw.

‘Niewaar! Niet...’ snikte ze onverstaanbaar, verstikkend haar woorden in tranen van woede: dat voor die volle klas lachende kinderen, haàr eerlijk gevoel voor Karel, dat zij zoo trouw hoog hield, bespottelijk werd gemaakt en beschimpt.

In de klas viel neer een stilte van schrik, een nieuwsgierige spanning om Lot - om de juffrouw, die gevaarlijk-kalm-rood zag.

‘Ga de klas uit!’

Lot, snikkend, vloog Loos voorbij, de kamer uit.

Na vieren, alleen in de groote kale klas, zat Lot te pennen, òp, afgetobd nog van de nascène om vier uur, toen Loos haar een ‘razend standje’ had gemaakt, en eindelijk met een hoop strafwerk had teruggestuurd naar haar klas....

Ze schreef machinaal, gejaagd, om 't maar àf te hebben, wèg te komen, het vreemd-hinderlijk gevoel van opgewondenheid, die zich niet liet bedaren, natrillend in haar hoofd.

‘Hoe lang zou ze nog moeten blijven? - Karel zou niet weten waar ze bleef - hij zou wel weggaan. - Loos zat hier intusschen ook maar, en die ging zoo graag vroeg naar huis, ze maakte altijd haast; - als 't niet was om Karel, zou ze expres teuten om Loos te treiteren - vàlsche kat.... wat hadt je 'n naar gloeierig gevoel als je zoo hadt gehuild - hoe zag ze d'r toch wel uit? - wacht, nee, ze had geen spiegeltje in d'r zak, straks effen kijken in de glazen deur - ma zou 't dadelijk aan haar zien - nog een heele bladzij.... ze wist nòg niet wat ze voor een gevoel had gekregen, toen

Loos dat zoo zei voor de volle klas - zoo minachtend - ze had 'r aangevlogen als 't nog langer had geduurd - niemand had er om te lachen - ze begrepen d'r toch niks van.... Nog zóó'n eind! ze zocht de woorden niet meer op, nam maar wat 'r een beetje op leek - zou Loos verstand van thema's hebben? - 't was toch d'r vak niet - zou ze een paar zinnen overslaan? nee, als ze 't merkte - ja, ze dee 't tòch maar....'

Gejaagd, met gloeiende wangen en koude handen schreef ze door. Om kwart voor vijf stond ze op, ging naar juffrouw Loos.

‘k Ben klaar.’

‘Geef maar hier, ik zal 't morgen nazien; en je maakt voor morgen een opstel over het Beiersche Huis met al de jaartallen, - en ik hoop, dat je je morgen zal weten te gedragen....’

Strak-bleek stond het kind voor haar; vechtend met zichzelf beet ze haar tanden op elkaar. ‘Als ze nou nòg wat zei, ging ze weer huilen, en ze wou niet....’

De juffrouw wachtte even of ze iets zeggen

zou; toen er niets kwam, liep ze haar stijfjes voorbij, de deur uit.

Langzaam ging Lot terug naar haar plaats, borg haar boeken weg, ging zich eindelijk aankleeden.

In de gang keek ze even rond. Loos was al naar beneden.

Op haar teenen liep Lot, om dat nare alleenzijn in zoo'n holle school, waar 't altijd zoo vòl was; - èng zoo heel alleen, nèt of alles er anders uitzag.

Ze sloop naar de glazen deur, trachtte te zien of ze èrg dikke oogen had.

‘Ja, je kon 't wèl zien - wacht, even aan 't fonteintje wasschen - dat hielp wel.’

Ze liet het koude water drogen op haar gezicht, zette haar hoed op, sjerne in driftige haast haar mantel aan - toen, de knopen nog niet hâlf vast, rende ze de trappen af naar beneden.

‘Wat 'n lawaai maakte dat, als je alleen in die gang liep. Zou Loos al weg zijn....?’

Onwillekeurig hield ze in, ging meer op haar

teenen loopen, zenuwachtig geïrriteerd door 't klinken van haar eigen stap.

Bij de deur streek ze nog even gauw over haar gloeiend gezicht.

‘Vervelend, dat ze geen spiegeltje had....’

Dàn, met een plotseling gelukkig verlicht gevoel van vrijheid, trok ze wild, met een breeden zwaai de zware schooldeur open, liet die dreunend achter zich dichtbonzen.

Even stond ze stil op de stoep - en zag uit.

Het motregende koud in haar gezicht - ze had geen paraplu....

Ineens sprong ze overmoedig-blij van de stoep, liep op een holletje de gracht af, waar Karel bij de brug stond te wachten.

Veerkrachtig-vlug op zijn lange beenen liep hij haar tegemoet - zoodra hij haar zag.

‘Dag Lot, ik dacht, dat je niet meer kwam!’

‘Ik had 't toch gezegd.’

‘Ja, maar 't duurde zoo lang.’

Ze zag zijn ruige pak, fijn bepikkeld van den regen, zijn gezicht frisch-rood vroolijk naar haar toegekeerd.

‘Prettig, dat je d'r nog bent!’

Hij zag haar aan, gelukkig-verlegen om dat zeggen van haar. Ze zei niet gauw zoo iets.

‘Vin-je?’

Ze knikte.

Hij zag, nu ze hem vol aankeek, dat ze gehuild had.

‘Heb je gehuild?’

‘Ja.’

‘Waarom?’

‘Och - dat mensch....’

‘t Zijn me toch draken, geloof ik, hoor! op zoo'n meisjesschool. - Waarom heb je een standje gehad?’

‘Nergens om.’ Ze wendde schuw haar hoofd af in een onbegrepen combinatie van gevoelens dit juist hèm niet kunnende zeggen.

Hij zweeg even, onhandig, niet wetend hoe nou zoo'n meisje te moeten troosten.

Eindelijk zei hij zacht:

‘Heb je 't hartje al an?’

Snel zag ze hem aan, met een schittering in haar oogen. ‘Ja, kijk.’

Tusschen haar mantel uit frommelde ze het te voorschijn.

Hij lachte, inwendig gelukkig, en keek naar 't gouden hartje, dat ze, aan het koordje bengelend, tusschen haar vingers hield.

‘Ik vin 't zoo leuk om te hebben,’ zei ze zacht.

Ze zwegen beiden, liepen even stil door.... het oogenblik van den dag waar ze al den overigen tijd in hun schooluren op vlasten. Bij het uitwijken voor een kar omkijkend, zei hij plotseling: ‘D'r loopt d'r een achter ons van je school - die kleine, magere - Loos, niet?’

Ze hief haar hoofd op, en keek om, met een uitdagenden, harden blik, toen, een vastberaden minachting in haar gezichtje, kwam ze dichtër naast hem loopen, hiër zich niet voelend schooalkind meer maar ‘meisje’ met hèm.

‘Kan me niets schelen, laàt ze 't zien....’

‘Nee hè?’

Hij keek haar aan, naar haar oogen, naar haar lieven, mooien mond, die làchte. Haar haren, zwaar-sluik van het vocht, woeien even op langs zijn wang.

‘Leuk zie je d'r uit!’ zei hij trots. - Jongenstrotsch, dat dit nu z i j n meisje was, waar h i j mee liep.

‘Gaan we nog ons eindje om? 't Is nèt vijf.’

Ze knikte, opziend in de regenlucht.

‘Ja.... m'n hoed kan d'r tegen - de Prinsengracht, hè?’

In de verte, achter hen aan, liep juffrouw Loos.

Inkt.

't Was tusschen het tweede en derde uur.

‘Mien, ga es op zij, me grift is gevallen - onder joùw voetbank. - Oh! zèg! wat 'n gekke kousen heb j i j an!’

‘Toe, hou je mond.’

‘Kijk, streèpjies, leúk! wit met rooie streepjes - notenbalken!’

‘Blijf àf, Jo! blijf van me been àf!’

Driftig schopte Mien naar Jo's handen, tot Jo, rood van 't lachen, onder de bank uitkwam.

‘Wàt 'n kousen!’ hijgde zij nog.

‘Dòl! wat zal dat uig zijn, als je d'r mee loèpt....’

Mien zei niets.

Daàr had ze dàdelijk vanmorgen aan gedacht, toen ze die malle kousen aan moest, ellendig!

Kousen voor Net waren 't, maar diè droeg ze onder d'r lange rokken, dan zag niemand 'r wat van; en omdat ze Net niet pasten en ze nou eenmaal gekòcht waren, moest z i j ze afdragen. Ze had gehuild van narigheid, terwijl ze op een stoel stond voor den spiegel, en aan haar rok rukte, tot hij kraàkte, om hem maar langer over de kousen te doen vallen. Maar 't gaf niets en ze hadden d'r nog uitgelachen, omdat ze daàr nou om huilde....

Toen, héél vroeg was ze naar school gegaan - niet òp durvende kijken, alleen schuw terzij glurend in de winkelruiten naar d'r kousen. En telkens weer vond ze 't nòg gekker, verbeeldde zich, dat iedereen keek.

Op school glipte ze gauw naar haar plaats, zàt er al, toen de andere kinderen binnenkwamen....

Bijna was ze 't vergeten. En nou had die Jo 't gezien....

‘Ik kan 'r niks an doen,’ zei ze met bijna weer opkomende tranen. ‘Ma had ze gekocht, en toen moèst ik ze an....’

Jo knikte begrijpend, tòch met een pret-lach er tusschendoor, in plotseling opkomenden lust om iets te doen met die kousen.... Jo, die nooit rust had, honderd dingen verzon voor een verzetje onder de taaie schooluren.

Over Mien speelde ze de baas, die kon niet tegen haar op, banger voor straf, rustiger van aard. En half tegen haar wil eindigde Mien tòch altijd met mee te doen.

‘Nu broeide Jo over haàr kousen,’ dacht ze benauwd, ‘als ze nou maar niets tegen de anderen zei....’

‘Hoe vin j i j ze zèlf?’ begon Jo weer. ‘Zeg, i k zou maken, dat ik ze niet meer dragen kon.’

‘Hoe dan?’

‘Gat in trekken.’

‘Dùrf ik niet!’

‘O, dan peuter je één steek los, en dan gaat 't wàt makkelijk, dan heb je dadelijk zóó'n gat - zal i k 't doen?’

‘Nee! blijf àf!!’

‘Of met een lucifertje een gat in branden? ik hèb lucifers in me zak, zèg!’

‘Nee!’

‘Of als ik d'r es een paar goeie inktmoppen op gooide....’

‘Och!’

‘Noten op de notenbalken!’ proestte Jo.... maar ze dook gauw weg, quasi zoekend naar haar boeken, om de juffrouw, die keek....

Mien zat stil in haar koker te rommelen - zei niets meer. Maar ze dacht over wat Jo gezegd had:

‘Als ze bedorven waren, dan kòn ze ze niet meer aan - ja, maar ze zou wel een èrg standje krijgen, zulke nieùwe kousen - noù maar, dan waren ze ook weg, kon ze lekker d'r ouwe zwarte weer dragen.... Maar hoè dan?... een lucifer - branden - dat was zoo èng - als ze d'r been es brandde - inkt - dàt was wel iets....’

Weifelend, half-bang voor Jo's hulp, vroeg ze: ‘Zeg Jo, gaan inktmoppen d'r nooit meer uit?’

‘Neè! Bèn je! dat worden allemaal gele vlekken - dan kan je ze gewoon niet meer dragen.... mag i k er een paar op gooien?’

‘Ja, maar - nee, pas op.... denk om me jurk!’ aarzelde Mien.

‘Zit dan stil - wacht, ik neem de heele inktpot mee onder de bank.’

‘Nee, niet doen! dan zièt ze 't!’

‘Och, ze is heelemaal daàr, ze moet die heele rij nog....’

Jo, met nog een laatst oplettend kijken naar den rug van de juffrouw, liet zich onder de bank zakken.

‘Waarschuw me als ze kijkt - zit stil met je voeten, hoor! hier staat ie.’

Mien, half-schuin omgedraaid, in angstig gluren naar de juffrouw, zat doodstil.

Opeens schokte ze op, vuurrood, trok haar been krampachtig terug; de juffrouw vergetend, dook ze met haar hoofd onder de bank.

‘Wat doe je? 't Is zoo nàt....’

Met haar gezicht bijna op de stoffige voet plank, lag Jo te schudden van 't lachen.

‘Een dikke mop! Voèl je 'm??’

‘Jasses, 't is koud en nat, 't zal zwart op me been afgeven....’

Met een bons gleed Jo's arm van de voet-

plank; paars-rood lag ze maar te lachen, de inktkoker omhoog, schuddend in haar hand.

‘Pas op, pas op, kom er uit!’ waarschuwde Mien opeens rechtschietend.

Jo, met een schok van schrik, vloog overeind; meteen voelde Mien aan den eenen kant van haar been een natte koude streep....

De juffrouw stond voor de bank. ‘Wat is dat hier? Jo, wat voer jij aldoor op den grond uit....?’

Mien zat onbewegelijk van schrik - keek met rood angstig gezicht de juffrouw aan - moeielijk, schuin verwrongen in de bank, om haar been, dat ze niet naar zich toe durfde halen.

Jo kwam zonder inktpot boven, schoof tersluiks haar lei over de leege opening.

‘Wat deden jullie daar?’

Mien schokte zenuwachtig haar schouders op. Ze voelde den inkt druipen langs haar been.

‘Me - grift,’ zei Jo - verbeter lachend.

‘Je grift? Dat kan je toch wel wat vlugger oprapen! Heb je 't nu?’

‘Ja, juffrouw.’

Stil zaten ze allebei te wachten tot de juffrouw weggedrenteld was. Toen waagde Jo even uit te lachen, en haalde stiekem den inkkoker boven tafel.

Mien lachte niet.

‘Wat heb je gedaan?!’ snauwde ze half huilend. ‘Me heele been vòl inkt.’

‘Neè?!’ schrikte Jo; meteen dook ze weer met haar hoofd onder de bank om te kijken.

‘O-o-o!’

Nu waagde Mien het ook.

Haar heele kous aan den buitenkant één zwarte plakkaat, één drabbige koek inkt; naar voren liep het lichter door.

Geschrikt eerst, dàn met pret tòch dóórkomend in hun oogen, zagen ze elkaar aan.

‘Hij is nou wèl goed bedorven,’ zei Jo.

‘Ja, dàt wel - maar hoe kom ik naar huis? Ik kan zoo toch niet?’

‘Heb je maar één paar aan? Za' we vragen, of er een kind soms twee paar aan heeft? dan kan die één onderste uittrekken, en die kan j i j dan andoen - hè?’

‘Ik kan toch niet met twee verschillende kousen lopen?’

‘Nou, dan allebei d'r onderste uittrekken. Zal ik 't rondvragen?’

Jo draaide zich al om, wou al beginnen.

Mien rukte haar driftig terug.

‘Toe nou! hou je mond nou! dan lachen ze me allemaal uit....’

Jo zweeg, zon op een anderen uitweg. ‘Goedig van die Mien, om nie-eens boos op 'r te zijn - als ze jarig was, zou ze vragen of Mien óók mocht kommen....’

Daar was plotseling luid de stem van de juffrouw:

‘Alles van tafel! Ieder krijgt een beurt voor de kaart....’

‘Voor de kaart!!’ schrik-fluisterde Mien met een kleur van angst. ‘Ik zóó voor de kaart!’

‘Misschien is er wel geen tijd meer voor ons, als ze achteraan begint - zeg, dat je hoofdpijn hebt - dat je niet geleerd hebt....’ brabbelde Jo gejaagd af, vrezend voor de gevolgen, haar oogen strak naar de juffrouw.

‘Lena Blok.’

‘Jasses, ze begint vóóraan.’

‘Nog maar vier en dan i k al.’

Met gloeiende gezichten zaten de twee te wachten.

De drie beurten gingen heel gauw.

‘Zeg, dat je hoofdpijn hebt - dat ze - dat je zoo duizelig wordt als je opstaat....’

Mien haalde kriegel haar schouders op.

‘Dat dorst ze toch niet te zeggen.... en ze dorst óók niet voor de kaart te kommen....’

‘Mien van Nelk.’

Mien bleef zitten.

‘Vóór de kaart.’

‘Ik....’ begon Mien angstig.

‘Ze heeft wat an 'r been,’ fluister-proestte Jo half achter Miens rug.

Mien schoot in een zenuwachtigen lach; stijf stond ze op, liep zoo dwars mogelijk de paar stappen voor de kaart, stond nu, haar inktbeen zoo vèr mogelijk buitenwaarts gekeerd.

Jo, over 't randje van den lessenaar heen, gluurde even voorzichtig, onderzoekend.

‘Niks te zien,’ zei ze gauw achter haar hand tegen Mien.

‘Mien, de zeeën en golven van Europa.’

Mien, strak op dezelfde plek blijvend, haar been krampachtig wèggekeerd, begon:

‘De noordelijke IJszee, met de golf....’

‘De Z w a r t e Zee,’ gichelde Jo, achter haar rug.

De juffrouw hoorde het.

‘Jo, wat zei je daar?’

‘Ik zei alleen maar de Zwarte Zee.’

‘Dan heb je een afkeuring. Mien, verder.’

Mien, nog meer lacherig, ging door: ‘De W i t t e Zee....’

‘Mòcht je willen,’ hoorde ze Jo, met versmoord stik-lachen.

Bang om Jo nog meer te hooren, dreunde Mien in één adem door...

overmoedig-verlucht, nu niemand d'r kous scheen te merken.

‘Goed. Ga maar zitten. - Nee, Jo sla ik over, tot ze wat kalmer is.’

‘Zàlig!’ gniffelde Jo - schijn-deemoedig in elkaar duikend; spiedend naar Miens kous, toen die naar haar plaats ging.

Mal-stijf liep Mien de eerste paar passen; dan met een plotselingen, wijden, snellen omzwaai van haar inktbeen, tuimelde ze met een bons in de bank.

Met afgewende hoofden zaten ze allebei te stikken.

‘Mien, een volgenden keer kan je wel wat kalmer gaan zitten,’ kwam in ergernis de stem van de juffrouw.

‘Ja, juffrouw,’ zei Mien, haast onhoorbaar, vuurrood, haar kin krampachtig neergedrukt op haar stijfsegharden boezelaar.

Ze voelde Jo schudden....

Om twaalf uur teutten ze expres, tot ze de laatsten waren.

Op de stoep aarzelde Mien terug. ‘Jo, ik dèrf niet. 't Staat zoo gek - ik kàn zoo toch niet naar huis.’

‘Jawèl, bèst! Ik zal an je inktkant loopen, en dan nèt gelijk stappen, jouw rechter en m i j n linkerbeen, hier, onze voeten tegen mekaar.... kijk nou es of je d'r wat van ziet....’

‘Ik kàn onze beenen niet zien van achteren,’ zei Mien, zich verwingend.
 ‘Nee? Nee, ik óók niet. Wacht nou, gelijk! één, twee, één, twee.’
 Mien schaterde.
 ‘Làch nou niet. Heere, wat word je daar warm van!! Links, rechts....’
 ‘O Jo! ik kàn nie-meer.... ik moet zoo lachen....’
 ‘Jawel, je moèt - één....’
 ‘Oh, kijk! die meid het ink an d'r kous!!’
 Jo en Mien keken om. Daàr had je 't nou!
 Twee kleine straatbengels draafden juichend achter haar aan.
 ‘Eén zwarte en één witte poot!’
 Een paar dames keken om - een heer lachte.
 Mien stond een oogenblik stil van angst, vuurrood, zich niet wetend te bergen.
 Toen plotseling zette ze 't op een loopen, hòlde ze voort de gracht af, zonder op
 te zien - naar huis - naar huis....
 Jo, telkens struikelend van 't lachen, rènde mee....

Dirk.

Dagen te voren had Dirk ze gezien, uit de verte kijkend naar hun spelen, geheel er in, opmerkzaam volgend al de spelletjes, die hij ook kende, terwijl hij lag tegen de grashelling bij de brug, voorover, zijn kin in zijn handen, in zijn havelooze plunje, tevreden zich koesterend in de zon; blij, daar te liggen, lui, zonder iets te hoeven uitvoeren.

Van school bleef hij weg wannéér hij kon; hij vond 't er naàr. Dan moest hij netjes zitten, stil op een bank, en van alles leeren waar hij nooit achter kwam; soms kreeg hij een klap om z'n ooren, omdat hij van verveling in slaap was gevallen.

Alléén als 't hard regende, dàn ging hij, dan moest hij toch èrgens blijven; of als 't erg koud

was, dan hadt je 't nergens anders warm; daar brandde de kachel lekker rood, maar hij zat er toch altijd ver af....

Als Dirk, na een heele poos te zijn weggebleven, weer kwam, hakkelde hij met z'n onwillige tong een onverstaanbaren leugen van: ziek geweest.... moeder ziek....; als de juffrouw dan verder vroeg, zweeg hij koppig, zijn oogen, lichtblauwe reetjes in mager, bruin, idiotig gezicht, naar den grond, niet begrijpend wat er tegen hem gepraat werd, bang zich te verraden.

'Dat ie zoo'n vuile, luie straatjongen was,' zeiden de andere kinderen hem op school, met gewichtig hoofdknikken van zichzelf braaf vinden; 'op straat leerde je allemaal slechte dingen, dat had de juffrouw gezeid.' Hij hoorde het aan, in zijn hart onverschillig voor wat de juffrouw van hem zei of niet zei, met een schuw verlangen alleen, om weer weg te komen.

Goed en slecht - Dirk kon 't maar niet uit elkaar houden. Laatst was hij heelemaal in de war geraakt.

Moeder had hem met 'n leugen naar school gestuurd; de bovenmeester was er achter gekomen, en die had gezegd 'dat liegen slecht was en dat hij altijd de waarheid moest zeggen', en Dirk was naar huis gelopen en had het moeder verteld. Maar moeder was uitgevaren: 'dat, wat meester zei, larie was, en de meester was een oud wijf, en ze zou Dirk z'n beene stuk slaan, als ie niet dee wat zij hem gezeid had.' Dirk, begrijpend dat hij zóó altijd van één van beiden straf zou oploopen, had aan allebei een nieuwen leugen verteld en er zich uitgered.

En altijd zich voelend verschoppeling thuis, waar de groteren, Bet en Mie en Kees, hem, het achterlijke broertje, onderdrukten en scholden, verschoppeling op school, waar zij van hem zeiden 'straatjongen', als iets heel ergs, - hij begreep nooit waarom, maar hij wist dat ze 't èrg vonden, - bleef hij weg, zooveel mogelijk, weg van thuis en school....

Liggend in de zon, schuin tegen het gras op, had hij ze gezien, dagen achtereen, als ze aan 't voetballen waren; vakantie hadden ze, hij had

't hen hooren zeggen. Rijke jongens hadden lang vacantie, dacht hij met afgunst. En hij lette alles van hen op: grooter dan hij, de meeste, en netjes aangekleed, schreeuwend, lawaai makend niet bang hoevende te zijn om gesnapt te worden, zooals hij altijd....

Heelemaal in 't spel, terwijl hij daar stil lag te kijken, vlogen zijn oogen heen en weer met den bal, deed hij mee in zijn verbeelding, schrikschokte hij soms op als ze misten, lachte hij van genot als twee tegelijk op den bal aanrenden, en die eene groote jongen, die 't zoo goed kon, schopte hem net netjes voor den ander zijn voet weg....

Eens was de bal over de helling gerold, naar beneden, in 't water. Dirk, in straatjongensachtige blijdschap, keek even rond, of er geen agent was, toen liet hij zich afglijden van de grasschuinte, poogde, voorover op den wal liggende, den bal te bereiken, die deinde op 't water, te ver voor zijn hand, en uitgeleerd in al dat soort dingen, sprong hij in een schuitje, dat daar lag, en zich vasthoudend met z'n eene hand aan

den brugpijler, om niet af te drijven, bewoog hij met de andere 't water naar zich toe, dobberde de bal langzaam aan.

Aan den kant de jongens, die hem bevelen toeschreeuwden van boven af, tot hij, opgeklautere tegen de schuinte, met den bal in zijn arm voor hen stond; - ze waren dadelijk weer aan 't spelen gegaan, en als vanzelf was Dirk gebleven, vonden ze stilzwijgend goed dat hij den bal weer opschopte, als hij te ver was gevlogen, of hem opzocht, als hij ergens in terecht was gekomen.

En alle dagen kwam Dirk weer, was hij knechtje daar, begon dat zóó'n gewoonte te worden, dat ze hem dreigden soms, als hij laat kwam, dat hij niet weer terug hoefde te komen.

Maar hij kwam altijd weer; vreemd aange trokken door dat anders-zijn van hen dan hijzelf, dat hij meer onbewust voelde dan zag; het sterkst bij dien grooten jongen, Frits, die alles zoo goed kon, en het meest van allen den baas over hem speelde; met een slavige verknochtheid van zijn schuwe, eenzelvige natuur en bekrompen

dof verstand aan dien jongen, in alles het contrast van hemzelf.

En voortdurend leefde hij in angst dat ze er achter zouden komen, thuis of op school, en hem beletten weer naar hen toe te gaan.

Dien morgen sloop Dirk op den gewonen tijd van naar-school-gaan de deur uit. Een heel eind liep hij om, niet de straat uit, maar dadelijk den hoek om, de gracht, anders zagen de andere kinderen hem, en vertelden ze 't op school, dat hij boemelde.

Langzaam, zijn handen in zijn uitgerafelde zakken, zijn oogen meest schuw neer, slenterde hij voort, telkens even opglurend of ook iemand hem zag; dwaalde hij rond, tot hij dacht dat het laat genoeg was, en keerde toen, langzamer nog, terug.

.... 'Nou was ie er haast.'

Met een schichtig even opkijken naar de school, die al dicht was, glipte hij er vlak langs; toen, de brug over, de kade....

Ze waren er niet, al weg dan! In z'n schrik

begon hij harder te loopen, de kade af, den buitenweg, scherp voor zich uit turend, in de hoop hen nog te ontdekken.

‘Als ze nou es niet gingen....; ze hadden gezegd, dat ie mee mocht gaan visschen. Neen, ze waren zeker al weg.’

Een oogenblik verslagen in zijn teleurstelling stond hij stil; toen, aangroeiend zijn angst, dat hij niet meer mee zou kunnen, begon hij op een draf te loopen, opschoffelend met zijn kapotte laarzen het witte stof op den schaduwloozen weg; bij een kromming stond hij even stil, veegde hijgend met z'n mouw het zweet van zijn voorhoofd, en nù zàg hij ze, bewegende, kleine figuurtjes, heel in de verte. En, gelukkig dat hij ze in 't oog had, draafde hij opnieuw met blijen moed voort, het heele eind wit-schitterenden zon-weg, tot hij ze bijna had ingehaald....

Ze hoorden zijn snelle, sloffende stappen achter hen, keken om, en liepen langzaam voort nu, tot hij bij hen was.

Frits, groote, forsche jongen met bruin-rood gezonde tint, in zijn donkere oogen het onge-

duldig-bevelende van gewoon-gehoorzaamd-te-worden, kwam naar hem toe, gaf hem hengels en een mand:

‘Zoo, ben je daar eindelijk! We hebben je al lang nodig. Hier, draag jij dit. We gaan dáár visschen, zie je 't, bij die boomen. Heb je de pieren?’

Dirk knikte alleen maar. Zijn gezicht gloeiend van plezier en warmte, stapte hij zwiiggend achter hen voort, aan beide handen de mand en de hengels dragend.

Onregelmatig voortlopend, door elkaar, telkens stilstaand, hun hooge jongensstemmen opklinkend in de stil-heete lucht, die laag en wazig over de landen hing, kwamen ze eindelijk aan, begonnen meteen hun hengels in orde te maken.

Dirk, geheel er-in, één-en-al visschen, ging dadelijk op den grond zitten, maakte wreed-handig een pier aan zijn haak vast: toen, als iets dat vanzelf sprak, met dat schuwe onderdanige in zijn gezicht, reikte hij naar Frits' hengel, om het voor hem te doen....

Een paar, ziende zijn handigheid, gaven hem ook hun hengels uit gemakzucht.

‘Dáár, zeg, doe mijne ook effen!’

En stil nu, om hem heen staand - hij zittend op den grond, straatjongenstype in zijn havelooze kleeren, met plekken gedroogde modder op zijn broek, en rafelende lappen aan zijn mouwen, zijn mager gezicht met de scherpe jukbeenderen en hoekige kin over den hengel gebogen - keken ze zwijgend-aandachtig toe, hoe hij de kringelende vette pieren met zijn vuile vingers opgrabbelde en aan den haak deed, in kalm vertrouwen, rustig wetend dat hij dit goed kon en voor 't eerst zich voelend gelijke, blij in 't besef van noodig te zijn....

Toen Frits' hooge, bevelende stem: ‘Nou, Wilkers, nou jij dáar! Nee, nòg verder! niet te dicht bij elkaar!’ en de anderen er tusschendoor schreeuwend:

‘Ik ga hier!’

‘Zeg, Hans, kom hier, naast me!’

‘Nee, ik ga daar liever!’

‘Ga nou een eind van me weg zitten, dat is te dicht!’

‘Ga jij dan maar weg, i k zit hier goed.’

‘Zeg, ik ga hier.’

Dirk, zwijgend, liet zich neer naast Frits, en langzaam werden hunne stemmen stil, zaten ze allemaal in gespannen aandacht aan den kant, de dobbers drijvend op 't lauw-warme water, waarin de zon blikkerde.

Dirk, rustend op zijn ééne elboog, lette op den dobber van Frits meteen. In het kalme, zekere geduld van dit dikwijls te hebben gedaan, lag hij onbewegelijk, keek hij onafgewend naar de dobbers, zijn geoefend oog elke beweging in 't water opmerkend, zijn hand licht op den stok.... Plotseling, met een even opstralen in zijn oogen, zich oprichtend op z'n ééne knie, haalde hij met een korten, heftigen ruk den hengel op....

‘Allemachtig!’

Hun hengels neergooiend op 't gras, kwamen ze aanlopen, de anderen, staken met gretige nieuwsgierigheid hun handen uit naar den baars, dien Dirk al bezig was af te haken.

‘Zeg! Wát 'n groote!’

‘Doe je 't dikwijls?’

‘Ik kom ook daar, als 't zoo'n goede plek is!’

‘Laat nog es kijke!’

Dirk, trotsch-gelukkig, nam al geen notitie meer van hen, ging een nieuwe pier aan zijn haak doen.

Frits was blijven zitten.

‘Nou is 't m i j n beurt,’ zei hij alleen even terzij tegen Dirk, zonder van zijn dobber op te kijken.

De anderen verspreidden zich weer, zaten neer, stil, in nieuw-opgewekten ijver; in doezeligwarme slaperigheid tuurden ze naar de dobbers, die licht opdeinden telkens. Soms dook er plotseling een onder, kwam er leven in één van hen, die ophaalde, met een triomfantelijk roepen, dat schel opklonk in de stilheete lucht; dan, even opkijken van de anderen in korte belangstelling, die langzamerhand geheel wegbleef, in hardnekkig, slaap-starend opletten op eigen dobber....

Tegen twaalf uur begon Wilkers, een kleine jongen met een dik-rood gezicht, nòg opgezet door de warmte, te praten van gaan eten nu;

en gewekt ineens uit hun sufheid door de gedachte aan iets heel anders, sprongen ze op, zich blij uittrekkend, kwamen nu allemaal aanlopen met hun vangst.

‘Laat 's kijken wat jij hebt.’

‘Ik dit maar!’

‘Nou, en ik dan....’

‘Wat heb jij?’

‘Kijk h i j es!! Twee baarzen!!’

En ééne bewegelijkheid drongen ze gretig om Dirk heen, grepen naar het netje, wemelden schel in de zon hun lichte katoenen blouses voor en door elkaar....

Dirk, in gewoon-vinden eerst, voor zichzelf, van die twee baarzen, besepte langzaam dof, dat ze 't hem als verdienste aanrekenden, en in half-verlegen zich gewichtig voelen, keerde hij het netje om en om, wees hij hun, h o e groot wel....

‘Nou eten gaan, jongens! hier is 't lekker!’

En hollend naar de plek boomen, vielen ze neer in de schaduw-koelte, behagelijk-lui uitliggend in 't gras; zochten ze met driftige haast elk hun eigen boterhammen uit de mand....

Dirk lag languit, plukkend aan de grassprietjes, zijn trots van daareven weg.

Een poos zaten ze stil te eten, toen plotseling Hans Coster, die al aan zijn tweeden boterham was, hem oplette.

‘Hebt jij niets?’ vroeg hij, met ongeloovigen schrik, midden in een grooten hap ophoudend.

Dirk keek even schuw naar Frits. Hij wou niet zeggen, dat hij stil uit school bleef; hij had geen brood durven vragen, en niet stil kunnen wegnemen ook, want het was er niet....

‘Hier, wil je dit hebben?’ Frits zocht een broodje uit de mand.

Dirk strekte langzaam zijn hand uit, bekeek het, toen, aarzelend, hapte hij er in.

Frits, hem al niet meer oplettend, keek op zijn horloge:

‘Half één!’ zei hij, bij wijze van waarschuwing.

Dirk, gulzig-schrokkend nu, keek, over zijn broodje heen, telkens naar Frits, en in de hem zèlf haast onbewuste vereering voor dien grooten jongen, zàg hij alles van hem in een glorie: die mooie spikkeltjes-das van zij, met dat speldje,

dat een hondekop was, en zulk lekker brood at hij, en hij gaf er niet eens wat om, liet 't 'n ànder opeten, en een horlozie, net goud....

Zijn moeilijk-denkend brein soesde dof voort over al dat moois, dat hij niet omvatten kon met zijn geest, maar vereeren moest....

En in onbewuste behoefte van zijn verbeelding, zich aan iets tastbaars vast te houden, willende h o o r e n z e g g e n hoe mooi 't wel was, vroeg hij, met z'n vinger wijzende naar Frits' horloge:

‘Is dat echt van goud?’

‘Goud? Nee, zilver! Je weet toch wel 't verschil tusschen goud en zilver?’

Dirk viel dadelijk terug in zijn koppig zwijgen van zich minste voelen, zooals altijd op school, en thuis; hardnekkig neerkijkend, trok hij handenvol grassprietjes uit.

‘Dit is goud, en dat is zilver,’ zei Frits, wijzend op zijn ketting en toen op het horloge; en in één adem: ‘Heb je nog honger?’

Dirk keek niet op, schudde stug van née. ‘Hij wou, dat ze maar ware blijve vissche, dat was prettig, dat kon ie ook....’

Afgetrokken luisterde hij naar hun gesprekken, die hij maar half begreep; hij durfde niets meer zeggen.... Blij, verlicht eindelijk dat ze opstonden, om naar huis te gaan, en stil naar den grond kijkend, het netje met de baarzen in zijn hand bungelend, liep hij voort, keek niet eens op toen Frits naast hem kwam:

‘Jouw vangst is 't mooist!’ zei deze tegen hem; ‘kijk ik es, die paar miserable vischjes!’

Dirk kwam bij, glom op van trots.

‘t Ben een paar mooie!’ zei hij, met een blij even opglanzen in zijn oogen, dankbaar voor den lof. En plotseling, in een hem vreemde impulsie van willen-geven, een ander plezier-willen-doen, dacht hij: ‘hij zou ze aan Frits geve, die vissies, hij zou d'r wel blij mee zijn....’

Stil keek hij naar de baarzen in het netje, toen terzij naar Frits.

‘Zoo'n paar mooie....’

Hij durfde 't niet zeggen waar ze allemaal bij waren, bang om uitgelachen te worden....

Frits, merkend dat hij achterbleef, keek om.

‘Wat is er?’

Dirk stond stil: niet gewoon uit zichzelf te beginnen, vuurrood, het netje in zijn hand klemmend, hakkelde hij bijna onverstaaanbaar:

‘Hè-hèbbe, die?’

In angstige afwachting naar Frits' gezicht.

‘Ik? Om mee te nemen? Maar dan heb ik ze niet gevangen!’

Frits stond ook stil; allebei keken ze gespannen naar de baarzen in het netje. Dirk begreep het niet, begreep niet Frits' overweging.

‘Hij ze niet gevangen? Wat deed dat? Hij had ze dan toch!’

Zijn gezicht betrok. Verlegen wiegelend op zijn voeten keek hij een anderen kant uit.

Frits nam het netje, woog het op zijn hand, keek.... eindelijk zei hij:

‘En jij dan? Jij niks?’ verbaasd over dat opofferen.

Dirk, éven schuw zijn oogen naar hem op, schudde nee.

‘Nou dan, ja, dank je wel, een andere keer jij wat van mij,’ en hij nam het netje van Dirk over.

Druk-bewegelijk liep de jongenstroep voort: Dirk wat achteraan, vreemd in zich voelend het bewustzijn, vrijwillig iets te hebben weggegeven; en hij was blij dat hij 't gedaan had, 't drong zich telkens in hem op, met een gloeiing van plezier in zijn gezicht, dat Frits ze van hem had willen hebben.

Hij had nog nooit iets willen weggeven; als hij iets had, wist hij niet, hoe hij zou oppassen dat ze 't hem niet afgangten, en als ze 't tòch deden, omdat ze altijd grooter en sterker waren, had hij stil wrokkend gewacht, en hun op zijn beurt wat afgestolen...,

Zijn blik, nog bewonderend op de baarzen vóór hem uit, dacht hij, wat Frits d'r nou mee zou doen: 'als h i j ze had gehouwe.... hij had es een paar stekeltjes gevange, die had ie meegenome naar huis; in een stuk flesch, waar de hals af was, had ie ze gedaan, en een papier d'r over, met gaatjes.... 's Nachts had ie 't bij zich in bed verstoppt, uit angst, dat ze 't 'm zouden afneme, maar ze ware gauw doodgegaan; hij had 't water nog telkens geschud, om ze levendig

te houwe, maar ze waren tòch doodgegaan....

Hij schrikte op door hunne stemmen, plotseling hard opschreeuwend door elkaar:

‘Zèg, komme jullie ook?’

‘Nee, zeg, want daar...’

‘Och, 't kan bèst! Leuter niet, ik heb 't er dikwijls gedaan!’

‘Wil je nou, of wil je niet? Je hòeft niet! Wil je? Als je geld hebt, altijd!’

‘Ik hèb geld, pas gekregen, vijf-en-veertig centen.’

‘O ja, dat is genoeg.’

‘Wat ga jullie toch doen?’

IsDobbelen gaan we! Doe je mee?’

‘Ja, ja, goed! Waar?’

‘We gaan bij de loods, je weet wel, over de brug, daar is 't stil; om zes uur.’

‘Goed, ik kom, hoor!’

Dirk, gespannen luisterend, verloor geen woord; gretig trok hij aan Frits' mouw.

‘Mag ik meedoen?’

‘Meedoen? Als je geld hebt, ja!’

Dirk zweeg; teleurstelling over zijn gezicht.

Toen Frits op zijn joviale manier:

‘Nou goed, kom er maar bij, als je graag wil, maar meedoen kan je natuurlijk alleen als je geld hebt.’

Om vier uur slofte Dirk thuis de kamer binnen, schoof hij in tusschen Mie en Bet, die voor de tafel stonden, hongerig naar voren hangend, terwijl ze met den steel van hun vork op tafel beukten.

In den hoek, bij 't vuil-verweerde raam, vader, zijn norsch-zwart gezicht in schaduw, de armen op tafel geleund, de schonkige schouders uitstekend in 't blauw boezeroen, in dof-moeë afgewerktheid, soms knorrig opkijkend naar den kant van 't fornuis, waar moeder roerde met onnoodige beweging in den grooten ijzeren pot, waaruit de gore walm opwolkte en hangen bleef onder de berookte, lage zoldering.

Dirk was blij dat Kees er niet was, dien hij vreesde en haatte tegelijk; scheef op één been staand staarde hij strak, zonder iets te zien, naar het gele gordijn, dat in één uitgerafelde

punt neerhing: zijn gedachten ver weg, nog bij 't visschen en de jongens, - buiten, zoo lekker in de zon.... dan telkens terugkeerend met een ruk op dat ééne.

‘Cente! as ie cente had mocht ie meedoen; niet er maar bij staan kijke, maar ècht meedoen! Hoe kwam ie an cente...?’

Moeder, vuil wijf, met hangende haren, die ze telkens naar achteren streek met haar groezelige hand, en Mie en Bet op haar lijkend, met sproetige, vale gezichten en brutale groote schreeuwmonden. En telkens ruzieden hun stemmen op, verhieven zich opnieuw, toen moeder het eten opzette, aardappelen met uien, waarvan de scherpe lucht dampig in de kamer hing.

Vader, zonder te spreken, viel aan op zijn eten, at schrokkend voort, zonder ophouden, in norsch zwijgen.

Een poos was er niets, dan het gulzig eten en het klikken der vorken.

Dirk, suffend, at langzaam, met trage happen z'n vork in zijn mond stekend en klikkend tegen z'n tanden er weer uit halend.

‘As ie de een te had.... en as ie dan won kon ie 'n volgende keer...’

Bet merkte zijn soezen, stootte hem aan met haar elboog, de andere vuist op tafel gesteund, de vork met den laatsten aardappel, waarvan het uiensap afdruppelde, recht op....

‘Lus jij niet?’

Dirk schrok; schuw zijn oogen neer, nam hij gauw een hap.

‘Wat scheelt jou? As je niet lust, geef mij maar, i k verrek nog van de honger...’ zei ze, met een greep naar zijn bord.

Dirk pakte zijn bord met allebei zijn handen, trapte rechts onder de tafel naar Bet 'r been.

Bet, haar mond in sarrenden lach, nijdig-klein haar oogen, trapte tweemaal terug.

‘Daar hei je wat.’

Moeder kwam er tusschen in.

‘Zà je 't làte, meid, zà je àfblijve!’

Bet, half bang, wrokte krassend met haar vork over tafel; toen moeder zich omkeerde bukte zij zich snel naar Dirk:

‘Je zal krijge van me!’ dreigde ze.

Dirk, in stug zwijgen, scheen niet te hooren, at door; aan den anderen kant liet Mie, onverschillig-stil vandaag, hem met rust.

Plotseling schrikte hij op; keek naar moeder, die geld uittelde op haar hand.

‘Zeven-en-veertig cente gekrege voor de rommel,’ bromde ze, ‘ook te geef, maar wat mot je!’

De man schokte onverschillig zijn schouders op, zonder te antwoorden, keek norsch naar de vrouw, die het geld nog eens uittelde, toen in de latafel sloot.

Dirk zàg het. ‘Zeven-en-veertig cente.’ Hij werd vuurrood, met groote, begeerige oogen keek hij naar de kast.

Moeders blik viel op hem.

‘Wat hei je? Wat zit je te kijken!’

Dirk schoffelde zenuwachtig met zijn voet, keek angstig-gauw naar een anderen kant.

‘Zeg op! Wat scheelt je?!’

‘Niks, niks, ik heb niks gedaan!’ zei hij met een huilstem, beschermend zijn elboog voor zijn hoofd houdend.

Moeder bedaarde.

‘Je kwaje gewete!’ schold ze nog.

Vader stond op, norsch, zwart, breed, in de lage kamer, waar het was om te stikken.

‘k Hè nog karwei,’ zei hij, zich bukkend naar zijn gereedschap, in een hoek op den grond.

‘Waar?’

IsHaarlemmerpoort, d'r mot iemand mee voor dat zoodje: ik kan 't allemaal alléén niet drage!’

‘Dirk niet, die mot...’

‘Dan de meide maar! Allo!’

Bet en Mie, onwillig, bokkig, niet durvend nee zeggen voor vader, die er dadelijk òp sloeg, pakten aan wat hij hun gaf.

‘Hièr houe, hièr zeg ik, stommerik, kà je uit je ooge niet zien!’

Bet zette 'n brutalen mond op:

‘Mò 'k dan maar ruike! Kan i k dat wete....!’ toen, behendig een slag van hem ontduikend, ging ze vóór hem met Mie de deur uit.

In de dompige stilte nu, ruimde de vrouw de tafel op; kletterend haalde ze de borden

weg, gaarde de vorken in een hoop samen.

Dirk, hangend tegen de tafel, hoorde als veraf het gerink van de borden en het tinnen geklik der vorken tegen elkaar; telkens gluurde hij naar de latafel: 'zeven-en-veertig cente!'

'Mars, uit de weg!' Moeder duwde hem ongeduldig op zij, terwijl ze rondliep, en met een smoezeligen lap de overblijfselen eten van tafel veegde.

Toen ze klaar was, streek ze haar haren glad, en ging naar de deur. De knop in haar hand, keerde ze zich om, wantrouwend:

'Wat droom je toch! Hoor, wat ik je zeg: je blijft hier, tot 'k terugkom. Je loop me niet weg, hoor je! Pas op, as je wegloopt!'

Dirk knikte suf; stil op de plek, luisterde hij naar 't kleppen van haar sloffen op de trap: 'Nou was ze weg.' Toen keek hij weer naar de kast.

'As ie ze nam, had hij ook cente, kon ie meedoen met Frits en de anderen....' Hij werd vuurrood van opwinding, terwijl hij eraan dacht; maar hij durfde nog geen voet verzetten: 'ze mocht es terugkomme!'

‘Hij zou mee kenne doen, net as 'n ander, ze zoue 't goed vinden as ie met zóó veul kwam...’ en opeens moedvattend, liep hij erheen, trok hij met moeite de la open, die stroef ging, met een knarsend geluid, dat hem even deed ophouden van schrik....

Op zijn teenen staand, zich half optrekkend aan de la, zijn lenig mager lichaam uitgerekt, zijn hoofd gebogen over den rand, keek hij er in....

‘Ze lage d'r, de cente, d'r was zilver bij....’

Plotseling vloog hij achteruit, smet met een smak de la dicht; in zijn haast zich pijnlijk stootend tegen de punt van de tafel, drong hij zich zoo ver mogelijk terug tegen den muur, zijn gezicht, vaal-wit, in doodsangst gekeerd naar de deur.... die opening....

Zijn oogen wijd in schrik, staarde hij, wachtte af....

Niets kwam. 't Was de tocht op het portaal....

Langzamerhand begreep hij het, waagde hij het weer een voet te verzetten, voorzichtig, nòg in wantrouwigen angst voor die deur.

Eindelijk, bevend, onzeker op zijn beenen, zijn rug nat bezweet van angst, het weggetrokken kindergezicht wit, ging hij de deur dichtdoen.

En bang geworden door zijn schrik, bleef hij luisteren nog, voelde hij angstig de stilte om zich heen.

Toen, wéér die la, die hij opnieuw moest durven opentrekken.

Hij deed het aarzelend, met kleine rukjes nu, telkens na ieder rukje snel teruggaand, z'n gezicht onafgewend naar de deur, in zijn onnoozele sluwheid overlegend: 'as er nou iemand binnekam, ineens, zou ie bij de tafel staan, niet bij de kast.... maar ze zou de la open zien.... zou ie zegge, dat ie maar es had gekeke....'

Nog een ruk.

'Nou was ie ver genoeg open; as ie 't geld maar had, zou ie de la weer kenne dichtdoen: dan zou ze 't niet eens merke, dat 't geld er niet was....'

'As ze nou kwam, nou....'

Bevend stond hij bij de tafel, vaag vermoedend

iets verschrikkelijks als hij gesnapt werd; en huilend bijna van angst stak hij zijn vingers in zijn mond, terwijl hij keek naar het geld, dat hij tóch niet durfde nemen....

Beneden kraakte de trap, en opeens, gefolterd door zijn ellendigen angst, zijn overheerschende begeerte, gedreven door dezen nieuwen schrik tot een daad, niets ontziend meer nu, alléén maar willen hebben, 't hebben, vloog hij weer naar de la, grabbelde met zijn bevende vingers het geld bij elkaar; in zijn haast wilde hij 't alles tegelijk in zijn handen hebben.... er ontvielen hem telkens een paar centen, maar hij zou ze hebben, allemaal, alles!.... eindelijk had hij het. Hij liet het geld los in zijn zak glijden, en zonder de la dicht te doen, of naar iets om te kijken, vluchtte hij de kamer uit, in zijn haast een stoel omlopend....

Op 't portaal kwam hij tot kalmte; in de zekerheid van het te hebben kwam de reactie van zijn angst, overlegde hij, sluw berekenend, wat hij zou doen, hoe hij zou gaan.... Even stond hij stil en luisterde; toen sloop hij zacht de trap

af, rende dadelijk den hoek van de straat om, dan kon hij moeder niet tegenkomen.

Op de kade begon hij langzamer te loopen; in kinderlijk gauw-vergeten van den angst, dien hij had doorgestaan, dacht hij nu niet meer aan de gevolgen van zijn daad, alleen blij, weer naar de jongens te kunnen gaan, die goed voor hem waren, blij, weer weg te zijn van thuis, dat voor hem alleen was een hel van angst en haat.

Bij de loods zag hij ze al van verre, en nog langzamer nu, liep hij naar ze toe, zijn handen in zijn zakken, met opgetrokken schouders, als altijd verlegen terugaarzelend voor 't eerste oogenblik dat ze hem zouden zien. En daar ze met hun rug naar hem toe stonden, en hem niet opmerkten, bleef hij staan, onzeker afwachtend, er niet toe kunnende besluiten iets te zeggen, en ze allemaal te zien omkeeren, hem aankijken....

Frits, centen in zijn hand, stond klaar om op te gooien: toen, met een onwillekeurige beweging van zijn arm achteruit, stootte hij tegen Dirk aan: verschrikt, in een oogenblik van ver

warring zijn hand instinctmatig toeknijpend, keek hij om en zag Dirk.

‘Zoo,’ zei hij, rechtop gaande staan, knorrig om zijn schrik, ‘jij! waarom sluip je zoo gluiperig achter me an?’

Dirk, verlegen met zijn mouw over zijn voorhoofd vegend, waarop zijn haar zweet-warm geplakt zat, antwoordde niets. Hij durfde niet, durfde opeens niet te zeggen, waarom hij was gekomen.

Eindelijk prevelde hij half verstaanbaar:

‘Mag ik meedoen?’

‘Heb je dan geld?’ vroeg een.

Dirk, plotseling met groot-glanzende oogen van vreugde over zijn bezit, knikte driftig van ja, kijkend in spanning naar hun gezichten.

‘Heb je tien cent om in te zetten? We hebben allemaal een dubbeltje ingezet,’ zei Walters, lange, magere jongen met een bril op.

Dirk grabbelde in zijn zakken, liet zien op zijn platte hand: centen en dubbeltjes.

‘Goed,’ zei Walters, voldaan knikkend, ‘gooi maar in den pot; toe dan!’

Dirk deed het: wierp een dubbeltje in het kuiltje, met een even-aarzelen, een onwillekeurig hechten aan het geld, jammer vindend, het nu al te moeten afgeven; maar dadelijk was hij dit vergeten en volgde met een soort angstige verbazing het spel, grof voor hun klein bezit.

Opgewonden toen 't z i j n beurt was, nam hij de centen uit de handen van den jongen naast zich, gooide op.

‘Zeven!’ riepen ze om hem heen.

Toen die volgden.

‘Vijf!

Drie!’

‘Vier!’

‘Jij hebt de meeste,’ zei Frits tegen hem.

Dirk antwoordde niet, zijn gezicht stralend van innig plezier: strak gespannen zijn aandacht, verloor hij niets van wat er om hem gebeurde.

De laatste gooide op, Hillers.

‘Acht!’ riepen ze hard.

‘Dat 's jammer,’ zei Frits, ‘anders hadt jij gewonnen; maar je kan 't best terugwinnen.’

Dirk keek naar Hillers, die zelfvoldaan het

geld uit den pot nam, en met een langzame beweging in zijn zak liet glijden. Hij zag zijn dubbeltje gaan, 't was het bovenste, 't lag een beetje schuin.... nou had Hillers het.... maar hij kon 't terugwinnen.... en met zenuwachtigen haast greep hij in zijn zak, gooide weer in den kuil; terwijl hij 't deed, plotseling weer genietend van het te kunnen doen, net als de anderen....

Stiller nu, speelden ze voort, gebukt naar den grond, met verhitte gezichten, oogen in spanning.

Wolters en Coster zàten erbij op het zand, om beter dadelijk te kunnen zien hoè veel kruis, het uitroepend vóór de anderen; hun stemmen gedempter nu in opgewonden haast om zelf te gooien; op hun gezicht hoop, teleurstelling, drift soms even bij onvoorzien verlies op 't laatste oogenblik nog, ongeloovig tegensprekend, dadelijk overschreeuwd door de anderen....

Dirk speelde stil; geheel erin, hoorde of zag hij niets, genoot hij alleen voortdurend het simpele mee kunnen doen, echt, net als zij, zich voelend gelijke nu, niet meer verschopt....

Hij wist precies waar al zijn geld gebleven was, wie 't had gewonnen.

Eerst Hillers, toen Coster, en toen Frits; maar hij had er geen wrok over, dat ze hem alles afwonnen, te gelukkig in zijn pret dan dat hem iets had kunnen storen daarin.

Coster gooide op.

‘Acht!’

‘Nee, niet waar, zeven!’ zei Frits, hem wegduwend, om beter te zien.

‘t Is wèl! Acht!’ riep Coster, zich opwindend, driftig om die tegenspraak.

‘O ja! Nou jij, Hans!’

‘Zes! Jij.’

‘Negen!’

‘Négen! Hoor je 't?!’

‘Jawel, ik nog!’ zei Walters pedant.

‘En hij!’ riep Hillers, op Dirk wijzend.

Walters, over zijn bril kijkend, op zijn ouweheerenmanier, bewoog zijn hand heen en weer, lang en secuur, als om te mikken.

‘Toe dan!!’ riepen de anderen ongeduldig, ‘je kan d'r immers toch niets aan doen.’

‘Hahahaha!’ schaterde Coster van den grond. ‘Vier!’ doorbuigend van 't lachen.

‘Jij nog!’ tegen Dirk, met een stoot aan zijn arm.

Dirk gooide op.

‘Tien! voor jou!’ riep Frits.

Dirk stak gretig zijn hand uit, nam aan het geld, dat hij bleef vasthouden - stijf in zijn hand....

Weer gooiden ze rond; Dirk verloor weer, hield alleen een dubbeltje over.

‘Pas op, jongens!’ riep opeens Hillers, die toevallig omkeek.

Allen keken om, zagen een agent aankomen.

‘Vooruit,’ zei Frits, koelbloedig het geld opgrijpend, en gewikst draaiden ze om, slenterden weg of er niets gebeurd was.

De agent stapte langzaam voorbij.

Ze stonden weer stil. ‘Nou, hoe willen jullie?’

‘t Is al laat; nou maar niet meer; ik ga naar huis,’ zei Wakers, die genoeg gewonnen had naar z'n zin.

‘Goed, nou, goeienmiddag dan, tot morgen.’

‘Goeiendag!’ En ze gingen uit elkaar, in groepjes samen.

‘Ga jij ook naar huis nou?’ vroeg Frits aan Dirk.

Dirk stond beduusd stil; zwijgend keek ie naar 't dubbeltje in zijn hand.

‘Nou atjuus,’ zei Frits, en keerde om.

Dirk antwoordde niet, slenterde instinctmatig den anderen kant op.

Maar hij wou nog niet naar huis. Op eens herinnerde hij zich: thuis, daar zouden ze 't nou wete van de cente, dat die weg ware - zou ie krijge! Nou maar, ze hadden 't toch niet gezièn, dat ie 't dee! Noù dan! Hij zou zegge, dat Bet 't gedaan had, lèkker, - moeder kon Bet niet zètte.... maar ie ging nou toch maar na huis - hij was moe....’

Nu 't alweer zoo lang geleden was, dat hij 't geld gestolen had, was ook de angst in hem verflauwd; kon hij er zich niet meer indenken.

Langzaam voortsloffend dacht hij: laatst had ie 't huis gezien, waar Frits woonde; de deur stond open, mooi wit was de grond en de

mure, boven hing een beestekop - wat voor 'n beest? - hij had 't zoo graag es van dichtbij gezien - en d'r was een deur met gekleurde glaze d'r in - heel veel kleure, blauw en wit en rood en nog meer - alles daar zoo mooi - en die beestekop - wat zou 't zijn? - als ie es van dichtbij kijke kon....

Hij soesde voort, zonder te letten waar hij liep, zijn handen in zijn zakken, de schouders hoekig opgetrokken, sloffend met z'n kapotte schoenen over de ongelijke straatsteenen - de achterbuurten door naar huis - in plotselinge, slappe lusteloosheid. Door zijn denken aan 't plezier, dat hij gehad had, door 't even zien van al dat moois in dat huis, door 't zijn met die jongens - was iets nieuws in hem gewekt - iets, wat hij niet uit kon tobben, maar dof ondervond: het vaag besef van verschil in leven tusschen die kinderen en hèm; maar besef, dat in zijn suf, achterlijk brein niet méér werd dan even van verre aanvoelen, niet uitgroeien kòn tot helder, smartelijk b e g r i p .

Beneden aan de trap stond de buurvrouw

van één hoog, haar eene voet op de tree, in haar armen een huilend kind wiegend.

‘k Zou maar hier blijve,’ zei ze tegen Dirk, met een ruk van haar hoofd naar boven.

- ‘Je moeder het 't weer op d'r heupe - hóór maar es....’

Dirk luisterde naar de geluiden boven hem: vloeken en schelden....

‘Most ie op straat blijve - nee, dee die niet - hij had maf....’

Brutaal van durf liep hij naar boven, deed de deur open.

Aan de tafel, scheef op zijn stoel, zat zijn vader, in sarrende gemoedelijkheid opkijkend naar zijn vrouw, die tierde, haar vuisten telkens opheffend vlak voor zijn gezicht.

‘Dief! dief! van me eigen cente! Waar hei je ze gelate?!’

Hij deed niets terug, maakte haar dól door zijn zwijgen.

‘t Ging hèm niet an - had ze maar motte oppasse - maar hij had d'r in de gate! - 't ware niks as chijntjes om van hèm cente los

te krijge - geen duit kreeg ze van 'm.'

Dirk sloop katachtig zacht achter moeder om. Maar ze merkte hem, greep hem vast, voor 't oogenblik al haar drift zich wrekend op hem.

‘Jij! Waarom hei j i j niet opgepast? Waar hei jij gezete?’

Dirk, teruggedrongen tegen den muur, weerde met zijn elboog de slagen af van zijn hoofd; maar bij 'n slag, die aankwam, pakte 'm opeens een woedende drift en in een plotselingen opstand en haat, verweerde hij zich dol, schopte en sloeg van zich af....

De vader, van zijn stoel, riep er iets tusschen, en zij, al haar woede zich weer keerend tot hem, begon opnieuw te tieren....

Dirk stond nog stil, in moed om zich te willen verweren - hijgend - woest in zijn oogen haat, haat tegen zijn vader, z'n moeder, z'n zusters, tegen alles daar; en terwijl hij stond te kijken, drong zich langzaam in hem op een boosaardig plezier, ‘dat ze zoo anginge op elkaar, om wat h i j gedaan had - en dat ze het niet wiste....’

Toen, met zijn traag bewegen, telkens omkijkend in wantrouwende vrees, ging hij naar den hoek, waar hij sliep met Kees, op een matras op den grond. Kees wàs er gelukkig nog niet. Hij kroop zoo ver mogelijk weg - vlak tegen den muur aan.

Moeder was bedaard, eindelijk-moe-geraasd - stond beneden aan de deur nu te klagen tegen buurvrouwen.

Aan de tafel snorkte de vader in zwaren, gerusten slaap.

Dirk, prèttig-alleen in zijn hoek, dacht: 'an de baarze - en 't spele - en die beestekop.... en ie hàd nog een dubbeltje - maar ie zou wel make, dat ze 't niet vònde - la' ze mekaar maar ransele - ze wiste 't lèkker niet van hèm - morge ging ie weer....'

Sint-Niklaas.

In de Breesstraat liepen ze met hun drieën.

‘Nou rechts de hoek om, hè?’ vroeg Lies.

‘Ja! nee maar diè is 't niet! ik wéét wel, welke jij meent - dacht je nou, dat ik dáár wat zou gaan koopen voor ma?’

‘Nee-niewaar!’ bitste ze snel-driftig om zijn toon van meerderheid - ‘ik weet de winkel heel goed.’

‘Jullie gaan nog vechten om je winkel,’ lachte Tom.

Zwijgend liepen ze voort; beklemd om 't groote-menschachtige, wat ze gingen doen, zoo alleen, op hun eigen houtje: een portemonnaie voor ma koopen.

Lies, tenger, mager kind voor haar tien jaar; uit het blauwe manteltje, waarvan de kraag

hoog opstond om den hals, keek het kouwelijk bleek gezichtje met de levendige grijze oogjes oplettend rond, een vlok vochtig roodblond haar woei pluizig over het lage voorhoofdje. Tom, die negen was, leek sterk op haar, dezelfde fijne, lenige bouw met matbleeke tint, heel zijn te mager lichaampje één bewegelijkheid. En naast hèn was Kees dubbelforsch, stevige roode jongen van elf, bedaard sterk, zonder de snelle opgewondenheid van de andere twee; alleen de oogen waren bij alle drie dezelfde, pintere grijs-blauwe met een donkerder randje om den pupil.

‘O tjakkie, régen!’ zei Lies met een huiveren van haar bleek snoetje; en in een trek van onwil wrong zich haar klein stroef mondje samen, trok het neusje even koud-nerveus naar beneden. En sneller stapte ze door, het bruine jurk-randje onder den blauwen mantel op en neer wippend tegen de magere beentjes, de broertjes een paar passen achter zich latend.

Een paar huizen van den hoek stond Kees stil.

‘Hier is 't.’

Alle drie bleven ze staan, met half-angstige nieuwsgierigheid de rijen portemonnaies langs zoekend, die daar lagen uitgestald.

‘Za' we vast es kijken, of we d'r een zien?’ zei Lies voorzichtig.

‘Die daar?’ wees Tom.

‘Nee, ma houdt er niet van, dat 'r wat op zit, hij moet glad zijn.’

‘Hè jakkie, dat 's niks mooi, zoo glad.’

‘Och jonge, daar heb jij geen verstand van.’

‘Zouen ze niet te duur zijn?’

‘Ik heb ze hier immers gezien voor twee gulden, en twee-tien,’ zei Kees.

‘Maar nou staat 't er niet bij!’

‘Als 't te duur is, ga we d'r weer uit.’

‘Dùrf j i j dat?’ angstigde Lies tegen Kees.

Hij trok zijn schouders op.

‘Zalle toch wel niet allemaal zoo duur zijn, la' we d'r maar ingaan.’

‘Ja, maar we hèbben niet meer dan twee-tien, denk er om, hoor!’

‘Vraag jij 't?’

‘Nee, jij,’ aarzelde Lies terug, haar hand

bang-voorzichtig op haar eigen portemonnaetje in haar zak, waarin ze het geld van hun drieën bewaarde: twee gulden en een dubbeltje.

Tom achter hen aan, gingen ze den winkel in.

‘Meneer, mag ik een portemonnaie hebben - voor een dame,’ vroeg Kees, zijn gezicht rooder dan anders, stuursch van inwendige verlegenheid.

‘Zooals ze voor de ramen liggen,’ zei Lies haastig, ‘zijn die duur?’

De winkelmeneer keek naar de drie kinderen, die, een oogenblik bedremmeld door 't ongewone, stil vlak bij elkaar stonden en rondzagen.

‘In de prijs van twee gulden, twee-tien, twee gulden vijftig.’

‘Nee, twee-tien, niet duurder.’

Lies hief vertrouwend-zacht, als om raad vragend, haar gezichtje naar hem op: maar overgevoelig voor indrukken, trok ze dadelijk haar vriendelijkheid in, toen de man haar bot, zonder eenige toeschietelijkheid aankeek, vond het ‘een akelige vent met dat gele gezicht en zulke nare oogen’ - bleef nu strak afwachtend neerkijken

op de toonbank, waar hij een paar portemonnaies uitstalde.

‘D i e is mooi,’ viel Tom snel uit, met zijn vinger naar een, waarop een hondkop stond.

‘Nee,’ schudde Kees, ongeduldig Tom's vinger wegduwend, ‘r moet niks op staan.’

‘Hier heb ik er nòg een,’ zei de man, zich bukkend naar de kast achter hem. Tom, die hem nakeek, zag nu opeens, dat hij een groote ronde kale plek midden op z'n hoofd had.... en met een mal-vies gezicht stootte hij hard Lies aan.

Kees zag 't óók, en alle drie moesten ze stil-benauwd proesten, om die vent met z'n kale kop en die Tom, die zoo'n gek gezicht trok.

De man keerde zich weer om, en plotseling hielden ze zich in, met moeite.

‘Deze - deze is ook twee-tien.’

‘Is die sterk?’ vroeg Lies, haar grijs garen handschoentje strijkend over de portemonnaie, die ze dadelijk alle drie mooi vonden.

‘Sterk? jawel zeker,’ zei de man nors, in 't vermoeden, dat ze hem èrgens om uitlachten, zoodra hij zich maar omkeerde.

‘Za' we die dan nemen,’ zei Kees kort-besloten. - ‘Betaal jij even.’

Lies haalde voorzichtig haar klein portemonnaietje uit, telde langzaam-precies de twee guldens en het dubbeltje uit op de toonbank; toen, opkijkend, zag ze Tom, die dicht bij de deur weer met dat mal-vieze gezicht achter den rug van den winkelmeneer naar die kale plek stond te kijken - en ineens proestte ze het uit, het niet meer in kunnende houden.

De man, nijdig, keek om, op 't zelfde oogenblik stoof Tom den winkel uit, Kees en Lies, nu opeens door 't dolle heen, hem na, iets mompelend van ‘dag meneer’, de winkeldeur rinkelend toekleppend. Drie huizen verder vonden ze Tom staan schateren, lachten met hun drieën uit, verlicht de boodschap te hebben gedaan.

‘Wat 'n kale kop.’

‘En wat 'n geel, leelijk bakkes, zèg!’

‘En ie liet haast niks zien.’

‘Nee, zeg, hij merkte, dat we zoo lachten.’

‘Ik wou d'r wel es met 'n katapult op mikken met 'n balletje klei....’ schaterde Tom,

‘lèkker, net zoo'n klodder midden op z'n kop!’

‘Nee, in z'n mòmnd, toen ie zoo naar boven stond te kijken....’

Alle drie schaterden uitbundig.

‘Nou maar, we hebben toch wàt 'n mooie portemonnaie,’ zei Lies, het eerst bedarend.

‘Laat nog es kijken.’

‘Nee, als we thuis zijn, anders wordt ie nat.’

‘Wat 'n vent!’ zei Kees nog eens omkijkend, voortlopend al.

‘Je was toch maar wat verlegen om te vragen,’ plaagde Lies.

‘Kind! loop naar de maan!’

Tom en Lies lachten tegen elkaar voor Kees heen.

‘Die Kees vond zichzelf altijd zoo wijs en zoo groot.’

Ze waren nu in een dolle bui gekomen, vooral de broertjes, die telkens opbonsden tegen elkaar of tegen de menschen, luidruchtig joelend. Lies liep er kalmer tusschen, het pakje behoedzaam in haar hand, tegen haar manteltje aan, voor den regen, die langzaam doormotterde.

‘Ga we de Langestraat?’ vroeg Tom.

‘t Is er zoo druk.’

‘Nou dat 's juist leuk, op Sint-Niklaas! zooveel menschen en de winkels zijn zoo mooi - hè, la' we nou gaan.’

‘Ja hoor,’ besliste Kees.

Lies liep onwillig mee. Ze wist zèlf best waarom.... ‘wat hàdt je nou d'r an, of je al dat moois zag en je kon 't tóch niet krijgen, oh, en d'r waren zulke pràchtige dingen... hè, waarom gingen ze nou maar niet meteen rechtdoor naar huis....

Nou was 't Sint-Niklaas. Prettig, dat ze nou voor ma die mooie portemonnaie hadden - wat zouden z i j krijgen? Ze zouden 't toch nog vieren, al was 't dan maar weinig; op die Zondagavond, toen had ma het ze gezegd, heel ernstig: dat 't dit keer geen groote Sint-Niklaas kon worden, omdat Tom z'n been zooveel had gekost en alles moesten ze nou zuinig doen dit jaar en Sint-Niklaas ook. En Kees en zij hadden naar Tom gekeken, alsof ie ineens ànders was geworden, omdat al die dingen gebeurden om hem,

en toen was Tom half gaan huilen - en ma had hem op haar schoot getrokken net als 'n klein kindje - dat dee ma wel es meer, als je verdriet had of zoo - vooral bij Tom - en toen zei ma, dat ze 'r alle drie àlles voor over hadden van plezier dat Tom zoo gezond weer rondliep, niet meer altijd l g met dat nare zieke been - of Tom dat wel begreep...? Zij en Kees hadden niets gezegd, aldoor maar stil ernstig gek ken naar ma en Tom - maar Tom was dadelijk weer vroolijk geworden, hij werd alleen maar verlegen als ze zoo over hem praatten.

“Magge we dan heelemaal geen pakkies maken ook?” had Tom gevraagd. En toen hadden ze afgesproken, ma en zij, dat ze toch nog maar wel pakjes zouden maken voor de aardigheid.

“Jullie krijgen elk een cadeautje van mij,” had ma gezegd.

Later met z'n drie n hadden zij aldoor gedacht w t ze ma toch zouden geven, en ze hadden maar niets geweten, tot ma eergisterenavond zei: “me portemonnaie is op.”

Lies had nog wat van haàr opgespaarde geld achtergehouden, en ze had voor ma en de jongens nog een chocola-lettertje gekocht - voor ma toch ook nog. Wat zou zij krijgen, alleen van ma dan? Hè, als 't nou maar wat moois was, als zij zèlf het nu eens héél erg beeldig vond wat ze kreeg - iets, om vreeselijk blij mee te zijn.'

Het was in dit kind onbewust, niet het verlangen feitelijk naar het cadeautje, maar het verlangen naar het geluk erom. Een onbewuste maar zonderling-hartstochtelijke hòngger naar gróót geluk, wat in haar kinderleven was: het bezit van iets moois, het ècht vieren van Sint-Niklaas, een verjaardag, een visite - kindergeluk, maar dat zij overmatig genoot, onnatuurlijk diep erin doordringend, wat de volgende dagen naliet een groote reactie, een pijnlijke moeheid van haar teere zenuwen, heel haar broos gestel afmattend boven krachten, - en in zooverre was zij het bewust, dat zij al vréésde voor het gevoel van teleurstelling, bang dan voor haar eigen lijden eronder; wat haar altijd in angst deed hopen:

‘Oh, als ik 't nou maar èrg mooi vind.... of: “àls ik nou maar erg veel plezier heb....”

Zij liepen nu in de drukke straat, langs de verlichte winkels. Voor elke mooie uitstalling lagen Kees en Tom op hun elbogen geleund, met hun gezichten tegen 't glas, gretig-aandachtig te kijken, zonder dat zij ondervonden de pijn van 't vergeefs verlangen ernaar. Tom, wel héél gevoelig voor 't oogenblik, maar ook dadelijk weer vergeten, zonnig vroolijk, echt jongensachtig dol, wat nooit verminderd was, zelfs in zijn langdurig ziek-zijn, en Kees kalm-gezond voortlevend, tevreden-rustig, volkomen in evenwicht zijn tòch echte jongensnatuur.

Lies wou liever niet kijken. “Wat hadt je d'r an, als je 't tòch niet kon krijgen,” en ze werd kribbig, bitste ongeduldig tegen de broertjes.

“Wat heb je d'r nou an!” zei ze driftigtrekkend aan Kees' arm, maar meteen bleef ze plotseling zelf staan, gretig starend naar iets héél moois, vlak voor haar.

“Een blauw fluweelen doos - oh, van dat prachtige blauw - om altijd over te aaien

-

zoo zacht - 't was om handschoenen in te doen - oh, hè!" - en onbewust in haar gróóte begeerte, sprak zij het hardop uit:

"Dat blauw fluweelen ding - ik wou, dat ik dat had!!"

"Dà àt??" kraaide Tom haar blik volgend naar de doos.... "dat is voor handschoenen."

"Wat weet jij daarvan?" stompte Kees.

"Tante Jo heeft 't me es verteld, die hééft er zoo een - 't is zoo, hoor!"

"Wat wou jij nou met 'n handschoenendoos doen! Je hebt nie-eens handschoenen om 'r in te doen! Je grijze garen, die je daar an hebt?!"

"k Zal je een paar glacé's van mij geven!" grinnikte Tom.

Lies hóórde niet hun geplaag.

"Om dat te hebben," zei ze halffluid met een zeldzame streeling in haar zacht verlangend stemmetje.

"Om te hebben in haar kastje, en er naar te gaan kijken als ze uit school kwam - zoo iets moois...."

"Nou! gà je 'm koopen?" vroeg Kees met een

gezicht tegen Tom, die lachend tegen hem aanviel.

“Jongejuffrouw, wat blijft u? Meneer, een fluweelen doos voor mijn fijne glacétjes,” deed Tom bespottelijk, met een mal pieperig stemmetje. Maar Lies, boos opeens, met tranen in haar oogen, gegriefd in haar zoo echt groòt kinderverlangen, liep door, zonder op te kijken.

“Brrr, wat ben je zuur,” zei Kees.

Tom sprong zorgeloos voor hen uit, met zijn eenigszins waggelenden, onzekeren gang, glippend tusschen de menschen door, dan weer plotseling stilstaand voor iets, dat zijn aandacht trok, zijn scherp, oolijk, beenig gezicht opgeheven in roerlooze belangstelling.

En opeens bedacht Lies, terwijl ze achter hem aanliep en hem zoo zag, hoe blij ze toch waren, dat Tom weer zoo liep, en dit verdrong haar booze bui.

“Pas op, Tommie,” zei ze moedertjes-bezorgd, toen hij wild van het trottoir sprong.

Tom keek verwonderd om, haar aan met een schelmsch, begrijpend lachje in zijn smal, wijs kopje.

“O jéétje,” zei hij komiek; toen, vertrouwelijk hing hij aan haar arm.

“Zeg, ik heb voor Kees een badpoppetje ingepakt,” - zich verkneuterend om die Kees, die altijd zoo blufte op zijn zwemmen.

Eensgezind nu, gniffelden ze samen om Kees, die met z'n handen in z'n zakken pauwig vooruitstapte.

“De gracht maar, hé?” vroeg hij, even omziend.

Op de gracht hadden ze opeens den wind tegen, pikkelde de regen koud in hun gezicht.

“O, jakkas, wat naar,” huiverde Lies. “La' we gaùw loopen.”

Zwijgend, snel nu, liepen ze het eind gracht af; dicht bij huis liet Tom Lies' arm los, holde vooruit, en belde woest aan, bleef wachten op de twee anderen, met beide handen boven zijn hoofd hangend aan de bel.

“Stil, pas op, dat ma ons niet ziet - naar jullie kamertje maar,” fluisterde Lies.

Zonder voetenvegen renden ze hard op hun teenen de gang door, de trap op naar het jongenskamertje.

Hier nu, hun goed afgegooid, zaten ze een oogenblikje stil, Lies op den rand van Kees' bed, Kees op de tafel, Tom door de kamer dolend.

“Wat zal we d'r mee doen?” vroeg Lies - “gewoon inpakken?”

“O jakkes! daar is ook wat an!” riep Tom minachtend. - “Nee, zeg, ik wéét wat! We maken d'r een geweer van - of nee, een worst, of een - een - e....”

“Een geweer, een worst! jongen, ben je mal!” lachte Lies.

“Of een koek!” riep hij overtuigend, zich niet storend aan hun gelach, “dan make we 'm vierkant.”

“Jòngen,” stiklachte Kees. “Schei uit met je koek en je worst...”

“Zeg jùllie dan wat!” smaalde hij zegevierend; “jullie weet nooit eres wat! - jullie ben zulke sufkoppen! jullie ken alleen maar pakkies maken! Pàkkies van papier met een tòùwtje,” met verachtelijken nadruk op elk woord, zich opwindend in drift.

De anderen lachten even om zijn woede -

maar Tom mocht zich niet zoo boos maken, en Lies zei gauw: “Nou Tommie, hoe wou jij 't dan?”

“Ja, zèg dan maar,” gaf ook Kees toe.

“Oh, ik weet nòg iets véél béters!” riep Tom minachtend. “Iets nòg véél béters!!”

“Vooruit dan, we hebben niet zoo lang tijd, 't moet nog vóór 't eten,” driftte Kees ongeduldig.

Tom, zijn boosheid vergetend, brabbelde achter elkaar af:

“We maken d'r een been van, met een voet, en een schoen, enne - en dan is 't m i j n zieke been, dat ma krijgt.”

“Jakkie!” zei Lies.

“Noù! Ik heb noù toch een gezònd!” jubelde hij, uitbarstend in gejuich om haár griezelen. “M i j n ouwe zieke been, en daar heeft ma dan nog wat an, daar komt dan d'r portemonnietje uit.”

“Dat 's wel leuk,” knikte Kees, “maar dan moeten we 'm opvullen, en de....”

“Ik neem een kous en een schoen, en we vullen 'm op, en dan stoppen we 't ding in

de voet -" ratelde Tom af, bang, dat een ander 't eerder zou zeggen dan hij.

"We vullen 'm op met snippers papier," bedacht Lies.

"We doen 'm een kous van jou an," gilte Tom.

"Ssst! jongen schreeuw zoo niet. Ma kan je beneden hooren."

"Geef op nou je kous, gaùw wat," beval Kees.

Lies vloog de deur uit, kwam terug met een lange zwarte kous.

"'t Ding in de voet."

"Ja, 't eerst - en dan opvullen gaan."

"Kees, op zolder zijn stapels ouwe kranten, die maggen we wel, haal j i j die effen."

Kees ging, kwam terug de kranten boog torsend op zijn armen, stapel die zijn heele hoofd verborg.

"Hier, scheur jij, Tom?"

"Hè, nee, laat mij nou opvullen."

"Dan zal ik wel scheuren," zei Lies inschikkelijk.

Kees en Tom vulden samen op, propten vol met snippers den kousvoet, die opbolde, vorm kreeg.

“En we doen 'm een laars van mij an!” juichte Tom, dol-opgewonden om iederen nieuwen inval.

Lies zat stil-haastig te scheuren, keek onderwijl hoe de voet bolde, ging lijken op een “heuschen menschenvoet.” De twee jongens op den grond, hun gezichten even beschenen door 't onzeker licht van het wakkelend kaarsje, dat grillig flinkerde door de kamer, langs de muren.

Lies keek er naar met iets van griezelen.

“Zoo raar zag alles er 's avonds met zoo'n kaars uit; - kijk, die plaat boven Tom z'n bed - de verloren zoon - hè, dat Tom die nou zoo mooi vond - daar had ie gewoon om gezanikt om die te hebben - hij vond 't zoo prettig zei-die, dat die jongen toen tòch nog thuis kwam en 't nog goed kreeg bij zijn vader - die Tommie wou altijd alle verhaaltjes goed laten afloopen - ma dee 't er meest maar om dat ze d'r een goed eind aan maakte om Tom, want die kon nou nooit bedenken, dat 't maar een verhaaltje was, hij vond nèt of 't echt gebeurde.... hè nee, maar die plaat was akelig

boven Tom z'n bed - wat was nou die vader èng met dat rare licht! en die jongen ook. Jakkes nee, die plaat, die z i j had, die kinderen onder de boomen op een schommel in die prachtige tuin - dat was echt mooi - zoo lekker, die zon en die tuin - als ze in bed lag, zomers, dan kon je die plaat nog best zien, en dan verbeeldde ze zich, dat 't hun tuin was, dat z i j daarin speelden en liepen - leuk voor de kinderen op school - nou had z i j thuis nooit es iets ècht moois. Ma hād wel mooie dingen, maar die zāgen de kinderen op school niet....”

“Hè je nog snippers? Je moet harder scheuren!” riep Kees.

Ze scheurde gauwer, haastte zich àl denkend:

“O, nee, wāt was nou die vader èng op die plaat - akelige vent - de andere kant van de kamer was veel lichter, Kees zijn bed en de waschtafel, en zijn pak, dat daar hing - kon je allemaal goed zien.”

Ze ging verzitten, zoodat ze den lichten kant uitkeek.

“Kijk es na me beentje!” riep Tom.

Ze lachten alle drie, verblijd dat het zoo goed lukte, 't werd een echt been.'

'Hij blijft zoo niet rechtop staan,' zei Kees. 'We moeten in de hiel wat zwaars doen - d'r heeft hier een stuk lood gelegen - Waar is dat? Dat kon' we d'r in doen.'

'Op de vensterbank,' zei Lies haastig-kort, zonder opzien scheurend.

't Is maar een spillebeentje, wàt 'n kous!' lachte Kees, het lood in de kous stekend, het bijproppend met papier. 'Jij hebt vreeselijk dunne beenen,' van de kous naar Lies' been ziend.

'We maken je gratis een kuit,' kwam Tom stijf proppend.

't Is jouw beentje, jonge! jij hebt heelemaal geen kuiten.'

Tom propte onverstoort door.

Het kousbeen stond nu, zoover 't gevuld was, stijf rechtop in de schoen.

'Je moet nog meer scheuren, Lies!' riep Kees.

Ze scheurde weer: opeens nu dacht ze terug aan de blauwe fluweelen doos. Wat was dat toch beeldig. Wat zou ze nu krijgen? Eén

ding maar, dat was ook niets, maar de kinderen op school wouen altijd precies weten wat je gekregen hadt - en dan vonden ze 't mal, als ze hoorden van maar één ding - en je kon ze toch immers niet zeggen van Tom z'n been - ging ze niks an.'

'Nou een kouseband bovenan!' riep Kees.

Lies liet de krant vallen, stroopte zittend haar kouseband van haar eene been.

Kees deed hem aan het kousbeen, en alle drie zaten ze er nu om heen op den grond - het bekijkend nu 't af was....

'Ik vind 't een èng gezicht, zoo'n lòs been,' griezelde Lies.

'Hè-è-è!!' jouwden de broertjes.

Maar Kees luisterde opeens, zweeg.

'Ma roept,' zei Lies in de stilte.

'Nou al? Dàt 's ook nèt, hoor. Laat zoo nou maar staan.'

'Zou d'r niemand ankomen?'

'Ik sluit de deur,' zei Kees koelparmantig den sleutel in zijn zak stekend - wat Tom onbedaarlijk deed lachen.

‘Net 'n ouwe heer! de sleutel in z'n zak.’

‘Nou vooruit,’ duwde Kees hem voort.

Opgewonden draafden ze vlak achter elkaar de trap af, de gang door, vielen tegelijk de kamer in, waar het eten al op de tafel stond.

‘Dàg ma! dàg ma! maatje!’

‘Oh, ik twijfelde of jullie al thuis waren, ik had jullie niet hooren komen,’ zei ma slim, druk bezig doende bij het buffet.

Lies en Kees lachten tegen elkaar. Achter ma's rug danste Tom met potsierlijk opgestoken been.

‘En die ma merkte maar niets....’

Lies en Kees stonden samen in een hoek te smoezen. Tom dwaalde onrustig rond.

‘Ziezoo,’ kwam ma - ‘jullie vleesch is gesneden, kom nou maar zitten. - Tom, waar ben je? je bent toch niet moe, ventje?’

Tom hing meteen met een zwaren ruk aan haar arm, dat zij bijna omviel.

‘Zoo moe ben ik!’ riep hij. ‘ik ben nog véél sterker dan u - u is maar een kleine ma!’

Ze lachten alle drie, ma het hardst, om die

gekke Tom, en toen duwde ma hem neer op zijn stoel en zei: ‘Nu gaan we eten, hoor!’

Lies en Tom zaten ieder aan een kant van ma, Kees aan de overzij en een oogenblik wachtten ze stil, terwijl ma hun savooiekool en aardappelen op hun bord schepte.

‘Ik niet zoo veel,’ vroeg Tom, den lepel terughoudend.

‘Jawel, Tommie, je moet goed eten.’

‘Nee! ik eet 't tóch niet op! Ik kàn zoovéél niet -’ streed hij half huilend, den lepel wegduwend van zijn bord.

‘Nu, dan niet veel kool, maar je vleesch moet je allemaal opeten - zal je?’

‘Ja,’ beloofde hij tevreden.

Aan den overkant at Lies plichtmatig met trage, kleine hapjes haar bord leeg, - maar Kees had het dadelijk op, die had ècht honger.

En alle drie, onder 't voorteten, dachten aan niets anders dan dat 't straks Sint-Niklaas was - en wat ze zouden krijgen - en hoe ma 't vinden zou.

‘Hoe laat beginnen we, ma?’ vroeg Kees. ‘Niet zoo laat. Om zeven uur, hè?’

‘En we doen nèt precies als andere jaren, hè ma? één voor één de pakjes?’ drong Lies, zich dwingend in de illusie, dat 't nèt was als andere jaren - en stil hoopte ze:

‘Als 't nou maar niet zoo gauw u i t is - dat been van ma duurt wel een half uur - en dan nog de letters - en hun cadeautje elk - en-ne....’

‘Zou 't laat worden?’ vroeg Tom.

‘Niet erg laat, nee, want we hebben dit jaar niet zoo veel,’ antwoordde ma kalm-zacht.

‘Maar tòch wèl later dan ànders?’

‘Och natuurlijk, jongen!’ viel Kees uit, - ‘verbeeld je.’

Lies keek ma aan. ‘Oh, als 't nou maar heùsch làter werd, anders was 't nèt een gewone avond....’

‘La' we dan later beginnen,’ stelde Kees voor.

‘Hè nee - dan moeten we zoo lang wachten.’

‘Tommie, je vleesch!’ maande ma.

Zuchtend at hij voort, de laatste happen.

Een poos nu was er stilte.

‘Als Tom nu ook klaar is,’ zei ma, ‘moeten

jullie weggaan - dan roep ik jullie wel, als je komen mag.'

Met een onderdrukt opgewonden kreet gleed Lies onmiddellijk van haar stoel.

'Moeten we nou al weg?' vroeg ze zenuwachtig van spanning.

'Ik ben klaar!' riep Tom, den laatsten hap naar binnen proppend, meteen naar de deur slappend - 'toe nou, la' we nou gaàn, hè ma? Nee, laat los,' tegen Kees, die hem plagend vasthield.

Het volgend oogenblik stoven ze joelend de gang in.

'Magge we op de trap blijven zitten?' riep Kees.

'Nee, heelemaal naar boven, hoor!'

'Héélemaal naar boven! Héélemaal naar boven!' juichten ze, de trap ophollend - 'die ma had toch wel èrge geheimen...'

'Laat 't been nog es kijken!' zei Lies boven op 't portaal.

Kees haalde het been, zette het nèt om het hoekje van de deur.

‘Verbeel je,’ zei Tom fantastisch, ‘dat hier nou vannacht een kerel inkwam - en die zag ineens dat been hier staan - zou ie denken, dat hier menscheneters woonden - en ie schrok zóó, dat ie meteen holderdebolder achterover de trap afbonkte....’

‘Jakkie,’ riep Lies - ‘een kérel?!’

‘Nou! dat gebeurt wel wàt dikwijls! - en dan lag ie daar met z'n kop op de steenen - en dan hadden we 'm meteen - dan kneep i k z'n keel toe - en dan kòn ie niks meer - en....’

‘Nèt of ie daar bleef leggen, tot j i j alsjeblijft kwam om z'n keel toe te knijpen....’ spotte Kees.

Lies, in haar overgevoeligheid van nerveus kind, keek in het donkere portaal met angstige oogen.

‘Hè, schei jullie uit - een kerel hier!’

‘J i j zou natuurlijk flauwvallen -’ riep Tom.

‘Nee, ze zou roepen: O, ma!’

‘Daar zag ik wat,’ fluisterde Kees balanceerend over de trapeuning - ‘ik zag net ma's japon - ze droeg wat....’

Tom en Lies, in hevige nieuwsgierigheids-spanning, stompten hem opzij, om ook te zien.

‘Daar gáát wat - Bèt!’ zei Lies, een streepje licht katoen ziende slieren door de gang.

‘Die moet zeker helpen.’

‘Hoor, ze praten expres zachies.’

‘Dàt's gemeen!’

‘Ik zak stilletjes een trappie af.’

‘Dan zien ze je.’

‘Nee, niewaar! kàn niet....’

Omzichtig gleed Kees langs de leuning af, hing nu zoo ver mogelijk voorover.

‘Wat zie je?’ sjarde Tom aan zijn kiel.

‘Niks. Hou je mond. Trek niet zoo, O! een mànd en d'r is....’

‘Wátte? Wat? Laat mij ook zien.’

‘Luistervinken deugen niet,’ zong plots de meid plagend naar boven.

Lach-fluisterend, over elkaar struikelend, stoven de kinderen de trap weer op.

‘Zàg ze je?’

‘Nee - ze hóorde ons.’

‘Och! dat kàn niet! Ze zei maar wat raak.’

Lies ging op de bovenste tree van de trap zitten, te zenuwachtig om nog te joelen met de broertjes, wachtte ze stilletjes af, de handjes koud-klam in den schoot, het smal gezichtje wit van opgewondenheid.

De twee jongens hingen met slingerende beenen over de trapleuning, waar ze tòch niets zagen, maar altijd hóópten iets te zien.

‘Wat denk jij, dat ik van ma krijg?’ vroeg Tom zachtjes.

‘Weet ik niet, weet ik niks van.’

‘Weet je 't heusch niet?’

‘Nee ècht! Weet j i j dan van mij?’

‘Nee.’

‘Noù dan!’

Zwijgend wachtten ze weer, tot opeens beneden een deur openging, ze ma's stem hoorden:

‘Kòmmen.’

Tom en Kees stoven van de leuning weg, renden in eens door de trap af, de gang door, de kamer in. Lies hun achterna, bevend van verlangen.

Even in de kamer stonden ze alle drie stil,

in gespannen verwachten, snel rondkijkend - en stil bleven ze van verrassing, een oogenblik overbluft. Ma had de groote staande gaslamp aangestoken, net als wanneer het eens erg mooi moest zijn - voor visite - dat gebeurde maar heel weinig - de groote lamp, die ze alle drie, niet gewoon aan weelde, een wònder vonden - vooral Lies. Die mooie, groote, koperen lamp van toen pa nog leefde, met prachtig rose zijden kap.... diè brandde nu.

Het zeldzaam feestelijke hiervan - dat tegelijk altijd verre, lang-geleden, maar daardoor juist sprookjes-mooie herinneringen deed droomen in hun kinderziel aan den vroeg-gestorven vader - trof hen alle drie als iets totaal onverwachts, trok even hun aandacht van de cadeautjes-verwachting af. - Lies was naast ma gaan staan, haar handje op ma's arm.

‘Hè, dat mooie licht!’ zei ze, met dat eigenaardig zachte streelende in haar stem als iets haar héél gelukkig maakte.

De jongens waren dadelijk weer afgeleid.

‘Beginnen we nou?!’ riep Tom.

Meteen barstte hij uit in een juichkreet, toen hij opeens de mand met pakjes zag staan, achter ma.

Ma knikte lachend, ging opzij.

Lies' oogen schitterden. 'La' we gauw beginnen, ma!' riep ze, zich verknuffelend als een poes in al de heerlijkheid - 'ik kom naast u zitten.'

Tom en Kees gingen aan den anderen kant naast elkaar.

Achter de kinderen straalde de lamp zijn zacht licht door de kamer, speelde even een rossige tint over Lies' haar.

'Nou Tom, haal maar een pakje uit de mand,' zei ma.

Tom liet zich van zijn stoel in ééns door bij de mand op zijn knieën vallen, grabbelde diep.

'Voor Kees Verbeek,' las hij hardop.

Kees, met ongeduldig verlangende oogen, stak zijn handen op, ving het pakje, dat Tom naar hem opgooide; dadelijk knipte hij de touwtjes door.

Stil keken de anderen; Tom hangend over

de tafel, met glanzende pret in z'n oogen, Lies als betooverd naar Kees handen turend, die snel papier na papier ontrolden van het pakje, dat hoe langer hoe kleiner werd.

‘Blijft niks van over,’ spotte Tom.

Kees, kalm, alleen wat rooder nu het zoo lang duurde, scheurde wéér een papier af.

‘Die ma kan pakken, hoor!’ zei hij blazend, met een lachje naar ma.

Tom grimaste achter zijn hand tegen Lies, die opeens heftig knikte, dat ze begreep.

Nòg een papier....

Nu had hij een doosje; ongeduldig deed hij 't open....

Plots schaterden ze allemaal om het verblufte gezicht van Kees, die in zijn hand een klein badpoppetje hield met een reepje papier erop geplakt: tot gezelschap van Kees Verbeek, de eerste zwemmer van de wereld.

Tom bonkte van pret met zijn stoel op en neer.

‘Hij dacht, dat 't ma's cadeautje was! Hij was al blij!’ jouwde hij in dolle verrukking.

Kees lachte, samen beukten de jongens vriendschappelijk op elkaar.

‘Die ma, die zoo nèt deed, of ‘t van haàr kwam!’ zei Lies liefkoozend met haar handje tegen ma's gezicht.

Bij zulke gelegenheden was Lies altijd even zacht-aanhankelijk; een ànder kind dan in ‘t gewone leven, als zij dikwijls humeurig en bits was, uitermate prikkelbaar om alles, wat haar eenigszins hinderde, - maar d i t genóót ze, stil en innig, bovenmate, te sterk inspannend haar teere zenuwen, angstig wègdenkend het soms even opkomend besef: ‘dat het weer uit zou zijn morgen.’

‘Oh, als ‘t nou nog maar làng duurde - dit was zoo heerlijk....’

‘Nou Kees, een ander,’ kwam ma.

‘Voor ma,’ zocht Kees expres uit. Het was Lies' chocolade-letter.

‘O lekker, heerlijk! wat een dikke,’ zei ma dankbaar.

‘Hij is van mij,’ fluisterde Lies, haar gezichtje even tegen ma's wang.

‘Dànkje je wel, kindje,’ - meteen wipte Lies naar de mand, haalde er twee dezelfde pakjes uit voor Kees en Tom.

‘Twee te gelijk? Neè dan gaat 't veel te gaùw!’

‘Jawèl, dit wèl!’ drong Lies.

‘Je hoeft niet te vragen van wie 't komt,’ plaagde Kees.

Haastig nu toch sneden ze de touwtjes los.

‘Hoerah!!’ brulde Tom, ‘ik hèb 'm - dank je wel!’ - meteen zette hij er zijn tanden in - ‘gossiëmijne wat hàrd!!’

‘Ik ook! Dank je, Lies!’ riep Kees.

Tom legde de drie letters naast elkaar op tafel.

‘Wat royaal ben jij, zèg! en zulke dikke, ik kan d'r niet door!’

‘Je hoeft 'm niet dadelijk op te eten,’ zei ma lachend.

Kees en Lies fluisterden samen, hangend over de tafel.

‘Wanneer 't been?’

‘t Laatst, hè?’

‘Ja goed - zou ma dan niet denken, dat ze niks kreeg?’

‘Bèn je? Begrijpt ze wel....’

‘Nou grabbel ik,’ zei ma, en haalde een pakje uit de mand. -

De drie kinderen zaten plots ademloos te wachten.

‘Voor Kees.’

Kees keek even met een blij gezicht naar ma.

‘Hè, j ij krijgt aldoor 't eerst - bòffer,’ stompte Tom hem. ‘Heb j ij nog niks?’
tegen Lies - ‘O-o! jij krijgt niks, hoor, dat zie je nou es!’

Lies glimlachte stil, tòch even keek ze tersluiks in de mand, of ze al een pakje zág met haar naam. Tom merkte het, wees gauw stiekem opzij in de mand en dan naar haar. Toen lachte hij achter zijn hand tegen haar - keek dan plots naar Kees, die een uitroep deed.

‘Hè! een mes, ma?’

Met trotsche blijdschap, voor 't eerst dien avond ook een beetje zenuwachtig-opgewonden, maakte Kees al de kleine mesjes van 't zak-

mes open, bekeek het gretig-verheugd aan alle kanten, beproefde het scherp op zijn vinger - toen, met een gelukkig gebaar van eigendom, knipte hij het dicht, stak het in zijn zak.

‘Dank u wel, ma,’ zei hij, naar haar toe gaande, verlegen van plezier, en gaf haar een zoen.

‘Laat nou kijken! Wàt 'n kérel! Hij stopt 't meteen weg, ik heb nog niks gezien!’ gilte Tom verontwaardigd.

Kees haalde 't weer voor den dag. ‘Kijk - zoo -’ deed de mesjes een voor een open.

‘Hoevéél zitten d'r in?’ vroeg hij ademloos, zijn oogen niet àf van 't mes.

‘Drie. Een groote en twee kleine.’

‘Gossie! la' mijn es doen.’

‘Nee, blijf af.’

‘Krijg ik nou jouw ouwe?’

‘Goed, ja.’

‘Geef dan op.’

‘Daar.’

‘Wàt 'n kleine-kinderen-messie!’ minachtte Tom, het bekiijkend.

‘Geef dan maar weer terug,’ lachte Kees.

‘Nee!’ riep Tom - stak gauw het oude, kleine mesje in zijn zak, inwendig gelukkig ermee.

Kees, stil-verheugd, bekeek nòg eens opnieuw zijn mes, deed het open en dicht.

‘Pràchtig,’ zuchtte hij voldaan.

Ma bukte weer naar de mand. ‘Hier Lies.’

Lies, een vuurrood kleurtje op het smal, wit snoetje, greep het groote ronde pak met bevende koude vingertjes, niets zeggend, in angstige stille spanning, bang voor haar eigen teleurstelling àls ze het niet mooi vond.

‘O, àls ze 't nou maar mooi vond! als 't maar iets was, waar ze héél blij mee kon zijn...’

De stilte van Lies sloeg over op de broertjes, die zwijgend nieuwsgierig toekeken.

‘Het is groot en rond...’ overlegde Lies halffluid, het betastend in vergeefs raden.

‘t Is een bal,’ riep Kees.

‘Een kinderen-hoofd!’ schrilde Tom's scherp stemmetje.

Nu had ze het laatste papier eraf - een

hooge doos.... bang deed ze het deksel eraf.... toen, in stomme, dankbare verrukking boog ze haar gezichtje naar voren, drukte het in het zachte, grijze, gladde mofje.... het streelend in stille liefkoozing, als iets levends....

‘Nou Lies?’ vroeg ma lachend.

Lies' gezichtje kwam stralend, met vochtig-glanzende oogjes, boven het mofje uit - en plots klemde zich hartstochtelijk haar dunne armpjes om ma's hals, zoende ze ma's gezicht in wilde verrukking.

‘Dit was veel heerlijker nog dan de blauwe doos.’

Tom kon 't niet meer uithouden. ‘Nou ik?’ smeekte hij, aldoor omgekeerd zittend naar de mand. Maar ma had 't ongemerkt al stil voor hem neergelegen.

‘Ha-àh!!’ Driftig viel hij er op aan, scheurde er in zijn ongeduld drie papieren tegelijk af.

‘O-o-o-oh!!’ gilte hij snerpend, dol ronddansend met z'n handen in de hoogte.

‘Kapitein Marryat’, ‘Percival Keene’, Per-

cival!!!' en hij sprong met het boek woest door de kamer, gooide het op tafel neer, sprong naar ma's hals, hing aan haar, met zijn voeten van den grond, zijn knieën opgetrokken, sjoerend en rukkend aan haar in dól, uitgelaten plezier.

'Jongen! Tommie - au! nee!' verweerde ma zich, doorbuigend onder zijn gewicht, zijn handen losmakend van haar hals.

'Nee, zóó iets leuks!' zei hij, haar loslatend, dadelijk weer op 't boek aanvallend, het doorbladerend. 'Gossie! nou heb ik al een letter, en een boek, en een mes!' met een grimas naar Kees - 'leve Sint-Niklaas - hoe-oe-oeh!!' en wild, door 't dollen heen, trok hij Lies van haar stoel op den grond.

Kees sloop stil de kamer uit.

'Tommie, niet zoo wild!' waarschuwde ma, angstig voor Lies.

Lies lachte maar, stond lachend weer op - ze vond van avond alles goed - ma en Kees en Tommie waren allemaal schatten.

'Nu is de mand leeg,' zei ma, alsof ze dat

heel natuurlijk vond. - 'Nu ga ik wat chocola voor jullie schenken.'

Achter ma, die voor 't buffet te schenken stond, sloop Kees omzichtig weer binnen, het been in zijn hand achter zich houdend - en snel langs haar slippend, zette hij het stil op het voetkussen naast ma's stoel.

Toen, om het fluisterend gegichel achter zich, keek ma om.

'O gut! een been, wat griezelig!' riep ze jolig, liep er om heen, voelde eraan, bekeek het komiek aan alle kanten.

'Wat staat 't gek rechtop, hoe kan dat zoo?'

't Is niet van ons - 't is van Sint-Niklaas.'

Ze werden stiller, keken met gezichten, rood van gespannen verwachting, maar aldoor naar ma en het been.

'Die ma kon zoo ècht leuk doen!'

Onder tafel schopten Tom en Lies elkaar, zich verkneukelend in 't geheim. Kees zat kalm genietend te kijken.

'Zou daar wat in zitten?' zei ma, op haar knieën naast 't been.

‘Dit is Tom's ouwe zieke been,’ las ze.

‘Gelukkig, dat je er nu een gezond voor in de plaats hebt, Tommie!’ en gauw eventjes zoende ze Tom.

Tom kreeg een kleur, trok verlegen zijn hoofd weg.

‘Weet je wat, ik vind 't eigenlijk zonde om 't stuk te maken,’ zei ma slim, - ‘er zal toch wel niets in zitten.’

Maar nu verraadden ze zich alle drie tegelijk, schreeuwden:

‘D'r zit wèl wat in - u moet 't openmaken!’

Ma lachte, deed nog een beetje gek met het been, begon eindelijk het van boven open te maken, haalde er de eerste papiersnippers uit, keek ze zorgvuldig na, eer zij ze weggooidde, stak toen haar hand dieper.

De drie kinderen, afgezakt op den grond om er dichterbij te zijn, zaten vlak tegen elkaar aan, gniffelden samen van innig plezier, telkens als ma zoo zorgvuldig de snippers nakeek, waar niets in zat. Ma zat nu ook op den grond,

omdat haar knieën zoo zeer gingen doen - het been op haar schoot.

‘Hij wordt slap in z'n lenden.’

‘t Zit diep, hoor!’ zei ma. ‘t Is zonde van 't mooie been. - Ah! daar voel ik wat, wat hards.’

Tom en Kees barstten uit in gejuich, toen ma vol verwachting het stuk lood uit de kous naar boven haalde.

‘Daar hebben we de goue tientjes,’ lachte Kees.

‘Een stuk lood!’ riep ma quasi verontwaardigd. - ‘Sint-Niklaas houdt me voor den gek.’

‘Sint-Niklaas heeft zich vergist!’ zei Tom.

‘Niewaar! d'r zit wèl wat in,’ fluisterde Lies, gauw-troostend.

‘Ik gà maar niet verder - ik hèn 't nou wat er in zat....’ plaagde ma, net of ze 't been wou wegleggen.

Tom vloog van schrik op.

‘Nee! u moet wèl doorgaan! - je kan nooit weten -’ bezon hij zich wijs.

Ma greep weer dieper, haalde den voet leeg.

‘Nu voel ik wéér wat,’ zei ze.

Ademloos wachtten de drie kinderen, stil tegen elkaar geleund, geen oog àf van ma's gezicht.

‘Daar hèb ik 't, hoor!’ riep ma vroolijk, het pakje in de hoogte houdend.

De kinderen verroerden niet, wachtten zwijgend-gespannen....

Ma deed het papier er af.

‘O kinderen, wat mooi, wat mooi! heb jùllie dat voor mij gekocht? dank jullie, hoor - ik moet jullie gauw ervoor knuffelen....’

Stil nog, geheel erin, lieten ze lijdelijk ma begaan, hun gezichtjes bezoenen, alsof dàt hun niet aanging, alleen maar kijkend naar de portemonnaie.

‘Vin u 'm mooi?’ vroeg Tom eindelijk, zich haastig losmakend.

En plots drongen ze met hun drieën bij de tafel om ma heen, leunden voorover op hun elbogen, gretig de portemonnaie bekijkend, angstig onderzoekend, alsof ze hem nu weer nièuw zagen, met andere oogen, vreèzend dat ze hem

nù niet meer zoo mooi zouden vinden als van middag.

‘Vin u 'm mooi, ma?’

‘O pràchtig vind ik 'm! Daàr had ik nu heelemaal niet op gerekend, - ik wou er juist zoo graag een hebben, - hoe wist jullie dat?’

Opeens nu, niet meer te houden, schrilden luid hun stemmen op, onafgebroken, haastig door elkaar.

‘U had 't zelf gezegd!’

‘Op die avond, weet u niet meer? toen we vóór zaten.’

‘Toen heb ik 't onthouwen.’

‘Niewaar, i k! Jij wist 't nie-eens meer.’

‘Hè! 't is wèl!’ stampvoette Lies woedend.

‘Vlieg me niet an! - Enne toe hebben we 'm vanmiddag gekocht.’

‘Ja, vanmiddag pas, want we wisten eerst geen winkel....’

‘Nee, we dorsten niet in zoo'n groote.’

‘D'r zit nog een binnenzakkie ook in.’

‘Twée!’

‘Niewaar! één buiten en één binnen.’

‘Twée binnen!’

‘En in die winkel, ma, daar was zoo'n nijdige vent - met....’

‘Met zoo'n gekke kale kop....’

‘En we hebben zoo gelachen - en ie merkte het.’

‘Jà! maar 't kon ons niks meer schele, w i j hadden de portemonnaie... zoó'n kale plek had ie, ma!’

‘Achter op z'n hoofd, nèt rond.’

‘O, en die Tom, die dee zoo gek, hij stond aldoor achter z'n rug erna te wijzen....’

‘Met zoó'n gezicht....’

‘En we moesten 't nog heelemaal inpakken toen we thuiskwamen.’

‘En hij wou d'r een geweer van maken - verbeeld u!’ schreeuwde Kees.

‘Nee, een koek en een worst!’

‘Zóó??’ overgilde Tom hen smalend. ‘Ma, z i j wisten niet eens wat - z i j hadden 't maar gewoon willen inpakken, zoó maar met een papier d'r om, - hadt u dàt nou wel leuk gevonden?’

‘Stil, maak nou geen ruzie, jongens.’

‘En toen heb ik oók nog bedacht van dat been maken.’

‘Maar we hebben't met z'n drieën gemaakt.’

‘Zij heeft gescheurd - en wij hebben 't opgevuld....’

‘En zij vond 't èng - hoe vin u dat?’

‘O, en weet u wat we toèn bedacht hebben? We hadden 't om 't hoekie van de deur gezet - en als 'r nou een kerel kwam vannacht en 't stond daar nog - zou ie denken, dat 'r hier menscheneters woonden, en dan zou die zóó schrikken, dat ie ineens àl de trappen afviel. Lèkker!’

‘Von u 't been leuk, ma?’

‘Wist u wel wat u zag?’

‘Nee, ik wist niet wat ik zag - ik had niet gemerkt, dat jullie 't neerzetten....’

‘Dat had i k gedaan.’

‘En 't stond zoo goed rechtop - jullie hebben 't vreeselijk aardig gemaakt - jammer, dat ik 't niet zóó bewaren kon.’

Blij lachten ze tegen elkaar.

‘Za' we d'r een voor u maken, dat u bewaren kan, ma?’

‘Gebruikt u 'm nou, ma, de portemonnaie?’

‘Ja, natuurlijk.’

‘Alle dagen? Morgen al?’

‘Morgen al, want m'n ouwe is heelemaal op.’

‘La's zien uw ouwe - hoe die is - o jee, die is lang zoo mooi niet, hè, als deze?’

‘Toen die nog nieuw was, was ie toen tòch wel zoo mooi als de onze?’

‘O nee, die van jullie is veel mooier.’

Lekker, in hun schik, zwegen ze, zakten neer op hunne stoelen, keken moe-tevreden hoe ma hun kopjes weer vulde.

‘Nou is 't uit met de cadeautjes,’ zei Kees.

‘Ja, maar we hoeven nog niet na bed, hè ma?’

‘Nee, nou gaan we chocola drinken.’

‘La' we alles nog es bekijken,’ zei Lies, willende rekken het genot, zolang mogelijk; - met beide handen haar mof dicht tegen haar borstje drukkend, keek ze over de tafel naar Tom's boek.

‘Laat es kijken de plaatjes, Tommie.’

‘Als i k je mof mag.’

‘Nee,’ schrok ze kort terug, doodsbang voor zijn ruwe jongensvingers.

‘Wacht - ik zal met mijn nieuwe mes je mof wel es scheren,’ riep Kees, met een zwaai van zijn mes.

Tom gilte van plezier om Lies' gezicht.

‘Pas op, Kees, geen flauwe aardigheden,’ zei ma, zich snel omkeerend. - Kees lachte nog zacht voor zich heen, verdiepte zich opnieuw genoegelijk in zijn mes.

‘Geen één van de jongens heeft er zoo een,’ besliste hij voldaan; ‘alleen Bergman, maar dat's al oud en verroest....’

‘Is dat Bergman met zóó'n gezicht?’ deed Tom, zijn smal gezichtje trachtende op te blazen tot een bol.

Allemaal schaterden ze luid òp om Tom.

‘Tom, met zoo'n gezichtje,’ wees Lies - ‘wil op Bergman lijken.’

‘Nou, jij bent ook geen volle maan, jij lijkt net een uitroepteken.’

Kees lachte zóó, dat de heete chocola uit zijn kopje over zijn handen vloog.

‘Ik leg mijn mofje maar zoo lang weg - d'r mocht es wat aan komen,’ zei Lies, het wegbergend in de doos met een laatsten aai.

‘Ja, doe dat maar, d'r mocht anders es geen haàr meer op zitten morgenochtend.’

‘Of een dikke koek chocola....’

‘Dan was 't een bruine mof!....’

‘Laat ze maar praten, je zou hùn gezicht eens zien, als je aan hùn boeltje raakte....’
zei ma lachend.

‘Als j i j mijn mof schoor, trok i k al de messen uit jouw mes....’

‘Phoehh! Wie breng je mee?!’ jouwde Kees.

Lies slurpte lekker van d'r chocola.

‘Hè, heerlijk, hè ma? Als 't zóó nou es alle avonden was....’

‘Dan had je drie-honderd-vijf-en-zestig moffen, dan kon je een moffenwinkeltje opzetten!’ kraaide Tom.

‘Och jongen! - U weet wel, wat ik meen, ma....’

‘Ja kindje, maar als 't alle dagen zoo was, zou je 't niet zoo prettig meer vinden.’

‘Alle dagen,’ herhaalde Lies zacht voor zich heen, met langzaam-verlangend-rond ziende oogen, ‘dat mooie licht op - de heele kamer is veel mooier nou.... waarom doet u 'm niet altijd 's avonds op?’

‘Dat's te duur,’ zei ma kalm.

‘Hè, maar alleen Zondags?’

‘Nee, nee, alleen bij feestelijke gelegenheden.’

‘Oh! wanneer komt er weer gauw een feestelijke gelegenheid?’ vroeg Tom gretig.

‘Ik weet 't!’ danste Lies opgewonden - ‘Ouwejaar! Ouwejaar!!’

Ma gaf geen antwoord; stil-strak opeens haar gezicht, staarden droef haar oogen als naar iets dat héél vèr was....

Lies zàg het, voelde onmiddellijk, dat er iets was in dat Ouwejaar, dat ma verdriet deed, - en stil, neergeslagen, zweeg ze, niet wetend wàt het was.... keek alleen maar schuw-angstig van terzij naar ma's gezicht.

‘Lekker, morgen Zaterdag!’ zei Tom, niets vermoedend. ‘Ga ik de heele Zaterdag en Zondag lezen - en dan - enne - ga ik - en...’

Slaperig, moe na al de opwindung, kon hij niet meer eindigen, wist hij opeens niet meer wat hij had willen zeggen.

‘Raad jullie eens hoe laat 't is,’ zei ma, die 't zag - ‘al half elf...’

Tom, begrijpend dat 't op hem doelde, ging met een schok rechtop zitten, sperde wijd zijn oogen open.

‘Vroeg nog!!’ riep hij dapper.

‘Och jongetje, je valt om van de slaap,’ plaagde Kees.

‘Niet! Jij hebt slaap,’ hield hij nijdig vol.

Kees zweeg even, toen, oolijk zijn handen op 'n afstandje van elkaar voor Tom's gezicht: ‘Zeg, moet je zien - die draad....’

Tom liep er in.

‘Wat draad? Waar?’

‘Nou hièr - hièr tusschen me vingers - ziè je nou niet?’

‘Loop rond! D'r is geen draad - hou je grootmoeder voor den gek - waàr dan?’ zei Tom boos, tòch twijfelend.

‘Zie je 'm niet! ik heb 'm tusschen me vingers,

een dikke! dan kan je niè-eens meer zièn van de slaap.’

Maar Tom, kribbig van oververmoeidheid na al zijn opwinding, werd woedend.

‘Lammert!’ riep hij half huilend, met z'n vuist beukend naar Kees.

‘Hè jongens, Tommie, wat doè je nou, kan je nou geen grap velen?’ kwam ma er tusschen.

‘Laat ie dan ook niet zeggen, da' 'k naar bed moet,’ snikte hij - ‘t is nog zoo leuk.’

Ma gaf Kees een knipoog, dat hij maar zwijgen moest.

‘Hier heb jullie je laatste kopje chocola....’

‘Dan gaan we jouw letter smelten,’ riep Lies.

‘O ja, chocola-schraapsel in een beetje koud water, zoo maak jij chocola, hè?’ lachte Kees.

Lies, haar gezichtje wit, met donkere kringen om de moe-glanzende oogjes, knikte alleen maar, zonder zich te verdedigen.

‘Oh, wat is het meisje moe!’ zei ma, over haar haren strijkend. - ‘We gaan naar bed, hoor jongens! We hebben ècht pret gehad, hè?’

Lies leunde stil tegen haar aan - keek droomend de kamer door.

‘Eénig leuk,’ kwam Kees, die nog heelemaal frisch was.

Tom, hangend van het eene been op 't andere, gaapte nu met tranende oogen.

Ma zoende hen alle drie goeiennacht. ‘Dank jullie nog wèl, hoor - ik kom ook dadelijk.’

De jongens gingen langzaam naar boven, Kees zijn arm om Tom's hals. In de koude gang werd Tom weer klaar wakker; beneden hoorden ze hem roepen en lachen.

Lies draalde nog, niet kunnende scheiden.

‘Wanneer doet u de lamp uit, ma?’

‘Nu dadelijk, kindje....’

‘O nee, wacht u dat ik wèg ben....’

‘Gauw dan....’

Onwillig, langzaam, nog òmkijkend - drentelde ze weg met slepende voetjes.

Boven stond de deur van het jongenskamertje aan; het was er donker. Ze stond even stil, hoorde gedempt lachen, fluisteren.

‘Ik hóór jullie wel,’ riep ze, op den drem-

pel, 'lig jullie d'r al in? Hoe kan dat?'

Geen antwoord krijgend, ze hóórend giegelen, liep ze voorzichtig tastend naar Kees' bed, voelde op 't kussen naar zijn gezicht.... opeens gilte ze schrill op, spartelend om los te komen van Tom, die op den grond lag, haar bij haar beenen vasthield. Stommelend verloor ze haar evenwicht, viel boven op hem.

Aan de trap beneden riep ma, dat ze nu heùsch moesten gaan slapen. Dit was alle avonden zoo, lawaai, stoeien - tot eindelijk ma van beneden riep.

Lies krabbelde op, slipte naar de deur.

'Nàcht hoor,' zei ze, het portaal overwippend naar ma's kamer, waar zij ook sliep.

Langzaam begon ze zich uit te kleeden, stapte met droomerig-bedachtzame beweginkjes uit haar rokken.

'Wat wàs 't dol - ma was óók blij - en de jongens - hè, dat beeldige mofje - zalig om te hebben - als 't mooi weer was, morgen, nam ze 't mee naar school. - Jakkés, school! gelukkig maar een halve dag en dan

Zondag - bleef ze lekker thuis bij ma - dit was mooier dan Betsie Muller d'r mof; - hè, naàr, dat 't nou uit was - wanneer was 'r nou weer wat?'

Op den rand van haar bed zittend, éen bloot voetje kouwelijk getipt op 't zeil, met één hand de kous van haar andere been trekkend, dacht ze na....

'Nou 't eerst Kees z'n verjaardag - dat was toch wel iets leuks - o, en dan Kerstvacantie - hè, vacantie, zàlig en al die Zondagen - zoo anders dan gewoon....'

Snel, in plotselinge verheuging, trok ze met 'n zwaai haar kous af, slingerde die op den stoel bij haar andere goed. Toen de kaars uitblazend, kroop ze gauw in bed, diep onder de dekens, lag zich lekkertjes te verkneuteren 'dat er nog zooveel prettige dingen kwamen....'

Uit het jongenskamertje klonk zacht lachen en praten. Telkens kraakte Kees' ledikant.

'Hoor die jongens nou! En die Tom was al zoo moe.... hè, dat laken was koud aan d'r voeten....'

Dieper inzakkend, trok ze haar knieën op, stopte haar nachtpon om haar beenen....

En zalig, veilig-warm zich voelend zoo, lag ze stil te kijken naar 't kiertje licht door de deur - wachtend tot ma zou komen.